

21 października 1993 r.

1 (48) III kadencja
KANCELARIA SENATU RP
BIURO INFORMACYJNE

SENAT I SENATOROWIE III KADENCJI 1993–1997

25. ROCZNICA PIERWSZEGO POSIEDZENIA

DIARIUSZ SENATU REPUBLICY POLSKIEJ

SENAT I SENATOROWIE
III KADENCJI 1993–1997

Otwarcie wystawy pt. „Prezydenci II RP”. Marszałek Senatu Adam Struzik dokonuje uroczystego nadania sali 217 imienia Władysława Raczkiewicza, marszałka Senatu w latach 1930–1935

SENAT I SENATOROWIE III KADENCJI 1993–1997

---

25. rocznica pierwszego posiedzenia

Zamieszczone w publikacji materiały archiwalne – dokumenty, ich fragmenty oraz zdjęcia pochodzą z zasobów Archiwum Senatu. Autorami zamieszczonych zdjęć są: J. Doktor (okładka, str. 13, 160–162, 179–183), S. Kaczorek (str. 188, 207–209), Z. Kulak (str. 37), T. Walczak (str. 176), J. Zawadzki (str. 39), E. Zienkiewicz (str. 153–154, 171, 175, 184, 204–206). Pozostałe zdjęcia są nieustalonego autorstwa. Dołożono wszelkich starań w celu identyfikacji osób widocznych na zdjęciach oraz właścicieli praw autorskich do wykorzystywanych fotografii.

Opracowanie:
ROBERT STAWICKI
Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji
Kancelarii Senatu

Dyrektor:
AGATA KARWOWSKA-SOKOŁOWSKA

Projekt okładki
oraz opracowanie graficzno-techniczne:
JACEK PIETRZAK

Korekta:
MAŁGORZATA POGODA

ISBN 978-83-65711-39-7

CIP – Biblioteka Narodowa

Senat i senatorowie III kadencji 1993-1997
: 25. rocznica pierwszego posiedzenia
/ [opracowanie Robert Stawicki] ; Senat
Rzeczypospolitej Polskiej. – Warszawa
: Kancelaria Senatu, 2018

© Copyright Kancelaria Senatu, Warszawa 2018

Centrum Informacyjne Senatu
Dział Edycji i Poligrafii
Warszawa 2018
Nakład 350 egz.

Spis treści

Wstęp	7
Ukonstytuowanie się organów Senatu III kadencji	13
Uroczyste otwarcie pierwszego posiedzenia Senatu przez prezydenta RP Lecha Wałęsę	22
Jan Mulak – marszałek senior	23
Adam Struzik – marszałek Senatu	31
Ryszard Czarny – wicemarszałek Senatu	37
Stefan Jurczak – wicemarszałek Senatu	38
Zofia Kuratowska – wicemarszałek Senatu	39
Grzegorz Kurczuk – wicemarszałek Senatu.	47
Inicjatywy ustawodawcze	69
Inicjatywy uchwałodawcze.	121
Senat w debacie podczas prac nad Konstytucją z 1997 r.	147
Wydarzenia	155
Współpraca międzynarodowa	171
Kancelaria Senatu – funkcjonowanie w latach 1993–1997.	185
Ostatnie posiedzenie Senatu III kadencji.	199

Wstęp

Zakończenie prac Sejmu I kadencji oraz Senatu II kadencji (1991–1993) nastąpiło przed upływem kadencji, na mocy decyzji¹ Prezydenta RP Lecha Wałęsy o rozwiązaniu Sejmu z dnia 29 maja 1993 r. Bezpośrednim powodem takiej decyzji było udzielenie przez Sejm dzień wcześniej wotum nieufności rządowi Hanny Suchockiej.

Przedterminowe wybory do obu izb parlamentu odbyły się 19 września 1993 r. Swoich kandydatów w wyborach do Senatu, podobnie jak w 1991 r., wystawiły różniące się programowo oraz światopoglądowo ugrupowania polityczne. Mandaty zdobyły następujące komitety wyborcze: Sojuszu Lewicy Demokratycznej (37)², Polskiego Stronnictwa Ludowego (36), Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” (9), Unii Demokratycznej (4), Bezpartyjnego Bloku Wspierania Reform (2), Unii Pracy (2), Kongresu Liberalno-Demokratycznego (1), Polskiego Stronnictwa Ludowego – Porozumienie Ludowe (1), Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność” (1), Zjednoczenia Polskiego (1), Mniejszości Niemieckiej (1), Klubu Inteligencji Katolickiej w Białymstoku oraz Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Białostockiej (1) oraz pozostałe komitety (4).

Wyniki wyborów wyraźnie wykazały radykalną zmianę preferencji wyborców. Dla przykładu, Unia Demokratyczna dysponująca w poprzedniej kadencji Senatu największą ilością mandatów, czyli 22, uzyskała tylko 4 mandaty, zaś jej polityczny sojusznik Kongres Liberalno-Demokratyczny dysponujący wówczas 7 mandatami uzyskał zaledwie 1 mandat. Z kolei wiodące ugrupowania prawicowe, jak np. Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe, reprezentowane w poprzednim Senacie przez 12 senatorów, czy też Porozumienie Centrum mające 9 senatorów, w omawianych wyborach nie wystawiły swoich kandydatów do Senatu. Ugrupowania prawicowe, centrowe i liberalne wywodzące się ze środowisk solidarnościowych utraciły jednoznacznie dotychczasową większość, przegrywając z postkomunistyczną lewicą reprezentowaną przez Sojusz Lewicy Demokratycznej oraz z jej politycznym sojusznikiem – Polskim Stronnictwem Ludowym.

Należy przypuszczać, że głównymi powodami takiej radykalnej zmiany nastrojów społecznych było rozczarowanie znacznej części wyborców wobec dotychczasowej polityki, w tym zwłaszcza gospodarczej, prowadzonej przez ugrupowania postsolidarnościowe. Ponadto, o ich porażce zadecydowały narastające między nimi spory ideologiczne, wykluczające np. tworzenie silnych koalicji wyborczych, które mogłyby dawać nadzieję na zdobycie większej liczby mandatów, gdyby ugrupowania te samodzielnie startowały w wyborach.

Na 100 wybranych przedstawicieli Izby wyższej 69 senatorów zostało parlamentarzystami po raz pierwszy. Pozostałych 31 miało już doświadczenie parlamentarne, z tego 8 senatorów zasiadało w Senacie I oraz II kadencji, 14 było senatorami wyłącznie II kadencji, 1 osoba była wcześniej senatorem i posłem na Sejm, zaś pozostałych 8 senatorów było wcześniej posłami na Sejm. W Senacie zasiadało 13 kobiet oraz 87 mężczyzn. Senatorów legitymujących się wyższym wykształceniem było 85, w tym z wykształceniem prawniczym 8, zaś z tytułem profesora – 13. **Senatorów zawodowych było 80, mających doświadczenie samorządowe – 14, senatorów z doświadczeniem parlamentarnym – 31 oraz senatorów bezpartyjnych – 42.**

Poniżej został zaprezentowany pełny skład osobowy Senatu III kadencji uwzględniający podział na następujące kluby oraz koła parlamentarne oraz zmiany w ich składach.

---

¹ Decyzja o rozwiązaniu Sejmu powodowała rozwiązanie Senatu.

² W nawiasach podano liczbę uzyskanych mandatów.

Klub Parlamentarny Sojuszu Lewicy Demokratycznej

Jerzy Adamski, Maria Berny, Grażyna Ciemniak, Jerzy Cieślak, Ryszard Czarny³, Lech Czerwiński, Bodo Engling⁴, Witold Graboś, Paweł Jankiewicz, Zdzisław Jarmużek, Ryszard Jarzębowski – senator II kadencji, Jan Karbowski, Dorota Kępka – poseł na Sejm X kadencji, Jerzy Kopaczewski – senator II kadencji, Henryk Krupa, Stanisław Kucharski, Józef Kuczyński – senator II kadencji, Zbigniew Kulak, Grzegorz Kurczuk, Wanda Kustrzeba, Bogusław Mąsior, Ireneusz Michaś, Piotr Miszczuk⁵, Jan Mulak, Zenon Nowak, Wincenty Olszewski, Eugeniusz Patyk, Zbyszko Piwoński, Tadeusz Rewaj, Tomasz Romańczuk – poseł na Sejm IX i X kadencji, Henryk Rot⁶, Tadeusz Rzemkowski, Stanisław Sikorski, Andrzej Szczepański, Rajmund Szwonder, Grzegorz Woźny, Mieczysław Wyględowski – senator II kadencji.

Klub Parlamentarny Polskiego Stronnictwa Ludowego

Tomasz Adamczuk – poseł na Sejm IX kadencji⁷, Jan Adamiak, Jan Antonowicz – senator II kadencji, Krzysztof Borkowski, Stanisław Ceberek – poseł na Sejm IV i V kadencji, Jerzy Chorąży, Adam Daraż, Jerzy Derkacz, Sylwester Gajewski – senator II kadencji, Eugeniusz Grzeszczak – senator II kadencji, Romuald Jankowski⁸, Roman Karaś, Edward Kienig, Zdzisław Kieszkowski, Zbigniew Komorowski – senator II kadencji, Czesław Krakowski, Marian Kwiatkowski, Władysław Lipczak, Maria Łopatkowa – poseł na Sejm VI i VII kadencji, Henryk Maciołek – poseł na Sejm VI kadencji, Henryk Makarewicz – senator II kadencji, Wojciech Matecki, Ryszard Ochwat, Anna Olejnicka, Jan Orzechowski, Stefan Pastuszka, Mieczysław Protasowicki, Jan Sęk, Piotr Stępień, Wacław Strażewicz, Adam Struzik – senator II kadencji, Jan Stypuła, Mieczysław Włodyka, Adam Woś, Ryszard Żołątniak.

Klub Senacki NSZZ „Solidarność”

Piotr Ł.J. Andrzejewski – senator I oraz II kadencji, Franciszek Bachleda-Księdzularz, Mieczysław Biliński, August Chełkowski – senator I oraz II kadencji, Andrzej Chronowski, Józef Frączek – poseł na Sejm I kadencji, Alicja Grześkowiak – senator I oraz II kadencji, Stefan Jurczak – senator I oraz II kadencji, Barbara Łękawa, Jadwiga Stokarska, Marcin Tyrna, Ireneusz Zarzycki.

Senatorski Klub Demokratyczny

Gerhard Bartodziej – senator II kadencji, Krzysztof Kozłowski – senator I i II kadencji, Wojciech Kruk – senator II kadencji, Zofia Kuratowska – senator I i II kadencji, Jerzy Madej – senator I i II kadencji, Janusz Okrzesik – poseł na Sejm X kadencji, Dorota Simonides – poseł na Sejm VIII kadencji (1980–1985); senator I i II kadencji.

---

³ Na podstawie uchwały Senatu RP z dnia 29 sierpnia 1997 r. (MP z 1997 r. Nr 57, poz. 551) mandat senatora wygasł z powodu objęcia stanowiska Ambasadora RP w Królestwie Szwecji. Do końca kadencji mandat pozostał nieobsadzony.

⁴ Na podstawie uchwały Senatu RP z dnia 22 czerwca 1995 r. (MP z 1995 r. Nr 32, poz. 370) mandat senatora wygasł z powodu zrzeczenia się go. W wyborach uzupełniających do Senatu, które odbyły się 19 czerwca 1995 r. mandat uzyskał Artur Balazs, wybrany z listy KW Konwencja Szczecińska, w wyniku czego senacki klub SLD zmniejszył się o jednego senatora.

⁵ Wybrany z listy SLD w wyborach uzupełniających do Senatu, które odbyły się 19 czerwca 1994 r. – patrz przypis 7.

⁶ Na podstawie uchwały Senatu RP z dnia 13 lipca 1995 r. (MP z 1995 r. Nr 35, poz. 415) mandat senatora wygasł z powodu śmierci. W wyborach uzupełniających do Senatu, które odbyły się 1 października 1995 r. mandat uzyskał Kazimierz Działocha, wybrany z listy SLD.

⁷ Na podstawie uchwały Senatu RP z dnia 3 lutego 1994 r. (MP z 1994 r. Nr 11, poz. 84) mandat senatora wygasł z powodu śmierci. W wyborach uzupełniających do Senatu, które odbyły się 19 czerwca 1994 r. mandat uzyskał Piotr Miszczuk wybrany z listy SLD, w wyniku czego senacki klub PSL zmniejszył się o jednego senatora.

⁸ Na podstawie uchwały Senatu RP z dnia 10 marca 1994 r. (brak publikacji w Monitorze Polskim) mandat senatora wygasł z powodu śmierci. W wyborach uzupełniających do Senatu, które odbyły się 19 czerwca 1994 r., mandat uzyskał Stanisław Kochanowski, wybrany z listy PSL.

Klub Senatorów Niezależnych

Aleksander Gawronik, Zdzisława Janowska, Marek Minda, Zbigniew Religa, Henryk Stokłosa – senator I i II kadencji.

Senatorowie niezrzeszeni

Artur Balazs, Henryk Kanicki, Leszek Lackorzyński, Zbigniew Romaszewski – senator I i II kadencji, Elżbieta Solska.

Marszałek Senatu

Adam Struzik
płockie ur. 1957 r.

Marszałek Senatu

Prezydium Senatu

Senat RP

Konwent Seniorów

Stale Komisje Senatu

Komisje Nadzwyczajne

Kancelaria Senatu

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Wicemarszałkowie Senatu

Zofia Kuratowska
warszawskie ur. 1931 r.

Stefan Jurczak
krakowskie ur. 1938 r.

Grzegorz Kurczuk
lubelskie ur. 1949 r.

SENATOROWIE III KADENCJI

Jan Kłobudzki
admickie ur. 1961 r.

Jerzy Adamski
podlaskie ur. 1951 r.

Piotr Łukasz Julisz
świętokrzyskie ur. 1962 r.

Jan Antonowicz
dolnośląskie ur. 1955 r.

Franciszek Bacchleba-Krzysztofowicz
świętokrzyskie ur. 1947 r.

Gerhard Bircuzaj
opolskie ur. 1941 r.

Maria Berry
świętokrzyskie ur. 1957 r.

Mieczysław Billiński
pomorskie ur. 1927 r.

Krzysztof Wierczyński
śląskie ur. 1925 r.

Stanisław Ceberek
świętokrzyskie ur. 1927 r.

August Chlekowski
śląskie ur. 1927 r.

Jerzy Hubert Choryz
śląskie ur. 1949 r.

Andrzej Chronowski
mazowieckie ur. 1981 r.

Grażyna Joanna Ciemniak
śląskie ur. 1949 r.

Jerzy Edmund Ciestak
świętokrzyskie ur. 1941 r.

Ryszard Michał Czarny
świętokrzyskie ur. 1949 r.

Lech Czarwiński
śląskie ur. 1948 r.

Adam Andrzej Darsz
mazowieckie ur. 1953 r.

Jerzy Derwacz
świętokrzyskie ur. 1951 r.

Ryszard Jan Engling
śląskie ur. 1944 r.

Jacek Freczak
mazowieckie ur. 1952 r.

Stanisław Ojwowski
mazowieckie ur. 1950 r.

Aleksander Garmus
śląskie ur. 1948 r.

Ryszard Stanisław Gubiś
śląskie ur. 1956 r.

Witold Szczepan Graboś

Eugeniusz Grzeszszak

Alicja Grzeszkowa

Zdzisław Kiszczowski

Stanisław Koczanowski

Zbigniew Komorowski

Marcin Kwiatkowski

Leszek Juliusz Laskorzyski

Władysław Piotr Lipczak

Piotr Miśczuk

Jan Mulał

Zenon Nowak

Zbigniew Eugeniusz Religa

Tomasz Romalić

Tomasz Romalić

Henryk Tadeusz Siołkowska

Wacław Jan Szabłowicz

Jan Sypuła

Ryszard Janikowski

Zdzisław Janowski

Zdzisław Jarmużek

Jęży Kopaczewski

Krzysztof Kozłowski

Czesław Jeremi Królowski

Barbara Maria Łęława

Marja Łopatińska

Henryk Maciejok

Ryszard Ochłwił

Janusz Włodyśław Okrasa

Anna Olejnicka

Zbigniew Romaszewski

Henryk Rot

Tadeusz Rzemiykowski

Andrzej Szczepanski

Rainald Henryk Swierd

Marcin Paweł Tyma

Ryszard Jarzembowski

Henryk Kenicki

Roman Krasa

Wojciech Krak

Henryk Krupa

Stanisław Kucharski

Jerzy Stanisław Madoj

Henryk Makarewicz

Wojciech Matecki

Wincenty Olszewski

Jan Orzechowski

Stefan Józef Pastuska

Jan Sęk

Stanisław Paweł Sikorski

Dorota Simonides

Mieczysław Włoczyka

Adam Wos

Grzegorz Michał Wózy

Jęży Kuczyński

Dorota Maria Kempka

Edward Kienig

Jęży Kuzynski

Zbigniew Kudak

Wanda Alicja Kustrzaba

Bogusław Magior

Ireneusz Michaś

Marek Stanisław Miłda

Eugeniusz Paryk

Zbigniew Piniotki

Mieczysław Probaszowski

Elżbieta Sobóka

Piotr Paweł Stępień

Jęży Stokarska

Mieczysław Wyglądowski

Ireneusz Andrzej Zarzycki

Ryszard Zołnyk

KOMUNIKATY

Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 30 września 1993 r.
w sprawie zwołania pierwszego posiedzenia
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

UKONSTYTUOWANIE SIĘ ORGANÓW SENATU

Na podstawie art. 9 ust. 2 i art. 66 Ustawy
Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o
wzajemnych stosunkach między władzami ustawo-
twórczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej
oraz o samorządności terytorialnym (Dz.U. Nr 84,
poz. 126) zarządzam, co następuje:

§ 1
Zwołuję pierwsze posiedzenie Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej wybranego w dniu
19 września 1993 r. na dzień 15 października
1993 r. godz. 10.00.

§ 2
Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpi-
sania.

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej
Lech Wałęsa

Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 30 września 1993 r.
w sprawie powołania

W celu otwarcia pierwszego posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 października 1993 r. powołuję Pana Jana Mulakowskiego.

Wręczenie zaświadczeń o wyborze na senat

Uroczyste wręczenie senatorom zaświadczeń o wyborze odbyło się 14 października br. w

gmachu Senatu RP. Zaświadczenia, w imieniu Państwowej Komisji Wyborczej, wręczył przewodniczący prof. Andrzej Zoll.

Powołanie senackich klubów parlamentarnych

Dnia 15 października br. poinformowano Marszałka Senatu o powołaniu dwu senackich klubów parlamentarnych: Klubu Demokratycznego i Klubu Senatorów Niezależnych. W skład Klubu Demokratycznego weszli senatorowie: Gerhard Bartodziej, Zdzisława Janowska, Krzysztof Kozłowski, Wojciech Kruk, Zofia Kuratowska, Janusz Okrzesik, Dorota Simonides. Na przewodniczącą Klubu wybrano wicemarszałek Zofię Kuratowską. W skład Klubu Senatorów Niezależnych weszli senatorowie: Franciszek Bachleda-Księdzularz, Aleksander Gawronik, Jerzy Madej, Marek Minda, Zbigniew Religa, Elżbieta Sokołowska, Jacek Stokłosa. Na przewodniczącą Klubu wybrano senatora

października br. kilkakrotnie w celu dokonania wyboru przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Koła Senatorów PSL oraz omówienia spraw, które stanęły

Wręczenie aktu wyboru na senatora Marii Łopatkowej przez przewodniczącego
Państwowej Komisji Wyborczej Andrzeja Zolla

W pierwszej części publikacji zaprezentowane są dokumenty stanowiące podstawę dla ukonstytuowania się Senatu III kadencji oraz jego organów. Rozpoczyna ją fragment stenogramu z pierwszego, inauguracyjnego posiedzenia, zawierającego przemówienie prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Wałęsy, otwierające obrady Izby⁹ oraz wystąpienie marszałka seniora Jana Mulaka.

Następnie przedstawione są fragmenty stenogramu ukazujące moment złożenia przez senatorów uroczystego ślubowania oraz procedurę wyboru marszałka i wicemarszałków Senatu. Na stanowisko marszałka Senatu zgłoszony został tylko jeden kandydat – senator Adam Struzik, który został wybrany na to stanowisko bezwzględną większością głosów. Podobnie przebiegał wybór trzech wicemarszałków. Do obsady tych stanowisk zgłoszono kandydatury tylko trzech senatorów: Ryszarda Czarnego, Stefana Jurczaka oraz Zofii Kuratowskiej. W głosowaniu wymienieni senatorowie uzyskali bezwzględną liczbę głosów, tym samym zostali wybrani na stanowiska wicemarszałków Senatu.

W trakcie kadencji dokonano zmian w składzie Prezydium Senatu. Podczas 42. posiedzenia w dniu 16 marca 1995 r. Senat wybrał nowego wicemarszałka, którym został Grzegorz Kurczuk. Zastąpił na tym stanowisku dotychczasowego wicemarszałka Ryszarda Czarnego.

Tę część publikacji kończy prezentacja pełnego składu Prezydium Senatu oraz zestawienie wszystkich komisji senackich (stałych oraz nadzwyczajnych) wraz z ich składem osobowym.

---

⁹Począwszy od II kadencji aż do chwili obecnej, głowa państwa uroczyście otwiera obrady Senatu.

Senat
Rzeczypospolitej Polskiej
III kadencja

Sprawozdanie Stenograficzne

z 1 posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

w dniu 15 października 1993 r.

Warszawa
1993

Porządek dzienny *

1. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

w dniu 15 października 1993 roku

- **Uroczyste** otwarcie posiedzenia
przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Lecha Wałęsę.
- **Powołanie** Marszałka Seniorsa.
- **Wystąpienie** Marszałka Seniorsa.
- **Ślubowanie** Marszałka Seniorsa
- **Powołanie** senatorów sekretarzy pierwszego posiedzenia Senatu.
- **Ślubowanie** senatorów.
- **Wybór** Marszałka Senatu.
- 1. **Wybór** wicemarszałków Senatu.
- 2. **Wybór** sekretarzy Senatu.

Obecni senatorowie: według załączonej do protokołu listy obecności.

Obecni goście

prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	- Lech Wałęsa
prezes Rady Ministrów	- Hanna Suchocka
marszałek Sejmu II kadencji	- Józef Oleksy
minister stanu, szef Kancelarii Prezydenta RP	- Janusz Ziłkowski
I prezes Sądu Najwyższego	- Adam Strzembosz
prezes Najwyższej Izby Kontroli	- Lech Kaczyński
rzecznik praw obywatelskich	- Tadeusz Zieliński
przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej	- Andrzej Zoll
poseł, przewodniczący SdRP	- Aleksander Kwaśniewski
poseł, prezes PSL	- Waldemar Pawlak
sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP	- Andrzej Drzycimski
sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP	- Mieczysław Wachowski
szef Kancelarii Sejmu	- Ryszard Stemplowski
zastępca przewodniczącego Trybunału Konstytucyjnego	- Leonard Łukaszuk
I zastępca prezesa Narodowego Banku Polskiego	- Witold Koziański
sędzia Trybunału Konstytucyjnego	- Tomasz Dybowski
radca Nuncjatury Apostolskiej	- Mgr Alessandro D' Errico
marszałek Senatu I kadencji	- Andrzej Stelmachowski

*Oświadczenia senatorów są składane na końcu posiedzenia,
po wyczerpaniu porządku dziennego.*

*Porządek dzienny pierwszego w kadencji posiedzenia Senatu do momentu wyboru Marszałka Senatu przebiega według art. 27 Regulaminu Senatu (MP z 1993 r., nr 20, poz. 198).

Treść

1. posiedzenia Senatu w dniu 15 października 1993 r.

Uroczyste otwarcie posiedzenia przez prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej prezydent Lech Wałęsa 3	senator Ryszard Jarzembowski . . . 10 senator Krzysztof Kozłowski . . . 10 senator Piotr Andrzejewski 11
Wystąpienie marszałka seniora marszałek senior Jan Mulak 3	Tajne głosowanie senator sekretarz Andrzej Chronowski 12
Otwarcie posiedzenia marszałek senior Jan Mulak 3	Uchwała Senatu w sprawie wyboru wicemarszałków Senatu
Ślubowanie marszałka seniora	Komunikaty senator sekretarz Andrzej Chronowski . . . . . 13 szef Kancelarii Senatu Wojciech Sawicki 13
Powołanie senatorów sekretarzy pierwszego posiedzenia	Punkt drugi porządku dziennego: wybór sekretarzy Senatu
Powitanie gości	Tajne głosowanie senator sekretarz Andrzej Chronowski 14
Ślubowanie senatorów senator sekretarz Andrzej Chronowski 4	Uchwała Senatu w sprawie wyboru sekretarzy Senatu
Wybór marszałka Senatu senator Henryk Makarewicz 6	Komunikaty senator sekretarz Andrzej Chronowski 15
Tajne głosowanie senator sekretarz Andrzej Chronowski 8	Zamknięcie posiedzenia
Komunikaty senator sekretarz Andrzej Chronowski 8	Uchwały Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Pol- skiej z dnia 15 października 1993 r. w sprawie wyboru marszałka senatu. Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Pol- skiej z dnia 15 października 1993 r. w sprawie wyboru wicemarszałków Senatu. Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Pol- skiej z dnia 15 października 1993 r. w sprawie wyboru sekretarzy Senatu.
Uchwała Senatu w sprawie wyboru marszałka Senatu marszałek senior Jan Mulak 8	
Wystąpienie marszałka Senatu Adama Struzika 8	
Przyjęcie porządku dziennego	
Komunikaty senator sekretarz Andrzej Chronowski . . . . . 9 senator Henryk Makarewicz 9	
Punkt pierwszy porządku dziennego: wybór wicemarszałków Senatu	

Wystąpienie prezydenta RP Lecha Wałęsy otwierające pierwsze posiedzenie Senatu III kadencji

(Początek posiedzenia o godzinie 10 minut 00)

(Posiedzeniu przewodniczą marszałek senior Jan Mulak oraz marszałek Adam Struzik)
(Orkiestra wojskowa gra hymn narodowy)

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Wałęsa:

Panie Marszałku! Panie i Panowie!

Senat Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczyna dziś kolejną kadencję. Wczoraj do pracy przystąpił Sejm. Mamy więc nowy parlament. Uformowała się władza ustawodawcza państwa polskiego. Otrzymaliście społeczny mandat zaufania. Polacy powierzyli Wam moc stanowienia prawa. To wielka władza, ale i wielka odpowiedzialność. Spoczywa na Was teraz brzemie nadziei i oczekiwań wyborców. Przede wszystkim jednak ciężar odpowiedzialności za państwo. Za jego stabilność i bezpieczeństwo. Za taki rozwój struktur państwowych, który będzie służył pomyślności całego narodu, Wszystkich obywateli.

Polsce potrzebne są mądre, nadążające za rzeczywistością prawa. Tworzą one fundament ładu społecznego. Powinny być kręgosłupem naszych reform. Im szersza jest szara strefa, której prawo nie obejmuje, tym większe jest pole do nadużyć, korupcji i biernego wygodnictwa urzędników.

Budujemy demokrację i gospodarkę rynkową. Wygląda na to, że większość Polaków opowiedziała się w wyborach parlamentarnych za kontynuowaniem tej budowy, ale w innym tempie i innymi metodami. Na twardym gruncie zrozumiałego i skutecznego prawa.

Potrzebne są nam jasne kryteria, odróżniające wolność od anarchii, a przedsiębiorczość od nieuczciwości. Wielka jest w tym rola Senatu, który jest i twórcą prawa, i strażnikiem w procesie jego stanowienia. Wpływać zatem będzie na kształt ustrojowy państwa i reguły wytyczające ludzkie postępowanie.

Szanowni Państwo! Uciechły już emocje związane z wyborami, rozpoczyna się codzienność demokracji. Chcemy, aby była ona w Polsce silna, skuteczna i darzona szacunkiem. Aby stała się instrumentem służącym pomyślności narodu i każdego obywatela.

Przed nami, przed parlamentem, prezydentem i przyszłym rządem, czas trudnych decyzji. Niech będą jak najbardziej trafne i odpowiedzialne. Niech likwidują dotychczasowe błędy, ale jednocześnie pomnażają i chronią to, co już udało się nam osiągnąć.

Tego życzę Państwu, którzy za chwilę złożycie senatorskie ślubowanie. Tego życzę Polsce. (Oklaski).

Marszałek Senior Jan Mulak:

Dziękuję, Panie Prezydencie.

Jestem wzruszony, rzecz zrozumiała, że przypadł mi tak wielki zaszczyt, i to nie dzięki osobistym zasługom, a raczej ze względu na fakt biologiczny, że względu na to, że się wcześniej urodziłem.

Parlamentaryzm polski to lata wielkich kart w historii. Przypomnę moich wielkich poprzedników, z którymi czuję się związany ideologicznie. Wspomnę wielkiego marszałka Senatu, stuletniego senatora Bolesława Limanowskiego, Ignacego Daszyńskiego, marszałka Sejmu, który walczył o parlamentaryzm, nie ugiął się przed naciskiem wojska. Wspomnę również mego sąsiada ze wsi Żwir pod Warszawą, marszałka Rataja, który w czasach zamachu majowego w sposób niezwykle zręczny przeprowadził sprawę legalności i ciągłości państwa polskiego.

Otwierając sesję Senatu, trudno mi mówić zarazem, że ta kadencja ma być kresem działania Izby Senackiej. Wydaje mi się, że Izba nasza stoi przed egzaminem. Czy jest potrzebna Polsce, czy też niepotrzebna? Czy będzie spełniała rolę „hamulcowego”? Czy będzie spełniała rolę rozsądku, który weryfikuje, patrzy ze spokojnym dystansem na wszystkie sprawy i koryguje niektóre pociągnięcia? Są to zagadnienia pragmatyczne i z góry nie należałoby przesądzać, jaka Izba i ile izb powinno być. Jest rzeczą jasną potrzeba pewnych korekt. Jako że w sytuacji, kiedy elektorat jest ten sam, ta formuła izb nie sprawdza się. Należałoby raczej myśleć o Izbie gospodarczej albo Izbie samorządowej.

Jan Mulak

Marszałek Senior

Urodził się w 1914 r. w Warszawie w rodzinie robotniczej. Po ukończeniu nauki w V Gimnazjum Miejskim w Warszawie studiował na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej. Od wczesnej młodości jego pasją był sport. Należał do czołówki polskich średniodystansowców. W 1936 r. zdobył brązowy medal na mistrzostwach Polski w biegu na 1500 metrów, trenował też pływanie. Już jako uczeń szkoły średniej organizował robotnicze kluby sportowe. Trenował młodzież w Robotniczym Klubie Sportowym „Skra”, gdzie później był instruktorem. Na warszawskim Żoliborzu założył Robotniczy Klub Sportowy „Siła”, w którego skład wchodziły sekcje lekkoatletyczne i gier zespołowych. Jeszcze przed wybuchem wojny był redaktorem działu sportowego w Polskim Radiu. Z racji lewicowych poglądów był związany z Polską Partią Socjalistyczną oraz jej czołowym organem prasowym „Robotnikiem”, gdzie pracował jako dziennikarz.

Podczas okupacji należał do kierownictwa podziemnych socjalistycznych formacji politycznych i wojskowych. Był kierownikiem Wydziału Wojskowego grupy konspiracyjnej „Barykada Wolności”, później zastępcą komendanta Formacji Bojowo-Milicyjnej Polskich Socjalistów, kierownikiem Wydziału Wojskowego Robotniczej Partii Polskich

Socjalistów (RPPS) oraz sekretarzem KC RPPS. W Powstaniu Warszawskim był komendantem Formacji Bojowo-Milicyjnej Polskich Socjalistów, członkiem sztabu powstania na Mokotowie oraz wydawcą „Robotnika”.

W pierwszych latach po zakończeniu wojny działał w PPS na terenie Małopolski min. jako redaktor pisma „Naprzód” oraz na Śląsku. Następnie kierował Wydziałem Prasy i Propagandy CKW PPS. W 1947 r., czyli na rok przed zjednoczeniem PPS i PPR (powstanie PZPR), został usunięty z partii jako „wróg ZSRR i polskiej klasy robotniczej”. Od 1950 r. całe życie zawodowe poświęcił trenerstwu sportowemu i propagowaniu sportu, zwłaszcza dyscyplin lekkoatletycznych. W świecie sportowym zasłynął jako twórca słynnego Wunderteamu, czyli polskiej reprezentacji lekkoatletów, która w latach 1956–1966 odniosła największe sukcesy, zdobywając wiele złotych medali podczas Mistrzostw Europy w Sztokholmie (1958) i w Budapeszcie (1966) oraz na olimpiadzie w Rzymie (1960).

W latach 1970–1973 Jan Mulak pełnił funkcję doradcy ministra sportu młodzieży w Algierii. Od 1978 r. był doradcą przewodniczącego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu, a od 1981 r. przewodniczącym Związku Trenerów oraz honorowym członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Trenerów Lekkiej Atletyki. W latach 1988–1989 stał na czele Polskiego Związku Lekkiej Atletyki. Był również redaktorem naczelnym miesięcznika „Lekkoatletyka” (w latach 1957–1970) oraz członkiem prezydium Polskiego Komitetu Olimpijskiego.

Od 1989 r. został działaczem odrodzonej PPS. Początkowo został jej przewodniczącym, zaś później przewodniczącym honorowym. W wyborach parlamentarnych we wrześniu 1993 r., startując z listy Sojuszu Lewicy Demokratycznej (SLD), został wybrany na senatora. Podczas pierwszego posiedzenia Senatu III kadencji, po objęciu honorowej funkcji marszałka seniora, przypadł mu zaszczyt otwarcia obrad Izby. W kolejnych wyborach na jesieni 1997 r. bezskutecznie kandydował do Sejmu z listy SLD. Zmarł 31 stycznia 2005 r. w Warszawie. Został pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

Wykorzystane źródła:

<http://ww2.senat.pl/k3/senat/Senator/pdf/mulak.htm>

www.lewica.pl/index.php?id=9699&tytul=lkonowicz-Nasz-czerwony-trener

(Początek posiedzenia o godzinie 10 minut 00)

(Posiedzeniu przewodniczą marszałek senior Jan Mulak oraz marszałek Adam Struzik)
(Orkiestra wojskowa gra hymn narodowy)

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Wałęsa:

Panie Marszałku! Panie i Panowie!

Senat Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczyna dziś kolejną kadencję. Wczoraj do pracy przystąpił Sejm. Mamy więc nowy parlament. Uformowała się władza ustawodawcza państwa polskiego. Otrzymałicie społeczny mandat zaufania. Polacy powierzyli Wam moc stanowienia prawa. To wielka władza, ale i wielka odpowiedzialność. Spoczywa na Was teraz brzemień nadziei i oczekiwań wyborców. Przede wszystkim jednak ciężar odpowiedzialności za państwo. Za jego stabilność i bezpieczeństwo. Za taki rozwój struktur państwowych, który będzie służył pomyślności całego narodu. Wszystkich obywateli.

Polisce potrzebne są mądre, nadążające za rzeczywistością prawa. Tworzą one fundament ładu społecznego. Powinny być kręgosłupem naszych reform. Im szersza jest szara strefa, której prawo nie obejmuje, tym większe jest pole do nadużyć, korupcji i biernego wygodnictwa urzędników.

Budujemy demokrację i gospodarkę rynkową. Wygląda na to, że większość Polaków opowiedziała się w wyborach parlamentarnych za kontynuowaniem tej budowy, ale w innym tempie i innymi metodami. Na twardym gruncie zrozumiałego i skutecznego prawa.

Potrzebne są nam jasne kryteria, odróżniające wolność od anarchii, a przedsiębiorczość od nieuczciwości. Wielka jest w tym rola Senatu, który jest i twórcą prawa, i strażnikiem w procesie jego stanowienia. Wpływać zatem będzie na kształt ustrojowy państwa i reguły wytyczające ludzkie postępowanie.

Szanowni Państwo! Ucieszyli się emocje związane z wyborami, rozpoczyna się codzienność demokracji. Chcemy, aby była ona w Polsce silna, skuteczna i darzona szacunkiem. Aby stała się instrumentem służącym pomyślności narodu i każdego obywatela.

Przed nami, przed parlamentem, prezydentem i przyszłym rządem, czas trudnych decyzji. Niech będą jak najbardziej trafne i odpowiedzialne. Niech likwidują dotychczasowe błędy, ale jednocześnie pomnażają i chronią to, co już udało się nam osiągnąć.

Tego życzę Państwu, którzy za chwilę złożycie senatorskie ślubowanie. Tego życzę Polsce. (Oklaski).

Marszałek Senior Jan Mulak:

Dziękuję, Panie Prezydencie.

Jestem wzruszony, rzecz zrozumiała, że przypadł mi tak wielki zaszczyt, i to nie dzięki osobistym zasługom, a raczej ze względu na fakt biologiczny, że ze względu na to, że się wcześniej urodziłem.

Parlamentaryzm polski to lata wielkich kart w historii. Przypomnę moich wielkich poprzedników, z którymi czuję się związany ideologicznie. Wspomnę wielkiego marszałka Senatu, stuletniego senatora Bolesława Limanowskiego, Ignacego Daszyńskiego, marszałka Sejmu, który walczył o parlamentaryzm, nie ugiął się przed naciskiem wojska. Wspomnę również mego sąsiada ze wsi Żwir pod Warszawą, marszałka Rataja, który w czasach zamachu majowego w sposób niezwykle zręczny przeprowadził sprawę legalności i ciągłości państwa polskiego.

Otwierając sesję Senatu, trudno mi mówić zarazem, że ta kadencja ma być kresem działania izby senackiej. Wydaje mi się, że izba nasza stoi przed egzaminem. Czy jest potrzebna Polsce, czy też niepotrzebna? Czy będzie spełniała rolę „hamulcowego”? Czy będzie spełniała rolę rozsądku, który weryfikuje, patrzy ze spokojnym dystansem na wszystkie sprawy i koryguje niektóre pociągnięcia? Są to zagadnienia pragmatyczne i z góry nie należałoby przesądzać, jaka izba i ile izb powinno być. Jest rzeczą jasną potrzeba pewnych korekt, jako że w sytuacji, kiedy elektorat jest ten sam, ta formuła izb nie sprawdza się. Należałoby raczej myśleć o izbie gospodarczej albo izbie samorządowej.

(marszałek senior J. Mulak)

Polityka ma w sobie wiele z gry, a w grze – znam się trochę na sporcie – obowiązuje zasada *fair play*. Na czym polega zasada *fair play*? Na przestrzeganiu przepisów. Ale nie tylko. Przede wszystkim na szanowaniu przeciwnika, dlatego że im lepszy przeciwnik, tym więcej mamy szans na rozwój i osiągnięcia. Pod tym względem przeciwników należy traktować po prostu, i tylko, jako przeciwników. Nigdy jako wrogów. Za sadą *fair play* eliminuje pojęcie wroga. Wiadomo że i w Europie, i w naszym społeczeństwie niebezpieczeństwo wrogości istnieje. I sądzę, że Senat powinien stać na straży tego, żeby wszelkie wrogości między sobą usuwać.

Mając nadzieję, że będziemy pracowali wspólnie i skutecznie, otwieram pierwsze posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w trzeciej kadencji. (Oklaski).

(Marszałek senior trzykrotnie uderza łaską marszałkowską)

Zgodnie z art. 27 ust. 3 Regulaminu Senatu, przed przystąpieniem do wypełnienia czynności przewidzianych dla marszałka senatora, mam za szczyt i obowiązek złożyć ślubowanie.

Proszę wszystkich o powstanie.

(Wszyscy wstają).

Ślubuję uroczyście jako senator Rzeczypospolitej Polskiej rzetelnie i sumiennie wykonywać obowiązki wobec Narodu, strzec suwerenności Ojczyzny i dobra Obywateli, przestrzegać porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Dziękuję.

Na podstawie art. 27 ust. 3 Regulaminu Senatu, na sekretarzy pierwszego posiedzenia powołuję trzech najmłodszych wiekiem senatorów: Krzysztofa Borkowskiego, Andrzeja Chronowskiego, Janusza Okrzesika.

Protokół i listę mówców prowadzić będzie sekretarz Krzysztof Borkowski.

Obecnie zarządzam krótką, pięciominutową przerwę w obradach.

(Przerwa w obradach od godziny 10 minut 10 do godziny 10 minut 15)

Marszałek Senior Jan Mulak:

Wznawiam obrady.

Pragnę serdecznie przywitać przybyłych na pierwsze posiedzenie Senatu trzeciej kadencji: Pana Prezydenta, panią premier Hannę Suchocką, pana Józefa Oleksego – marszałka Sejmu drugiej kadencji, Monsignore Alessandro D'Erri-co, reprezentującego dziekana korpusu dyplomatycznego księdza arcybiskupa Józefa Kowalczyka, pana Andrzeja Zolla – przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, pana Andrzeja Stelmachowskiego – marszałka Senatu pierwszej kadencji oraz wszystkich honorowych gości,

reprezentujących najwyższe władze państwowe. (Oklaski).

Jednocześnie mała uroczystość rodzinna. Pani senator Jadwiga Stokarska ma dzisiaj imieniny. Składamy jej serdeczne życzenia. (Oklaski).

(Senator Jadwiga Stokarska: Dziękuję bardzo.)

Proszę powołanych senatorów sekretarzy: Krzysztofa Borkowskiego, Andrzeja Chronowskiego, Janusza Okrzesika o zajęcie miejsc przy stole prezydyjnym.

Protokół i listę mówców prowadzić będzie sekretarz Krzysztof Borkowski.

Teraz zgodnie z art. 27 ust. 4 Regulaminu Senatu panie i panowie senatorowie złożą ślubowanie. Rota ślubowania senatorskiego jest zawarta w art. 3 ust. 2 ustawy o obowiązkach i prawach posłów i senatorów.

Stosownie do art. 27 ust. 5 Regulaminu Senatu senatorowie składają ślubowanie w ten sposób, że po odczytaniu roty ślubowania, wywołani w kolejności alfabetycznej, powstawszy, wypowiadają słowo „ślubuję”. Przypominam, że ja już ślubowałem.

Proszę wszystkich o powstanie.

(Wszyscy wstają).

Odczytuję rotę ślubowania.

„Ślubuję uroczyście jako senator Rzeczypospolitej Polskiej rzetelnie i sumiennie wykonywać obowiązki wobec Narodu, strzec suwerenności Ojczyzny i dobra Obywateli, przestrzegać porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej”.

Proszę senatora sekretarza Andrzeja Chronowskiego o odczytywanie nazwisk senatorów w porządku alfabetycznym, panie i panów senatorów proszę zaś o złożenie ślubowania w przedstawiony przeze mnie wcześniej sposób.

Senator Sekretarz Andrzej Chronowski:

Pan Tomasz Adamczuk: Ślubuję.

Pan Jan Adamiak: Ślubuję.

Pan Jerzy Adamski: Ślubuję.

Pan Piotr Łukasz Juliusz Andrzejewski: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.

Pan Jan Antonowicz: Ślubuję.

Pan Franciszek Bachleda-Księżdzularz: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.

Pan Gerhard Bartodziej: Ślubuję.

Pani Maria Berny: Ślubuję.

Pan Mieczysław Biliński: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.

Pan Krzysztof Borkowski: Ślubuję.

Pan Stanisław Ceberek: Ślubuję.

Pan August Chełkowski: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.

Pan Jerzy Chorąży: Ślubuję.

Andrzej Chronowski: Ślubuję.

Pani Grażyna Ciemniak: Ślubuję.

(senator sekretarz A. Chronowski)

Pan Jerzy Cieślak: Ślubuję.
Pan Ryszard Czarny: Ślubuję.
Pan Lech Czerwiński: Ślubuję.
Pan Adam Daraż: Ślubuję.
Pan Jerzy Derkacz: Ślubuję.
Pan Bodo Engling: Ślubuję.
Pan Józef Frączek: Ślubuję.
Pan Sylwester Gajewski: Ślubuję.
Pan Aleksander Gawronik: Ślubuję.
Pan Ryszard Gibuła: Ślubuję.
Pan Witold Graboś: Ślubuję.
Pan Eugeniusz Grzeszczak: Ślubuję.
Pani Alicja Grzeszkowiak: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.
Pan Paweł Jankiewicz: Ślubuję.
Pan Romuald Jankowski: Ślubuję.
Pani Zdzisława Janowska: Ślubuję.
Pan Zdzisław Jarmużek: Ślubuję.
Pan Ryszard Jarzembowski: Ślubuję.
Pan Stefan Jurczak: Ślubuję.
Pan Henryk Kanicki: Ślubuję.
Pan Roman Karas: Ślubuję.
Pan Jan Karbowski: Ślubuję.
Pan Stefan Jurczak: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.
Pan Henryk Kanicki: Ślubuję.
Pan Roman Karas: Ślubuję.
Pan Jan Karbowski: Ślubuję.
Pani Dorota Kempka: Ślubuję.
Pan Edward Kienig: Ślubuję.
Pan Zdzisław Kieszkowski: Ślubuję.
Pan Zbigniew Komorowski: Ślubuję.
Pan Jerzy Kopaczewski: Ślubuję.
Pan Krzysztof Kozłowski: Ślubuję.
Pan Czesław Krakowski: Ślubuję.
Pan Wojciech Kruk: Ślubuję.
Pan Henryk Krupa: Ślubuję.
Pan Stanisław Kucharski: Ślubuję.
Pan Józef Kuczyński: Ślubuję.
Pan Zbigniew Kulak: Ślubuję.
Pani Zofia Kuratowska: Ślubuję.
Pan Grzegorz Kurczuk: Ślubuję.
Pani Wanda Kustrzeba: Ślubuję.
Pan Marian Kwiatkowski: Ślubuję.
Pan Leszek Lackorzyński: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.
Pan Władysław Lipczak: Ślubuję.
Pani Barbara Łękawa: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.
Pani Maria Łopatkowa: Ślubuję.
Pan Henryk Maciołek: Ślubuję.
Pan Jerzy Madej: Ślubuję.
Pan Henryk Makarewicz: Ślubuję.
Pan Wojciech Matecki: Ślubuję.
Pan Bogusław Maślór: Ślubuję.
Pan Ireneusz Michaś: Ślubuję.
Pan Marek Minda: Ślubuję.
Pan Zenon Nowak: Ślubuję.

Pan Ryszard Ochwat: Ślubuję.
Pan Janusz Okrzesik: Ślubuję.
Pani Anna Olejnicka: Ślubuję.
Pan Wincenty Olszewski: Ślubuję.
Pan Jan Orzechowski: Ślubuję.
Pan Stefan Pastuszka: Ślubuję.
Pan Eugeniusz Patyk: Ślubuję.
Pan Zbyszko Piwoński: Ślubuję.
Pan Mieczysław Protasowicki: Ślubuję.
Pan Zbigniew Religa: Ślubuję.
Pan Tadeusz Rewaj: Ślubuję.
Pan Tomasz Romańczuk: Ślubuję.
Pan Zbigniew Romaszewski: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.
Pan Henryk Rot: Ślubuję.
Pan Tadeusz Rzemkowski: Ślubuję.
Pan Jan Sęk: (nieobecny).
Pan Stanisław Sikorski: Ślubuję.
Pani Dorota Simonides: Ślubuję.
Pani Elżbieta Solska: Ślubuję.
Pan Piotr Stępień: Ślubuję.
Pani Jadwiga Stokarska: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.
Pan Henryk Stokłosa: Ślubuję.
Pan Wacław Strażewicz: Ślubuję.
Pan Adam Struzik: Ślubuję.
Pan Jan Stypuła: Ślubuję.
Pan Andrzej Szczepański: Ślubuję.
Pan Rajmund Szwonder: Ślubuję.
Pan Marcin Tyrna: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.
Pan Mieczysław Włodyka: Ślubuję.
Pan Adam Woś: Ślubuję.
Pan Grzegorz Woźny: Ślubuję.
Pan Mieczysław Wyględowski: Ślubuję.
Pan Ireneusz Zarzycki: Ślubuję, tak mi dopomóż Bóg.
Pan Ryszard Żołyński: Ślubuję.

Marszałek Senior Jan Mulak:

Czy jest wśród pań i panów senatorów ktoś, kto nie złożył ślubowania? Nikt się nie zgłasza.

Stwierdzam, że wszyscy obecni na posiedzeniu senatorowie złożyli ślubowanie.

Zarządzam trzydziestominutową przerwę.

Informuję, że wnioski zawierające zgłoszenie kandydata na stanowisko marszałka Senatu mogą składać panie i panowie senatorowie w sekretariacie marszałka Senatu, w pokoju nr 188. Wniosek powinien być podpisany w sposób czytelny przez co najmniej dziesięciu senatorów. Niezbędne jest dołączenie do wniosku życiorysu kandydata. Dziękuję.

(Przerwa w obradach od godziny 10 minut 25 do godziny 10 minut 55)

Marszałek Senior Jan Mulak:

Wznawiam obrady.

Wobec złożenia przez panie i panów senatorów ślubowania, zgodnie z art. 27 ust. 4 Regulaminu Senatu, przystępujemy do wyboru marszałka Senatu.

Informuję, że stosownie do art. 7 regulaminu, Senat wybiera marszałka spośród kandydatów zgłoszonych przez co najmniej dziesięciu senatorów, w głosowaniu tajnym, podejmując uchwałę w tej sprawie bezwzględną większością głosów.

Informuję, że zgłoszony został tylko jeden kandydat – pan senator Adam Struzik.

Proszę przedstawiciela wnioskodawców o przedstawienie zgłoszonej kandydatury. Proszę senatora Henryka Makarewicza o zabranie głosu.

Senator Henryk Makarewicz:

Panie Marszałku Seniorze! Panie i Panowie Senatorowie!

W imieniu senatorów z Polskiego Stronnictwa Ludowego, w porozumieniu z senatorami Sojuszu Lewicy Demokratycznej, mam zaszczyt przedstawić kandydaturę senatora ziemi płockiej, Adama Struzika na marszałka Senatu trzeciej kadencji.

Czynię to z głębokim przekonaniem; jest to kandydat o nieposzlakowanej opinii moralnej i politycznej, wysokiej klasy fachowiec w swoim zawodzie, sprawny organizator pracy ludzkich zespołów oraz doświadczony, mimo młodego wieku, działacz samorządowy i polityczny.

Wybrany po raz drugi do tej izby, posiada doświadczenie parlamentarne, tak pożądane w naszej pracy. W poprzedniej kadencji Senatu dał się poznać jako dobry organizator prac komisji, której przewodniczył. Był autorem wielu ważnych inicjatyw, dotyczących reformy szeroko rozumianej ochrony zdrowia i systemu ubezpieczeń społecznych. Jako człowieka i parlamentarzystę cechuje go zarówno śmiałość własnych poglądów, jak i umiejętność wysłuchiwanie rzeczowych argumentów innych oraz cenny dar kojarzenia różnych racji dla osiągnięcia najkorzystniejszego rozstrzygnięcia spraw, które są tematem prac w tej izbie.

Pan senator Adam Struzik urodził się 1 stycznia 1957 r. w Kutnie. Jest absolwentem Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Łodzi. Pracę zawodową rozpoczął w Zespole Opieki Zdrowotnej w Gostyninie. Pracował jako lekarz w wiejskim ośrodku zdrowia w Soczewce nad Wisłą oraz w Oddziale Wewnętrznym szpitala w Gostyninie. Tam przebył drogę zawodową od lekarza stażysty do zastępcy dyrektora do spraw lecznictwa. W tym czasie uzyskał dwa kolejne stopnie specjalizacji w zakresie chorób wewnętrznych.

W roku 1990, po wygraniu konkursu, zostaje dyrektorem naczelnym Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Płocku. Na tym stanowisku pracuje do dziś. Kieruje dużym zespołem, liczącym ponad 1400 osób, i szpitalem posiadającym 21 oddziałów, w którym jest leczonych ponad 25 tysięcy pacjentów rocznie. W dalszym ciągu podnosi swą wiedzę w dziedzinie hematologii.

Działalność społeczną w samorządach lokalnych i w ruchu ludowym, którą kontynuuje, pełniąc obecnie funkcję radnego i członka zarządu miasta i gminy Gąbin, rozpoczął jeszcze w pierwszym miejscu pracy. Jest założycielem i prezesem stowarzyszenia „Klub Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych”, które działa w tym środowisku. Jest inicjatorem powołania i prezesem zarządu Fundacji Pomocy Szpitalowi Wojewódzkiemu imienia Marcina Kasprzaka w Płocku. Przewodniczy Komisji Etyki Okręgowej Izby Le karskiej w Płocku. Jest także członkiem Płockiego Towarzystwa Naukowego.

Z ruchem ludowym związany jest od 1984 r. Pełnił w nim społecznie wiele funkcji w gminie i w województwie. Aktualnie jest członkiem Zarządu Wojewódzkiego Polskiego Stronnictwa Ludowego w Płocku i członkiem Rady Naczelnej Polskiego Stronnictwa Ludowego. Jest również członkiem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” służby zdrowia.

Senator drugiej kadencji naszej izby. Pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia oraz członka Prezydium Klubu Parlamentarnego Polskiego Stronnictwa Ludowego. Był współinicjatorem i współautorem powołania grupy ekspertów, przygotowującej projekt nowej ustawy o powszechnych i obowiązkowych ubezpieczeniach społecznych. Komisja, której przewodniczył, zorganizowała między innymi seminarium poświęcone tej tematyce. Komisja Polityki Społecznej i Zdrowia pod jego przewodnictwem odbyła siedemdziesiąt jeden posiedzeń i zajmowała się zagadnieniami promocji zdrowia, systemem rent i emerytur oraz innymi aktualnymi problemami polityki społecznej.

Żona pana senatora Adama Struzika, Małgorzata, jest nauczycielką, magistrem fizyki. Mają dwoje dzieci.

Wysoka Izbo! Prezentując sylwetkę kolegi, senatora Adama Struzika, czynię to z nadzieją, że Wysoka Izba zechce pozytywnie rozpatrzyć jego kandydaturę na stanowisko marszałka Senatu. Wraz z grupą senatorów popierających tę kandydaturę, czynię to w poczuciu pełnej odpowiedzialności. Uważam, że Adam Struzik w pełni zasługuje, aby ubiegać się o to stanowisko. Czynię to nie w imię partykularnych interesów naszego stronnictwa, lecz w przekonaniu, że jego wybór będzie dobrze służył pracy tej izby, pełnieniu jej ustawowych zadań, wesprze proces korzystnych reform dokonujących się w Polsce, dla

(senator H. Makarewicz)

dobra państwa oraz Jego parlamentarnej reprezentacji. Dziękuję za uwagę. (Oklaski).

Marszałek Senior Jan Mulak:

Stwierdzam, że zgodnie z art. 7 ust. 1 Regulaminu Senatu, na stanowisko marszałka Senatu została zgłoszona kandydatura senatora Adama Struzika.

Głosowanie tajne nad wyborem marszałka Senatu zostanie przeprowadzone zgodnie z art. 46 ust. 5 i 6 Regulaminu Senatu. Za chwilę senatorowie sekretarze wręczą paniom i panom senatorom opieczetowane karty do głosowania. Na każdej karcie znajdować się będzie nazwisko zgłoszonego kandydata oraz trzy możliwości wyrażenia swego stanowiska: za wyborem zgłoszonego kandydata, przeciwko wyborowi oraz wstrzymanie się od głosu. Na karcie do głosowania każdy senator może postawić tylko jeden znak „x”.

Przypominam, że karty do głosowania wypełnione nieprawidłowo będą uważane za głosy nieważne.

Po wypełnieniu kart, panie i panowie senatorowie, w kolejności alfabetycznej, będą je wrzucać do przygotowanej w tym celu urny.

Po przeprowadzeniu głosowania ogłoszę przerwę, aby senatorowie sekretarze mogli obliczyć głosy oraz sporządzić protokół z głosowania, który będzie stanowił podstawę do ogłoszenia wyników.

Informuję, że jeżeli kandydat nie uzyska wymaganej bezwzględnej większości głosów, zarządzona zostanie przerwa na konsultacje w klubach senatorskich.

Proszę teraz senatorów sekretarzy o rozdanie kart do głosowania, a panie i panów senatorów proszę o wypełnienie tych kart.

(Rozdawanie kart do głosowania).

Czy wszyscy już otrzymali karty? Dziękuję.

Proszę senatora sekretarza Andrzeja Chronowskiego o odczytywanie kolejno nazwisk senatorów, a panie i panów senatorów proszę o wrzucanie do urny wypełnionych kart do głosowania.

Senator Sekretarz Andrzej Chronowski:

Pan Tomasz Adamczuk
Pan Jan Adamiak
Pan Jerzy Adamski
Pan Piotr Łukasz Juliusz Andrzejewski
Pan Jan Antonowicz
Pan Franciszek Bachleda-Księdzularz
Pan Gerhard Bartodziej
Pani Maria Berny
Pan Mieczysław Biliński

Pan Krzysztof Borkowski
Pan Stanisław Ceberek
Pan August Chełkowski
Pan Jerzy Choraży
Andrzej Chronowski
Pani Grażyna Ciemniak
Pan Jerzy Cieślak
Pan Ryszard Czarny
Pan Lech Czerwiński
Pan Adam Daraż
Pan Jerzy Derkacz
Pan Bodo Engling
Pan Józef Frączek
Pan Sylwester Gajewski
Pan Aleksander Gawronik
Pan Ryszard Gibuła
Pan Witold Graboś
Pan Eugeniusz Grzeszczak
Pani Alicja Grzeškowiak
Pan Paweł Jankiewicz
Pan Romuald Jankowski
Pani Zdzisława Janowska
Pan Zdzisław Jarmużek
Pan Ryszard Jarzembowski
Pan Stefan Jurczak
Pan Henryk Kanicki
Pan Roman Karaś
Pan Jan Karbowski
Pani Dorota Kempka
Pan Edward Kienig
Pan Zdzisław Kieszkowski
Pan Zbigniew Komorowski
Pan Jerzy Kopaczewski
Pan Krzysztof Kozłowski
Pan Czesław Krakowski
Pan Wojciech Kruk
Pan Henryk Krupa
Pan Stanisław Kucharski
Pan Józef Kuczyński
Pan Zbigniew Kulak
Pani Zofia Kuratowska
Pan Grzegorz Kurczuk
Pani Wanda Kustrzeba
Pan Marian Kwiatkowski
Pan Leszek Lackorzyński
Pan Władysław Lipczak
Pani Barbara Łękawa
Pani Maria Łopatkowa
Pan Henryk Maciołek
Pan Jerzy Madej
Pan Henryk Makarewicz
Pan Wojciech Matecki
Pan Bogusław Mąsior
Pan Ireneusz Michaś
Pan Marek Minda
Pan Jan Mulak
Pan Zenon Nowak
Pan Ryszard Ochwat
Pan Janusz Okrzesik
Pani Anna Olejnicka

(senator sekretarz A. Chronowski)

Pan Wincenty Olszewski
Pan Jan Orzechowski
Pan Stefan Pastuszka
Pan Eugeniusz Patyk
Pan Zbyszko Piwoński
Pan Mieczysław Protasowicki
Pan Zbigniew Religa
Pan Tadeusz Rewaj
Pan Tomasz Romańczuk
Pan Zbigniew Romaszewski
Pan Henryk Rot
Pan Tadeusz Rzemiykowski
Pan Stanisław Sikorski
Pani Dorota Simonides
Pani Elżbieta Solska
Pan Piotr Stępień
Pani Jadwiga Stokarska
Pan Henryk Stokłosa
Pan Wacław Strażewicz
Pan Adam Struzik
Pan Jan Stypuła
Pan Andrzej Szczepański
Pan Rajmund Szwonder
Pan Marcin Tyrna
Pan Mieczysław Włodyka
Pan Adam Woś
Pan Grzegorz Woźny
Pan Mieczysław Wygłędowski
Pan Ireneusz Zarzycki
Pan Ryszard Żołyński

Marszałek Senior Jan Mulak:

Teraz proszę senatorów sekretarzy o obliczenie głosów i sporządzenie protokołu. Zanim ogłoszę trzydziestominutową przerwę, wysłuchamy jeszcze komunikatów.

Senator Sekretarz Andrzej Chronowski:

Bezpośrednio po ogłoszeniu przerwy senatorowie z Klubu PSL zbiorą się w sali nr 118, a senatorowie z Klubu SLD w sali nr 102. Dziękuję.

(Senator Sekretarz Krzysztof Borkowski: Kto nie podpisał listy, niech podpisze...)

Jeszcze jeden komunikat: jeśli ktoś nie podpisał listy obecności, proszę, by zrobił to przy wejściu.
(Przerwa w obradach od godziny 11 minut 30 do godziny 12 minut 00)

Marszałek Senior Jan Mulak:

Proszę o zajmowanie miejsc.
Wznawiam obrady.

Ogłaszam wyniki tajnego głosowania nad wyborem marszałka Senatu. Oto protokół tajnego

głosowania przeprowadzonego w dniu 15 października 1993 r. nad wyborem marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w trzeciej kadencji.

„W głosowaniu tajnym nad wyborem marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej trzeciej kadencji oddano 99 głosów, w tym jeden głos nieważny. Wymagana bezwzględna większość głosów wynosi 50.

Powołani przez marszałka seniora do przeprowadzenia głosowania senatorowie Krzysztof Borkowski, Andrzej Chronowski, Janusz Okrzesik, stwierdzają, że za kandydaturą głosowało 87 senatorów... (oklaski, senatorowie wsłają), przeciw głosowało 6, wstrzymało się 5 senatorów”.

Senator Adam Struzik otrzymał wymaganą, bezwzględną liczbę głosów.

Zgodnie z art. 27 ust. 6 Regulaminu Senatu mam obowiązek zapytać pana senatora Adama Struzika, czy przyjmuje funkcję marszałka Senatu?

(Senator Adam Struzik: Tak, przyjmuję.)

Dziękuję.

Wobec wyników głosowania i zgody wyrażonej przez pana senatora Adama Struzika mam zaszczyt stwierdzić, że Senat przyjął uchwałę o następującej treści.

„Senat Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 10 ust. 1 w związku z art. 26 «Ustawy konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym», wybiera senatora Adama Struzika na stanowisko marszałka Senatu”.

Proponuję jeszcze raz oklaski. (Oklaski).

Proszę pana marszałka Adama Struzika o objęcie przewodnictwa obrad.

Marszałek Adam Struzik:

Panie Marszałku Seniorze! Panie i Panowie Senatorowie!

Z Waszej woli mam zaszczyt przewodniczyć drugiej izbie parlamentu. To dla mnie wielka satysfakcja, ale i wielki obowiązek. Przede wszystkim chciałbym serdecznie podziękować za zaufanie, jakim mnie Panie i Panowie obdarzyliście i jednocześnie wyrazić nadzieję, że w pracach Wysokiej Izby będę mógł liczyć na lojalną współpracę, pomoc i zrozumienie.

Wysoka Izbo! W Polsce jest jeszcze wiele sprzeczności, zaniedbań, poczucia krzywdy, ale i wiele oczekiwań. Wyborcy, dając nam kredyt zaufania, liczą, że potrafimy zahamować degradację gospodarki, ubożenie społeczeństwa i wejść na drogę rozwoju. Znając sytuację gospodarczą kraju, wiemy, jak trudno będzie sprostać tym oczekiwaniom. Myślę, że w naszych pracach powinniśmy kierować się jedną naczelną zasadą, którą określiłbym jako filozofię „stwarzania chleba”,

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 15 października 1993 r.

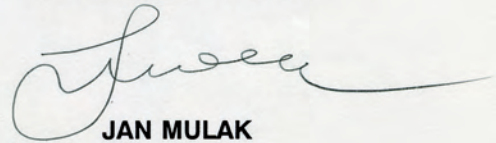
w sprawie wyboru Marszałka Senatu

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 10 ust. 1 w związku z art. 26 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, wybiera

senatora ADAMA STRUZIKA

na stanowisko Marszałka Senatu.

MARSZAŁEK – SENIOR

JAN MULAK

Adam Struzik

Marszałek Senatu

Urodził się 1 stycznia 1957 r. w Kutnie. Lekarz, samorządowiec i społecznik, parlamentarzysta, polityk. Czynn timer zaangażowany w życie społeczno-polityczne Mazowsza i Polski. Animator współpracy kulturalnej, naukowej i biznesowej w województwie mazowieckim.

Absolwent Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Łodzi. Specjalista chorób wewnętrznych. Ukończył studia podyplomowe w dziedzinie organizacji i ekonomiki ochrony zdrowia oraz podyplomowe studia menedżerskie z administracji publicznej na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1982–1990 zastępca dyrektora ds. leczenia i rehabilitacji w Zespole Opieki Zdrowotnej w Gostyninie. Od 1990 r. przez kolejne 7 lat był dyrektorem Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego w Płocku. W latach 1984–1988 radny gminy Nowy Duninów, a od 1988 r. radny miasta i gminy Gąbin. Od 1990 r. należy do Polskiego Stronnictwa Ludowego¹⁰, zasiadał we władzach wojewódzkich i krajowych tej partii.

W 1991 r. został senatorem, był nim przez trzy kolejne kadencje. Był członkiem senackich komisji: Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Spraw Emigracji i Polaków za Granicą. W latach 1994–1998 delegat do Sejmiku Samorządowego Województwa Płockiego i do Krajowego Sejmiku Samorządu Terytorialnego, przewodniczący Prezydium Krajowego Sejmiku Samorządu Terytorialnego. W latach 1993–1997 marszałek Senatu RP. Wiceprzewodniczący Zgromadzenia Narodowego, które w roku 1997 r. uchwaliło obowiązującą Konstytucję RP. Podczas przewodnictwa Izbie wyższej doprowadził do odzyskania i restauracji wielu ośrodków kultury i dziedzictwa narodowego na obczyźnie. Od 1998 r. radny województwa mazowieckiego. Przewodniczący Komisji Zdrowia i Kultury Fizycznej I kadencji Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Od grudnia 2001 r. Marszałek Województwa Mazowieckiego. W 2006 r. w wyborach samorządowych ponownie został marszałkiem województwa. W wyborach parlamentarnych w 2007 r. wybrany na posła na Sejm VI kadencji, zrezygnował z mandatu przed złożeniem ślubowania na rzecz pełnienia funkcji Marszałka Województwa Mazowieckiego. Wiceprezes Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej. Jako przedstawiciel tego gremium uczestniczy w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (KWRiST) w kadencji 2015–2018. Od 1 maja do 31 grudnia 2017 r. był współprzewodniczącym KWRiST. Od roku 2004 członek Komitetu Regionów w grupie politycznej EPP. 10 lutego 2010 r. powołany w skład Prezydium Komitetu Regionów. Uczestniczy w pracach komisji: COTER (Komisja Polityki Spójności Terytorialnej i Budżetu UE), ENVE (Komisja Środowiska, Zmiany Klimatu i Energii) oraz Wspólnych Komitetów Konsultacyjnych i grup roboczych, m.in. ds. zdrowia. Za swoją działalność Adam Struzik został wyróżniony wieloma odznaczeniami polskimi i zagranicznymi.

Wykorzystane źródła:

<http://ww2.senat.pl/k3/senat/Senator/pdf/struzik.htm>

<https://www.absolwent.pl/talentedays/prelegent/adam-struzik>

¹⁰ Wcześniej, od 1984 r. był członkiem Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego.

(marszałek A. Struzik)

czyli filozofię wspólnego budowania, nie zaś niszczenia.

Spoleczeństwo, dając w głosowaniu wyraz takim a nie innym wyborom, wyraźnie opowiedziało się za tym właśnie modelem rozstrzygnięć. To właśnie my powinniśmy dać przykład zgodnego budowania. Sprostamy tym wymogom, jeśli w centrum naszej uwagi pozostanie człowiek jako podmiot, wokół którego będą się skupiać wszystkie nasze wysiłki.

Szanowni Państwo! Myślę, że formułę działania Senatu w obecnej kadencji ustalimy wspólnie w czasie jednej z pierwszych debat. Ale pozwólcie, że na pierwszym posiedzeniu zaproponuję, aby Senat Rzeczypospolitej Polskiej z Izby Zadań i Refleksji stał się izbą konsultacji, izbą konsultacji z samorządami terytorialnymi, zawodowymi i gospodarczymi.

Do pracy dla wspólnego dobra powinniśmy włączyć całe polskie społeczeństwo. W tym celu powinniśmy otworzyć się na środowiska, które w tej izbie nie mają swej reprezentacji bądź też są reprezentowane w skromnym zakresie. Leży to w interesie spokoju społecznego. I jest zasadą szczególnie ważną w sytuacji, gdy parlament ma wreszcie szansę zakończyć prace nad ustawą zasadniczą, regulującą ogół stosunków w państwie.

Myślę, że w tej sprawie pozostaniemy otwarci na wszelkie uwagi i propozycje płynące spoza tego gmachu. Chyba nic nie stoi na przeszkodzie, by wspólna z przedstawicielami środowisk nie reprezentowanych w parlamencie praca nad konstytucją, przybrała bardziej formalny charakter. Tolerujmy poglądy społeczne, polityczne i religijne każdego z nas. Nie ma bowiem demokracji bez tolerancji. Demokracji nie zabezpieczą żadne przepisy prawa. Jedynie poszanowanie drugiego człowieka.

Panie i Panowie Senatorowie! Jest moim marzeniem, abyśmy tu, w tej Izbie, szanowali się nawzajem, abyśmy zawsze pamiętali, że spełniamy służebną rolę wobec wyborców zarówno tych, którzy głosowali na nas, jak i tych, którzy poparli innych.

Musimy się wspólnie wiele uczyć. Dlatego nie miejcie mi za złe, jeżeli również od Was będę oczekiwał pomocy w uczeniu się sprawowania funkcji marszałka.

Mówmy do siebie prostym, zrozumiałym językiem, tak „by mowa nasza była krótka, ale owocna”. Nie zapominajmy o miejscach, z których przyszliśmy i do których prędzej czy później musimy wrócić. Postępujmy tak, abyśmy zawsze mogli patrzeć ludziom prosto w oczy, aby oni na nas czekali.

Szanowni Państwo! Stanisław Mikołajczyk wypowiedział kiedyś słowa, które są aktualne, jak sądzę, również dzisiaj: „Żyjemy w okresie

przełomowym, historycznym dla narodu, chłopów, polskiej wsi... Służcie swą pracą sprawie swego brata, swego najbliższego człowieka, swej wsi, powiatowi, województwu, bo w ten sposób najofiarniej i najdzielniej będziecie służyli państwu, to jest wolnemu w nim obywatelowi i człowiekowi”. Dziękuję bardzo. (Oklaski).

Wysoka Izbo! Zgodnie z treścią czwartego działu Regulaminu Senatu porządek dzienny pierwszego posiedzenia Senatu obejmuje, poza przeprowadzonym już ślubowaniem senatorskim oraz wyborem marszałka Senatu, wybór wicemarszałków i sekretarzy Senatu.

Czy ktoś z pań i panów senatorów pragnie zabrać głos w sprawie przedstawionego porządku dziennego?

Ponieważ nie widzę chętnych, stwierdzam, że Senat przyjął proponowany porządek dzienny pierwszego posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej trzeciej kadencji.

Proszę Państwa! Ogłaszam piętnastominutową przerwę. Przepraszam bardzo – zarządzam trzydziestominutową przerwę. Proszę mi wybaczyć, ale trema i przeżycia związane z tym wystąpieniem spowodowały...

Bardzo proszę, jeszcze komunikat.

Senator Sekretarz Andrzej Chronowski:

W przerwie w sali nr 179. odbędzie się posiedzenie Klubu Senatorów Niezależnych.

Senator Henryk Makarewicz:

W sali nr 118 odbędzie się spotkanie Klubu PSL.

(Przerwa w obradach od godziny 12 minut 18 do godziny 12 minut 55)

Marszałek Adam Struzik:

Szanowni Państwo!

Wznawiam obrady. **Przystępujemy do punktu pierwszego porządku dziennego: wybór wicemarszałków Senatu.**

Informuję, że zgodnie z art. 6 i 7 regulaminu, Senat wybiera w głosowaniu tajnym trzech wicemarszałków spośród kandydatów zgłoszonych przez co najmniej dziesięciu senatorów, podejmując uchwałę w tej sprawie bezwzględną większością głosów.

Jeżeli w głosowaniu żaden z kandydatów nie uzyska wymaganej większości głosów, przeprowadza się kolejne tury głosowania z wyłączeniem kandydata, który uzyskał najmniejszą liczbę głosów. Przy równej liczbie głosów decyduje losowanie.

Informuję, że na stanowiska wicemarszałków Senatu zgłoszono następujących kandydatów:

(marszałek A. Struzik)

pana senatora Ryszarda Czarnego, pana senatora Stefana Jurczaka i panią senator Zofię Kuratowską. Proszę przedstawicieli wnioskodawców o przedstawienie zgłoszonych kandydatów.

Proszę o zabranie głosu senatora Ryszarda Jarzembowskiego i przedstawienie kandydatury senatora Ryszarda Czarnego na stanowisko wicemarszałka Senatu. Proszę bardzo.

Senator Ryszard Jarzembowski:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Działając z upoważnienia senatorów Sojuszu Lewicy Demokratycznej, w porozumieniu z senatorami Polskiego Stronnictwa Ludowego na podstawie art. 7 ust. 1 Regulaminu Senatu mam zaszczyt zarekomendować pana senatora Ryszarda Czarnego na stanowisko wicemarszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Senator Ryszard Czarny ma 44 lata, jest profesorem, dziekanem Wydziału Zarządzania i Administracji Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach oraz profesorem na Wydziale Prawa białostockiej filii Uniwersytetu Warszawskiego.

W trakcie nauki na Uniwersytecie Jagiellońskim studiował prawo, socjologię, historię sztuki i nauki polityczne. Jako absolwent uniwersytetu w Graifswaldzie w Niemczech w klasycznej wersji uniwersyteckiej jest doktorem nauk filozoficznych w zakresie współczesnych politycznych i ekonomicznych stosunków międzynarodowych. Polska nostryfikacja mówi, że jest doktorem habilitowanym nauk ekonomicznych w zakresie organizacji i zarządzania.

Senator Ryszard Czarny po maturze był robotnikiem w Zakładach Metalowych „Mesko” w Skarżysku-Kamiennej. Po studiach pracował naukowo jako starszy asystent, adiunkt, docent i profesor nadzwyczajny w kieleckiej Wyższej Szkole Pedagogicznej.

Pochodzi ze wsi. Urodził się w Skoraszewicach w województwie leszczyńskim. Od wczesnej młodości aktywnie pracował na rzecz środowiska. Należał do Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, był działaczem Związku Młodzieży Wiejskiej. Obecnie jest bezpartyjny, działa w Związku Nauczycielstwa Polskiego, który razem z kieleckim ogniwem Socjaldemokracji Rzeczypospolitej Polskiej rekomendował profesora Ryszarda Czarnego do Senatu.

Nasz kandydat jest człowiekiem o wszechstronnych zainteresowaniach, włada biegle językiem angielskim, rosyjskim i szwedzkim. Właśnie w języku szwedzkim zdawał egzamin habilitacyjny. Jest autorem kilku monografii naukowych, ponad pięćdziesięciu opublikowanych rozpraw i artykułów. Żonaty, jest ojcem dwudziestolatniej syna i czternastoletniej córki.

Wysoki Senacie! Jestem przeświadczony, że senator Ryszard Czarny jest kandydatem godnym objęcia odpowiedzialnego stanowiska wicemarszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Odpowiednio przygotowany merytorycznie, jako człowiek lewicy jest otwarty na współpracę, pozbawiony uprzedzeń, gotów do dialogu i dyskusji zarówno z partnerami zasiadającymi na tej sali, jak również z nieobecnymi w parlamencie.

Proszę panie i panów senatorów o poparcie jego kandydatury. Dziękuję za uwagę. (Okłaski).

Marszałek Adam Struzik:

Dziękuję.

Proszę o zabranie głosu senatora Krzysztofa Kozłowskiego i przedstawienie kandydatury senator Zofii Kuratowskiej na stanowisko wicemarszałka Senatu.

Senator Krzysztof Kozłowski:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

Mam zaszczyt i wielką przyjemność zgłosić w imieniu grupy senatorów kandydaturę pani senator Zofii Kuratowskiej na stanowisko wicemarszałka izby.

Myślę, że w tym przypadku rekomendacja mi ja się trochę z celem, ponieważ każdy, kto otarł się w Polsce o medycynę, życie społeczne i polityczne, siłą rzeczy musi wiedzieć, kim jest Zofia Kuratowska. Jest wielką indywidualnością, osobą zaangażowaną, wręcz żarliwą, a równocześnie niezwykle kompetentną.

Sądzę, że jej wybór jest czymś naturalnym i bardzo potrzebnym tej izbie.

Gdyby były jakiegokolwiek wątpliwości, przypomnę państwu niektóre fakty z jej życiorysu, które mówią same za siebie. Świadczą one, iż Zofia Kuratowska jest osobą bardzo utalentowaną w różnych dziedzinach.

Urodzona w podwarszawskim Skolimowie, córka wybitnego matematyka Kazimierza Kuratowskiego, w czasie Powstania Warszawskiego była kolporterką Biuletynu Informacyjnego. Potem została studentką Akademii Medycznej.

Wszystkim wiadomo, że jest wybitnym lekarzem internistą, hematologiem, autorką przeszło stu czterdziestu prac naukowych, z których wiele zdobyło międzynarodową sławę. I to chyba w sposób jak najbardziej zasłużony. Jest profesorem i kierownikiem Kliniki Hematologii Akademii Medycznej w Warszawie. Równocześnie od 1980 r. jest członkiem „Solidarności”, aktywnym w opozycji lat osiemdziesiątych. W 1989 r. przewodniczyła podzespolowi zdrowia w czasie obrad Okrągłego stołu oraz podejmowała inne działania społeczne. Przypomnę, że jest członkiem założycielem ROAD, przewodniczącą frakcji społecznej i liberalnej Unii Demokratycznej. Była se-

(senator K. Kozłowski)

natorem pierwszej i drugiej kadencji, w tym wicemarszałkiem Senatu pierwszej kadencji.

Jest rzeczą charakterystyczną, że w wyborach 19 września uzyskała drugie miejsce w skali kraju – tuż po profesorze Rełdze – jeśli chodzi o liczbę uzyskanych głosów.

Uczestniczyła w opracowaniu szeregu aktów prawnych, w tym ustawy o Zakładach Opieki Zdrowotnej, projektu senackiej ustawy o ubezpieczeniach społecznych, programu reform systemu opieki zdrowotnej. A przy tym harmonijnie łączy te wszystkie, tak przeciwne różne role. Trzeba jeszcze wspomnieć o zainteresowaniu Zofii Kuratowskiej polityką zagraniczną, jej aktywnym udziale w życiu międzynarodowym III Rzeczypospolitej. We wszystkich tych dziedzinach odnosi sukcesy.

Myślę, że jej obecność w Prezydium Senatu dodaje naszej Izbie powagi, tak bardzo nam potrzebnej. Dziękuję. (Oklaski).

Marszałek Adm Struzik:

Dziękuję.

Proszę o zabranie głosu senatora Piotra Andrzejewskiego i przedstawienie kandydatury senatora Stefana Jurczaka na stanowisko wicemarszałka Senatu.

Senator Piotr Andrzejewski:

Panie Marszałku! Wysoki Senacie!

Przypadł mi zaszczyt przedstawienia naszego kolegi senatora Stefana Stanisława Jurczaka, znanego z poprzedniej kadencji jako człowieka umiaru, rozsądku i kompetencji. Pełni funkcję przewodniczącego Zarządu Regionu Małopolska NSZZ „Solidarność” oraz członka Prezydium Komisji Krajowej. Jest człowiekiem bezpartyjnym o cechach charakteru, które sprawiają, że cieszy się powszechnym zaufaniem nie tylko w swoim związku, lecz w całym otoczeniu, również w naszej wspólnocie parlamentarnej.

Urodził się w 1938 r. w Krakowie w rodzinie robotniczej. Po ukończeniu technikum pracował jako ślusarz, później technolog i konstruktor. Nie należał do żadnych organizacji politycznych, ale już w pierwszym momencie organizowania pozytywnego ruchu NSZZ „Solidarność” stał się współzałożycielem i jednym z najstarszych kadrowo inicjatorów powstania tego związku. Był członkiem Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie, członkiem Krajowej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność”, uczestnikiem rozmów przy Okrągłym stole w zespole samorządu terytorialnego i organizacji społecznych. W 1989 r. został przewodniczącym Małopolskiego Komite-

tu Obywatelskiego i wiceprzewodniczącym Komisji Krajowej „Solidarność” do III Zjazdu.

Mimo że był internowany i przetrzymywany po 13 grudnia 1981 r. w wielu zakładach karnych, wtedy kiedy działał jako przedstawiciel Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej Regionu Małopolska, zmierzał cały czas do nadania opozycji konstruktywnego charakteru. Do przekształcenia tego, co w owym czasie dla wielu z nas było krzywdą i pozbawieniem podstawowych praw politycznych i obywatelskich, w oęż o znaczeniu budującym, pozwalającym pozytywnie współdziałać, po rozmowach przy Okrągłym stole, na rzecz przemian.

Jest żonaty. Ma dwoje dzieci, są studentami Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W poprzedniej kadencji pracował w Komisji Praw Człowieka i Praworządności oraz w Komisji Obrony Narodowej. Gdy powstała bardzo trudna sytuacja w górnictwie, został przewodniczącym Nadzwyczajnej Komisji do Spraw Górnictwa. W dowód zaufania i ze względu na cechy, które zademonstrował w trakcie drugiej kadencji, był wybrany do Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego.

Myślę, że jeżeli zostanie obdarzony zaufaniem Senatu i wybrany na wicemarszałka, będzie mógł godnie i kompetentnie sprostać wszystkim wymaganiom. (Oklaski).

Marszałek Adam Struzik:

Dziękuję.

Stwierdzam, że zgodnie z art. 7 ust. 1 Regulaminu Senatu, na stanowiska wicemarszałków Senatu zostały zgłoszone kandydatury następujących senatorów: pana senatora Ryszarda Czarnego, pana senatora Stefana Jurczaka, pani senator Zofii Kuratowskiej.

Przystępujemy do tajnego głosowania nad wyborem wicemarszałków Senatu. Przypominam, że na te stanowiska zostały zgłoszone następujące kandydatury: pana senatora Ryszarda Czarnego, pana senatora Stefana Jurczaka, pani senator Zofii Kuratowskiej.

Zgodnie z art. 46 ust. 5 i ust. 6 Regulaminu Senatu głosowanie jest tajne i odbywa się przy użyciu opieczętowanych kart do głosowania. Za chwilę senatorowie sekretarze dostarczą panom i panom senatorom opieczętowane karty do głosowania z wydrukowanymi nazwiskami kandydatów na wicemarszałków Senatu. Na karcie do głosowania każdy z senatorów może postawić znak „x” w kratkach przy nazwiskach trzech kandydatów, na których oddaje swoje głosy. Oczywiście, można również oddać głosy na dwóch lub tylko jednego z kandydatów. Karta do głosowania, na której postawiono więcej niż trzy znaki „x”, lub nie postawiono żadnego, będzie uznana za głos nieważny. Będzie on jednak uwz-

(marszałek A. Struzik)

ględniiany przy określanlu lllzby głosuujących. Po wypełnieniu kart panie i panowie senatorowie będą w kolejności alfabetycznej wrzucać karty do urny. Po przeprowadzeniu głosowania zarządę przerwę, w trakcie której senatorowie sekretarże dokonają obliczenia głosów oraz sporządzą protokół z głosowania. Będzie on podstawą do ogłoszenia wyników głosowania nad wyborem wicemarszałków Senatu. Jeżeli nie zostaną wybrani wszyscy trzej wicemarszałkowie, wówczas zgodnie z art. 7 ust. 2 Regulaminu Senatu zostanie przeprowadzona druga tura głosowania nad wyborem wicemarszałków Senatu.

Proszę senatorów sekretarzy o rozdanie kart do głosowania. Panie i panów senatorów proszę o wypełnienie otrzymanych kart.

(Rozdawanie kart do głosowania).

Proszę senatora sekretarża Andrzeja Chronowskiego o odczytanie nazwisk senatorów. Panie i panów senatorów, proszę o wrzucanie do urny wypełnionych kart do głosowania.

Senator Sekretarz Andrzej Chronowski:

Pan Tomasz Adamczuk
Pan Jan Adamiak
Pan Jerzy Adamski
Pan Piotr Łukasz Juliusz Andrzejewski
Pan Jan Antonowicz
Pan Franciszek Bachleđa-Księdzularz
Pan Gerhard Bartodziej
Pani Maria Berny
Pan Mieczysław Biliński
Pan Krzysztof Borkowski
Pan Stanisław Ceberek
Pan August Chełkowski
Pan Jerzy Chorąży
Andrzej Chronowski
Pani Grażyna Ciemniak
Pan Jerzy Cieślak
Pan Ryszard Czarny
Pan Lech Czerwiński
Pan Adam Daraż
Pan Jerzy Derkacz
Pan Bodo Engling
Pan Józef Frączek
Pan Sylwester Gajewski
Pan Aleksander Gawronik
Pan Ryszard Gibuła
Pan Witold Graboś
Pan Eugeniusz Grzeszczak
Pani Alicja Grzeškowiak
Pan Paweł Jankiewicz
Pan Romuald Jankowski
Pani Zdzisława Janowska
Pan Zdzisław Jarmużek
Pan Ryszard Jarzembowski

Pan Stefan Jurczak
Pan Henryk Kanicki
Pan Roman Karaś
Pan Jan Karbowski
Pani Dorota Kempka
Pan Edward Klenig
Pan Zdzisław Kleszkowski
Pan Zbigniew Komorowski
Pan Jerzy Kopaczewski
Pan Krzysztof Kozłowski
Pan Czesław Krakowski
Pan Wojciech Kruk
Pan Henryk Krupa
Pan Stanisław Kucharski
Pan Józef Kuczyński
Pan Zbigniew Kulak
Pani Zofia Kuratowska
Pan Grzegorz Kurczuk
Pani Wanda Kustrzeba
Pan Marian Kwiatkowski
Pan Leszek Lackorzyński
Pan Władysław Lipczak
Pani Barbara Łękawa
Pani Maria Łopatkowa
Pan Henryk Maciolek
Pan Jerzy Madej
Pan Henryk Makarewicz
Pan Wojciech Matecki
Pan Bogusław Maślór
Pan Ireneusz Michaś
Pan Marek Minda
Pan Jan Mulak
Pan Zenon Nowak
Pan Ryszard Ochwat
Pan Janusz Okrzesik
Pani Anna Olejnicka
Pan Wincenty Olszewski
Pan Jan Orzechowski
Pan Stefan Pastuszka
Pan Eugeniusz Patyk
Pan Zbyszko Piwoński
Pan Mieczysław Protasowicki
Pan Zbigniew Religa
Pan Tadeusz Rewaj
Pan Tomasz Romańczuk
Pan Zbigniew Romaszewski
Pan Henryk Rot
Pan Tadeusz Rzemyskowski
Pan Stanisław Sikorski
Pani Dorota Simonides
Pani Elżbieta Solska
Pan Piotr Stępień
Pani Jadwiga Stokarska
Pan Henryk Stokłosa
Pan Wacław Strażewicz
Pan Adam Struzik
Pan Jan Stypuła
Pan Andrzej Szczepański
Pan Rajmund Szwonder
Pan Marcin Tyrna

(senator sekretarz A. Chronowski)

Pan Mieczysław Włodyka
Pan Adam Woś
Pan Grzegorz Woźny
Pan Mieczysław Wyględowski
Pan Ireneusz Zarzycki
Pan Ryszard Żołyniak

Marszałek Adam Struzik:

Proszę senatorów sekretarzy o obliczenie głosów.

Zarządzam piętnastominutową przerwę na obliczenie głosów oraz sporządzenie protokołu.

(Przerwa w obradach od godziny 13 minut 15 do godziny 13 minut 24)

Marszałek Adam Struzik:

Wznawiam obrady.

Ogłaszam wyniki tajnego głosowania nad wyborem wicemarszałków Senatu.

„Protokół głosowania tajnego, dnia 15 października 1993 r. nad wyborem wicemarszałków Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w trzeciej kadencji.

W głosowaniu tajnym nad wyborem wicemarszałków Senatu Rzeczypospolitej Polskiej trzeciej kadencji oddano 99 głosów, głosów nieważnych nie było. Wymagana bezwzględna większość głosów wynosi 50.

Powołani przez marszałka seniora do przeprowadzenia głosowania senatorowie: Krzysztof Borkowski, Andrzej Chronowski, Janusz Okrzesik stwierdzają, że za kandydaturą senatora Ryszarda Czarnego głosowało 86 senatorów. (Oklaski). Za kandydaturą senatora Stefana Jurczaka głosowało 70 senatorów. (Oklaski). Za kandydaturą senator Zofii Kuratowskiej głosowało 72 senatorów. (Oklaski).

Wymaganą, bezwzględną liczbę głosów otrzymali: Ryszard Czarny, Stefan Jurczak i pani senator Zofia Kuratowska. Warszawa dnia 15 października 1993 r.” (Oklaski).

Mam zaszczyt stwierdzić, że Senat przyjął uchwałę następującej treści.

„Senat Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 10, ust. 1, w związku z art. 26 ustawy konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, wybiera senatorów: Ryszarda Czarnego, Stefana Jurczaka i Zofię Kuratowską na stanowiska wicemarszałków Senatu”.

Zarządzam przerwę w obradach do godziny 15.30.

Chciałbym poinformować, że bezpośrednio po ogłoszeniu przerwy odbędzie się spotkanie Prezydium Senatu, a trzydzieści minut później spot-

kanie Konwentu Seniorów. Proszę jeszcze o komunikat.

**Senator Sekretarz
Andrzej Chronowski:**

Komunikat Biura Prac Senackich. Panie i panowie senatorowie mogą zapisywać się do komisji senackich w pokoju nr 254 w korytarzu B, gdzie są wyłożone listy. Dziękuję.

**Szef Kancelarii Senatu
Minister Wojciech Sawicki:**

Jeszcze jeden komunikat. Wręczanie legitymacji senatorskich będzie się odbywało bezpośrednio po zakończeniu posiedzenia Senatu, w sali nr 217, tej samej, w której wczoraj otrzymywałście państwo zaświadczenia Państwowej Komisji Wyborczej o wyborze.

(Przerwa w obradach od godziny 13 minut 51 do godziny 15 minut 30)

Marszałek Adam Struzik:

Wznawiam obrady.

Przystępujemy do punktu drugiego porządku dziennego: wybór sekretarzy Senatu.

Przypominam, że zgodnie z art. 17 ust. 1 oraz art. 28 Regulaminu Senatu, Senat wybiera ze swego grona sześciu sekretarzy. Przy czym, o ile Senat nie postanowi inaczej, wybór ten odbywa się łącznie. Stosownie do art. 46 ust. 6 Regulaminu Senatu, wybór sekretarzy Senatu odbywa się w głosowaniu tajnym.

Wysoka Izbo! Zgodnie z tradycją, na sekretarzy Senatu wybiera się najmłodszych wiekiem senatorów. Dlatego też Prezydium Senatu, w porozumieniu z Konwentem Seniorów, proponuje powierzenie funkcji sekretarzy Senatu następującym senatorom: Krzysztofowi Borkowskiemu, Andrzejowi Chronowskiemu, Witoldowi Grabowskiemu, Eugeniuszowi Grzeszczakowi, Wandzie Kustrzebie, Januszowi Okrzesikowi.

Pozostała do rozstrzygnięcia kwestia trybu głosowania nad przedstawionymi kandydaturami. Stosownie do art. 17 ust. 1 Regulaminu Senatu, wybór sekretarzy odbywa się łącznie, chyba że Senat postanowi inaczej. Jeśli nie usłyszę wniosku przeciwnego, to zostanie przeprowadzone głosowanie łącznie.

Ponieważ nie ma wniosku przeciwnego, stwierdzam, że zostanie przeprowadzone łącznie głosowanie nad wyborem sekretarzy Senatu.

Do przeprowadzenia głosowania tajnego nad wyborem sekretarzy Senatu powołuję senatorów: Annę Olejnicką, Mieczysława Billińskiego i Jerzego Kopaczewskiego. Pozwólcie Państwu, że karty do głosowania rozdada obecni senatorowie sekretarze.

Ryszard Czarny

Wicemarszałek Senatu

Urodził się 13 sierpnia 1949 r. w Skoraszewicach w rodzinie inteligenckiej. Po ukończeniu szkoły średniej w Skarżysku-Kamiennej pracował w Zakładach „Mesko”. Następnie podjął studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tam studiował również nauki polityczne, z zakresu których obronił doktorat. Kształcił się także w Nordeuropa Institut Uniwersytetu w Greifswaldzie w Niemczech, gdzie uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk filozoficznych w zakresie współczesnych politycznych i ekonomicznych stosunków międzynarodowych.

Przed 1990 r. był członkiem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, później nie należał już do żadnej partii politycznej.

Od 1975 r. swoją karierę naukową związał na wiele lat z Wyższą Szkołą Pedagogiczną im. Jana Kochanowskiego w Kielcach (WSP)¹¹. Na uczelni

współtworzył Wydział Zarządzania i Administracji¹², był także pierwszym jego dziekanem w latach 1992–1995. W 2004 r. otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych w zakresie nauk politycznych. W 2014 r. obchodził 40-lecie pracy naukowej na macierzystej uczelni, w której przez dziesięć lat kierował Katedrą Krajoznawstwa i Kultury Europy Północnej. Na jego dorobek naukowy składa się osiemnaście monografii (jednej z nich jest współautorem), w tym trzy opublikowane nakładem Springer International Publishing Switzerland, sześć podręczników akademickich i ponad dwieście artykułów naukowych.

Jest członkiem Prezydium Komitetu Badań Polarnych Polskiej Akademii Nauk i był członkiem (2011–2016) Komitetu Nauk Politycznych PAN.

W wyborach parlamentarnych we wrześniu 1993 r. ubiegał się o mandat z ramienia Związku Nauczycielstwa Polskiego Nauka, startując z listy Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Został wybrany na senatora RP. W Senacie III kadencji, do marca 1995 r., pełnił funkcję wicemarszałka Senatu. Był członkiem następujących komisji: Nauki i Edukacji Narodowej oraz Spraw Zagranicznych i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych. W latach 1995–1996 kierował Ministerstwem Edukacji Narodowej w rządzie Józefa Oleksego.

Na kilka miesięcy przed końcem kadencji Senatu złożył mandat, po czym objął urząd ambasadora RP w Szwecji. Po powrocie do kraju w 2001 r. pracował w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. W latach 2005–2007 był kolejno ambasadorem RP w Królestwie Norwegii i ambasadorem RP w Republice Islandii. Po zakończeniu misji dyplomatycznych pracuje jako profesor zwyczajny na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz od 2012 r. jako *full professor* na Uniwersytecie śś. Cyryla i Metodego w Trnawie na Słowacji.

Wykorzystane źródła:

<http://ww2.senat.pl/k3/senat/Senator/pdf/czarny.htm>

<http://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news%2C398866%2Cjubileusz-pracy-naukowej-prof-ryszarda-michala-czarnego.html>

¹¹ Od 2011 r. jest to Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach.

¹² Obecnie Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania.

Stefan Jurczak

Wicemarszałek Senatu

Urodził się 15 listopada 1938 r. w Krakowie. Po ukończeniu Technikum Mechanicznego w Krakowie pracował jako ślusarz, a następnie technolog oraz konstruktor w Zakładach Mechanicznych „Ponar” w Tarnowie. Od 1973 r. został pracownikiem Huty im. Lenina w Zakładach Przetwórstwa Hutniczego w Bochni.

Stefan Jurczak przeszedł różne szczeble kariery i wykonywał różne prace – zarówno przy desce kreślarskiej, jak i w praktycznej działalności konstruktorskiej. W 1980 r. zaangażował się w budowanie struktur NSZZ „Solidarność”. W związku pełnił następujące funkcje: był m.in. członkiem prezydium Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność”, wiceprzewodniczącym Komisji Robotniczej Hutników w Hucie im. Lenina, wiceprzewodniczącym Zarządu Regionu Małopolska i członkiem Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”.

Od początku wprowadzenia stanu wojennego w dniu 13 grudnia 1981 r. był internowany. Przez ponad rok przebywał w obozach internowania m.in. w Hławie i Nowym Łupkowie. Po zwolnieniu podjął działalność w podziemnych władzach „Solidarności”. Reprezentował Region Małopolska

w Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej, a następnie w Krajowej Komisji Wykonawczej. W 1984 r. został ponownie aresztowany i skazany za działalność podziemną na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W 1989 r. przewodniczył Zarządowi Małopolskiego Komitetu Obywatelskiego. Zasiadał w Komitecie Obywatelskim przy Lechu Wałęsie. Uczestniczył w obradach Okrągłego Stołu, w podzespole ds. samorządu terytorialnego i organizacji społecznych. W latach 1989–1995 był przewodniczącym Zarządu Regionu Małopolska NSZZ „Solidarność”. Pełnił również funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” drugiej kadencji.

W latach 1991–1993 był senatorem II kadencji. W wyborach parlamentarnych we wrześniu 1993 r., startując z listy NSZZ „Solidarność”, został wybrany na senatora. Podczas pierwszego posiedzenia Senatu III kadencji został wybrany na wicemarszałka Senatu. W kolejnych wyborach parlamentarnych na jesieni 1997 r., startując do Senatu IV kadencji z listy Akcji Wyborczej Solidarność, został ponownie wybrany na senatora.

W Senacie II i III kadencji był członkiem komisji: Obrony Narodowej oraz Praw Człowieka i Praworządności, zaś w III kadencji był też członkiem Komisji Nadzwyczajnej do spraw Górnictwa. W 2001 r. bez powodzenia ubiegał się o reelekcję z ramienia Bloku Senat 2001.

W latach 1998–2002 był radnym Sejmiku Województwa Małopolskiego. W 2005 r. podpisał deklarację poparcia na rzecz Partii Demokratycznej – demokraci.pl. W 2007 r. był jednym z inicjatorów powołania Ruchu na rzecz Demokracji, a następnie został prezesem tej organizacji. Był też członkiem Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

W 2011 r. Prezydent RP Bronisław Komorowski odznaczył go Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski w uznaniu za wybitne zasługi dla przemian demokratycznych w Polsce, za znaczące osiągnięcia w działalności publicznej i społecznej. Stefan Jurczak zmarł 2 czerwca 2012 r. w Krakowie.

Wykorzystane źródła:

<http://ww2.senat.pl/k3/senat/Senator/pdf/jurczak.htm>

<http://tischner.pl/zmarl-stefan-jurczak/>

Zofia Kuratowska

Wicemarszałek Senatu

Zofia Kuratowska urodziła się 20 lipca 1931 r. w Skolimowie pod Warszawą, w rodzinie profesora matematyki Politechniki Lwowskiej (a następnie Uniwersytetu Warszawskiego) Kazimierza Kuratowskiego i jego żony, Jadwigi z domu Kozłowskiej.

Podczas Powstania Warszawskiego była kolporterką „Biuletynu Informacyjnego” wydawanego przez Biuro Informacji i Propagandy Armii Krajowej. Po ukończeniu liceum w 1948 r. rozpoczęła studia na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, następnie – po ich przerwaniu – przeniosła się na studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie. Po uzyskaniu dyplomu lekarza, w 1955 r. rozpoczęła pracę w Klinice Chorób Wewnętrznych Instytutu Hematologii jako asystentka prof. Edwarda Kowalskiego. Tam wzięła udział w proteście politycznym w obronie tego profesora usuniętego z pracy w 1960 r. Wraz z grupą współpracowników była sygnatariuszką listu otwartego w jego obronie oraz członkiem delegacji w tej sprawie do ówczesnego premiera Józefa Cyrankiewicza. Po nieudanej próbie przywrócenia prof. Kowalskiego do pracy na znak

solidarności, wraz z grupą innych jego współpracowników, opuściła dotychczasowe miejsce pracy i od 1961 r. wraz z prof. Kowalskim rozpoczęła pracę jako adiunkt w Zakładzie Radiobiologii i Ochrony Zdrowia Instytutu Badań Jądrowych. W 1962 r. uzyskała tytuł doktora nauk medycznych. W tym samym roku uczestniczyła w konferencji hematologicznej w San Francisco, a następnie prowadziła wykłady w Chicago w charakterze *visiting scientist*. Po wydarzeniach marca 1968 r. odeszła z Instytutu i rozpoczęła pracę w Szpitalu Kolejowym w Pruszkowie. W 1975 r. została ordynatorem Szpitala Miejskiego na Ochocie, kierując jednocześnie Kliniką Geriatrii, Hematologii i Immunologii Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego (CMPK). W tym czasie na potrzeby Komitetu Obrony Robotników (KOR) redagowała analizy dotyczące systemu ochrony zdrowia w Polsce. W roku 1979 r. uzyskała stopień doktora habilitowanego. Jej najważniejszym osiągnięciem naukowym było odkrycie erytropoetyny – hormonu wytwarzanego przez nerkę, który reguluje powstawanie czerwonych krwinek.

Od 1980 r. była członkiem NSZZ „Solidarność” (do 1993 r.). W latach 1980–1981 przewodniczyła Komisji Zakładowej NSZZ „S” Pracowników Służby Zdrowia dzielnicy Warszawa–Ochota. Od tego czasu była członkiem Krajowej Komisji Koordynacyjnej Służby Zdrowia. Po wprowadzeniu stanu wojennego, w styczniu 1982 r. podpisała pierwszy protest przeciwko jego ogłoszeniu – tzw. List ośmiu intelektualistów do gen. Wojciecha Jarużelskiego. Przewodniczyła niezależnej Społecznej Komisji Zdrowia. Była redaktorem naczelnym podziemnych „Zeszytów Niezależnej Myśli Lekarskiej”. W swoim domu prowadziła seminaria pod hasłem „Prawda o Polsce”. Była kierownikiem Sekcji Lekarskiej Prymasowskiego Komitetu Pomocy Pozbawionym Wolności i Ich Rodzinom oraz współzałożycielką Prymasowskiego Komitetu Charytatywno-Społecznego. W stanie wojennym odwiedzała więzienia i ośrodki internowania, była również obserwatorem procesów politycznych. W 1983 r. została zwolniona dyscyplinarnie ze stanowiska ordynatora w szpitalu na Ochocie i kierownika kliniki CMKP.

Jako działacz opozycji była inwigilowana i rozpracowywana od 30 XI 1982 r. do 1985 r. przez Wydz. III-1 KS MO/SUSW w ramach SOS krypt. „KZ”; od 27 III 1985 r. przez Wydz. III-1 SUSW

w ramach KE krypt. „Saga” oraz od 3 VII 1986 r. aż do 24 VIII 1989 r. przez Wydz. III-1 SUSW w ramach SOR krypt. „Judym”.

W latach 1987–1989 pełniła funkcję prezesa Towarzystwa Przyjaciół „Powściągliwości i Pracy”. Jako prezes TPPiP, podpisała apel do członków i sympatyków organizacji w związku ze zbliżającymi się wyborami do tzw. Sejmu kontraktowego. Wzywała do wsparcia działań Komitetów Obywatelskich, w których ogniskowała się kampania kandydatów solidarnościowych. Od kwietnia 1989 r. przewodniczyła zarządowi Społecznej Fundacji „S”. W trakcie obrad Okrągłego Stołu była współprzewodniczącą podzespołu ds. zdrowia. Zakładanym przez nią celem było złamanie monopolu partii w każdej dziedzinie życia i tą drogą stworzenie warunków zmiany systemu. Co do reform w systemie służby zdrowia, postulowała zniesienie nomenklatury i dominacji administracji. W grudniu 1989 r. została mianowana profesorem nadzwyczajnym. Była cenioną specjalistką w dziedzinie chorób wewnętrznych i hematologii oraz autorką wielu publikacji, w tym pionierskich z tej tematyki.

W wyborach do Senatu 4 czerwca 1989 r. została wybrana na senatora, startując z listy Komitetu Obywatelskiego z województwa nowosądeckiego. W Senacie I kadencji pełniła funkcję wicemarszałka. W okresie od lipca 1989 r. do czerwca 1990 r. była członkiem prezydium Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego. Była również członkiem senackich komisji: Polityki

Społecznej i Zdrowia oraz Praw Człowieka i Pracowzorności.

Od marca 1990 r. kierowała również Kliniką Hematologii Akademii Medycznej w Warszawie.

Od 1991 r. należała do ścisłego grona polityków Unii Wolności – partii demoliberalnej, powstałej z Ruchu Obywatelskiego Akcja Demokratyczna oraz komitetów poparcia Tadeusza Mazowieckiego w wyborach prezydenckich. W kolejnych wyborach parlamentarnych, które odbyły się jesienią 1991 r., została wybrana na senatora z ramienia Unii Wolności. Swoją karierę polityczną kontynuowała, obejmując po raz kolejny funkcję wicemarszałka Senatu, tym razem jako senator III kadencji (1993–1997). W kolejnych wyborach nie ubiegała się o reelekcję. 11 listopada 1997 r. została odznaczona przez prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. W lutym 1998 r. objęła stanowisko ambasadora RP w Republice Południowej Afryki. Pełniła tę funkcję do śmierci, zmarła 8 czerwca 1999 r. w szpitalu w Pretorii.

Wykorzystane źródła:

Leszczyński Paweł A., *Zofia Kuratowska (1931–1999) – szkic do portretu*, [w:] strona internetowa Instytutu Społeczno-Liberalnego.

Nasi w Sejmie i Senacie, Oficyna Wydawnicza Volumen, Warszawa 1990 r.

http://www.encyklopedia-solidarnosci.pl/wiki/index.php?title=Zofia_Kuratowska

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 15 października 1993 r.

w sprawie wyboru wicemarszałków Senatu

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 10 ust. 1 w związku z art. 26 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, wybiera senatorów:

- Ryszarda Czarnego
- Stefana Jurczaka
- Zofię Kuratowską

na stanowiska wicemarszałków Senatu.

MARSZAŁEK SENATU

ADAM STRUZIŁ

Senat
Rzeczypospolitej Polskiej
III kadencja

Sprawozdanie Stenograficzne

z 42. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

w dniu 16 marca 1995 r.

Warszawa
1995

Porządek dzienny

42. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

w dniu 16 marca 1995 r.

1. **Zmiany** w składzie Prezydium Senatu.
2. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym.
3. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń w podmiotach gospodarczych oraz o zmianie niektórych ustaw.
4. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o uprawnieniach do bezpłatnych i ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.
5. **Uchwała** Senatu dotycząca skutków nielegalności wprowadzenia stanu wojennego 1 grudnia 1981 r.
6. **Zmiany** w składzie osobowym komisji senackich.

Obecni senatorowie: *według załączonej do protokołu listy obecności*

Obecni goście i przedstawiciele urzędów:

Ministerstwo Finansów	- podsekretarz stanu Waldemar Manuگیiewicz
Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej	- podsekretarz stanu Zenon Dereszگیiewicz
Naczelný Sąd Administracyjny	- prezes Roman Hauser
	- wiceprezes Jerzy Świątkiewicz

*Oświadczenia senatorów są składane na końcu posiedzenia,
po wyczerpaniu porządku dziennego*

Marszałek Adam Struzik:

Proszę panie i panów senatorów o zajmowanie miejsc.

Wznawiam obrady.

Ogłaszam wyniki tajnego głosowania w sprawie odwołania senatora Ryszarda Czarnego ze stanowiska wicemarszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej trzeciej kadencji.

„Protokół głosowania tajnego w dniu 16 marca 1995 r. w sprawie odwołania senatora Ryszarda Czarnego ze stanowiska wicemarszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej trzeciej kadencji.

W głosowaniu tajnym w sprawie odwołania senatora Ryszarda Czarnego ze stanowiska wicemarszałka Senatu trzeciej kadencji oddano głosów 86, w tym głosów nieważnych nie było. Bezwzględna większość głosów wynosi 44.

Powołani przez marszałka Senatu do przeprowadzenia głosowania senatorowie: Krzysztof Borkowski, Eugeniusz Grzeszczak, Wanda Kustrzeba stwierdzają, że za odwołaniem głosowało 77 senatorów, przeciw odwołaniu głosował tylko 1 senator, wstrzymało się od głosu 8 senatorów.

Powołani przez marszałka Senatu do przeprowadzenia głosowania senatorowie stwierdzają, że w głosowaniu tajnym Senat bezwzględną większością głosów odwołał senatora Ryszarda Czarnego ze stanowiska wicemarszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej trzeciej kadencji”.

Wobec wyników głosowania stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie odwołania senatora Ryszarda Czarnego z funkcji wicemarszałka Senatu o następującej treści.

„Senat odwołuje z dniem 16 marca 1995 r. senatora Ryszarda Czarnego ze stanowiska wicemarszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w związku ze złożoną przez niego rezygnacją”.

Przystępujemy do wyboru wicemarszałka Senatu. Przypominam, że zgodnie z art. 7 ust. 1 Regulaminu Senatu Senat wybiera wicemarszałka spośród kandydatów zgłoszonych przez co najmniej 10 senatorów, w głosowaniu tajnym, podejmując uchwałę bezwzględną większością głosów.

Informuję, że do Prezydium Senatu wpłynęło pismo podpisane przez 16 senatorów, którzy zgłosili kandydaturę senatora Grzegorza Kurczuka na wicemarszałka Senatu. Wniosek senatorów zawarty jest w druku nr 201.

Proszę senatora Piotra Miszczuka o zabranie głosu i przedstawienie kandydatury senatora Grzegorza Kurczuka.

Senator Piotr Miszczuk:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie! W imieniu senatorów Sojuszu Lewicy Demokratycznej inam zaszczyt zarekomendować pań-

stwu kandydaturę pana senatora Grzegorza Kurczuka na funkcję wicemarszałka Senatu.

Grzegorz Kurczuk urodził się w 1949 r. w Warszawie. Jest absolwentem Wydziału Prawa Uniwersytetu Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie. Po studiach odbył aplikację sądową i złożył egzamin sędziowski. Dziś jest radcą prawnym, członkiem Okręgowej Izby Radców Prawnych.

Pracował między innymi w Sądzie Powiatowym, w Zakładach Przemysłu Dziewiarskiego oraz w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie jako dyrektor wydziału. Przez trzy lata był dyrektorem Biura Wojewódzkiego Zespołu Poselskiego.

Po 1990 r., pracując w swoim zawodzie, prowadził także własną działalność gospodarczą. Jest wiceprzewodniczącym Rady Wojewódzkiej SdRP. Przewodniczy lubelskiemu Komitetowi Wyborczemu Sojuszu Lewicy Demokratycznej.

We wrześniu 1993 r. został wybrany na senatora z ramienia Sojuszu Lewicy Demokratycznej. W Senacie przewodniczy Komisji Regulaminowej i Spraw Senatorskich. Z ramienia Senatu wybrany został w skład Krajowej Rady Sądownictwa. Jest jednocześnie członkiem prezydium klubu senatorów Sojuszu Lewicy Demokratycznej.

Pracowitość, otwartość, wiedza prawnicza, to powszechnie znane państwu walory senatora Kurczuka.

W imieniu senatorów Sojuszu Lewicy Demokratycznej zwracam się z serdeczną prośbą do Wysokiej Izby o poparcie kandydatury Grzegorza Kurczuka na funkcję wicemarszałka Senatu. Dziękuję bardzo.

Marszałek Adam Struzik:

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z państwa, pań i panów senatorów, chce jeszcze zabrać głos w tej sprawie? Nie widzę zgłoszeń.

Przechodzimy do głosowania w sprawie wyboru senatora Grzegorza Kurczuka na stanowisko wicemarszałka Senatu.

Przypominam, że zgodnie z art. 6 i 7 Regulaminu Senatu Senat wybiera wicemarszałka w głosowaniu tajnym, podejmując uchwałę w tej sprawie bezwzględną większością głosów. Jeżeli w głosowaniu kandydat nie uzyska wymaganej większości głosów, zostanie zarządzone przerwa w celu zgłoszenia nowych kandydatów.

Przystępujemy do głosowania tajnego w sprawie wyboru senatora Grzegorza Kurczuka na stanowisko wicemarszałka Senatu.

Do przeprowadzenia głosowania tajnego powołuję senatorów sekretarzy: Wandę Kustrzebę, Krzysztofa Borkowskiego i Eugeniusza Grzeszczaka.

Za chwilę senatorowie rozdadzą karty do głosowania i, analogicznie do poprzedniego gło-

(marszałek A. Struzik)

sowania, każdy z senatorów ma trzy możliwości wyrażenia swojego stanowiska: za powołaniem, przeciw powołaniu oraz wstrzymanie się od głosu. Na każdej karcie stawiamy tylko jeden znak – „X”. Karty wypełnione nieprawidłowo będą uważane za nieważne. Następnie odbędzie się w kolejności alfabetycznej proces wrzucania kart do przygotowanej urny.

Proszę senatorów sekretarzy o rozdanie kart, a panią Wandę Kustrzebę o odczytanie kolejnych nazwisk senatorów.

(*Senatorowie sekretarze rozdają karty do głosowania.*)

Senator Wanda Kustrzeba:

pan senator Jan Adamiak
pan senator Jerzy Adamski
pan senator Piotr Łukasz Juliusz Andrzejewski
pan senator Jan Antonowicz
pan senator Franciszek Bachleđa-Księdzularz
pan senator Gerhard Bartodziej
pani senator Maria Berny
pan senator Mieczysław Biliński
pan senator Krzysztof Borkowski
pan senator Stanisław Ceberek
pan senator August Chełkowski
pan senator Jerzy Chorąży
pan senator Andrzej Chronowski
pani senator Grażyna Ciemniak
pan senator Jerzy Cieślak
pan senator Ryszard Czarny
pan senator Lech Czerwiński
pan senator Adam Daraż
pan senator Jerzy Derkacz
pan senator Bodo Engling
pan senator Józef Frączek
pan senator Sylwester Gajewski
pan senator Aleksander Gawronik
pan senator Ryszard Gibuła
pan senator Witold Graboś
pan senator Eugeniusz Grzeszczak
pani senator Alicja Grzeškowiak
pan senator Paweł Jankiewicz
pani senator Zdzisława Janowska
pan senator Zdzisław Jarmużek
pan senator Ryszard Jarzembowski
pan marszałek Stefan Jurczak
pan senator Henryk Kanicki
pan senator Roman Karaś
pan senator Jan Karbowski
pani senator Dorota Kempka
pan senator Edward Kienig
pan senator Zdzisław Kieszkowski
pan senator Stanisław Kochanowski
pan senator Zbigniew Komorowski
pan senator Jerzy Kopaczewski

pan senator Krzysztof Kozłowski
pan senator Czesław Krakowski
pan senator Wojciech Kruk
pan senator Henryk Krupa
pan senator Stanisław Kucharski
pan senator Józef Kuczyński
pan senator Zbigniew Kulak
pani marszałek Zofia Kuratowska
pan senator Grzegorz Kurczuk
pan senator Marian Kwiatkowski
pan senator Leszek Lackorzyński
pan senator Władysław Lipczak
pani senator Barbara Łękawa
pani senator Maria Łopatkowa
pan senator Henryk Maciołek
pan senator Jerzy Madej
pan senator Henryk Makarewicz
pan senator Wojciech Matecki
pan senator Bogusław Mąsior
pan senator Ireneusz Michaś
pan senator Marek Minda
pan senator Piotr Miszczuk
pan senator Jan Mulak
pan senator Zenon Nowak
pan senator Ryszard Ochwat
pan senator Janusz Okrzesik
pani senator Anna Olejnicka
pan senator Wincenty Olszewski
pan senator Jan Orzechowski
pan senator Stefan Pastuszka
pan senator Eugeniusz Patyk
pan senator Zbyszko Piwoński
pan senator Mieczysław Protasowicki
pan senator Zbigniew Religa
pan senator Tadeusz Rewaj
pan senator Tomasz Romańczuk
pan senator Zbigniew Romaszewski
pan senator Henryk Rot
pan senator Tadeusz Rzemyskowski
pan senator Jan Sęk
pan senator Stanisław Sikorski
pani senator Dorota Simonides
pani senator Elżbieta Solska
pan senator Piotr Stępień
pani senator Jadwiga Stokarska
pan senator Henryk Stokłosa
pan senator Waclaw Strażewicz
pan marszałek Adam Struzik
pan senator Jan Stypuła
pan senator Andrzej Szczepański
pan senator Rajmund Szwonder
pan senator Marcin Tyrna
pan senator Mieczysław Włodyka
pan senator Adam Woś
pan senator Grzegorz Woźny
pan senator Mieczysław Wyględowski
pan senator Ireneusz Zarzycki
pan senator Ryszard Żołyńiak
i Wanda Kustrzeba
Dziękuję.

Marszałek Adam Struzik:

Dziękuję. Proszę senatorów sekretarzy, powołanych do przeprowadzenia głosowania, o obliczenie głosów i sporządzenie protokołu.

Proszę państwa, uważam, że to jest tak ważne głosowanie, że trochę niezręcznie byłoby później przerywać obrady i ogłaszać wyniki. Dlatego zarządzam 10 minut przerwy.

(Przerwa w obradach od godziny 16 minut 49 do godziny 16 minut 58)

Marszałek Adam Struzik:

Wznawiam obrady.

Ogłaszam wyniki głosowania tajnego w sprawie powołania senatora Grzegorza Kurczuka na stanowisko wicemarszałka Senatu.

„Protokół głosowania tajnego w dniu 16 marca 1995 r. w sprawie wyboru senatora Grzegorza Kurczuka na stanowisko wicemarszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej trzeciej kadencji.

W głosowaniu tajnym w sprawie wyboru senatora Grzegorza Kurczuka na stanowisko wicemarszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej trzeciej kadencji oddano głosów 87, w tym głosów nieważnych nie było. Bezwzględna większość głosów wynosi 44.

Powołani przez marszałka Senatu do przeprowadzenia głosowania senatorowie: Krzysztof Borkowski, Eugeniusz Grzeszczak i Wanda Kustrzeba stwierdzają, że za głosowało 61 senatorów, przeciw – 12, wstrzymało się od głosu 14. *(Oklaski)*.

Senat w głosowaniu tajnym bezwzględną większością głosów wybrał na stanowisko wicemarszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej trzeciej kadencji senatora Grzegorza Kurczuka”. I następują podpisy.

Wobec wyników głosowania stwierdzam, że Senat podjął uchwałę w sprawie wyboru wicemarszałka Senatu o następującej treści.

„Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 marca 1995 r. w sprawie wyboru wicemarszałka Senatu.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 10 ust. 1, w związku z art. 26 ustawy konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, wybiera senatora Grzegorza Kurczuka na stanowisko wicemarszałka Senatu”. *(Oklaski)*.

Panie Marszałku! Proszę pozwolić, że jako pierwszy złożę gratulacje z okazji wyboru na tę zaszczytną, ale nietłatą funkcję. Proszę przyjąć życzenia cierpliwości, wyrozumiałości, efektywnej pracy, dobrego współdziałania. Mam nadzieję, że pańskie doświadczenie, uzyskane w Komisji Regulaminowej i Spraw Senatorskich, pozwoli nam w gronie prezydium oraz w trakcie kierowa-

nia pracą całego Senatu uzyskiwać jak najlepsze efekty.

Bardzo proszę, Panie Marszałku.

Wicemarszałek Grzegorz Kurczuk:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Nie chciałbym wygłaszać zbyt długich przemówień. Proszę mi wierzyć, dziękuję państwu bardzo, bardzo serdecznie za ten wybór. Jednocześnie chcę państwa zapewnić, iż tak samo uczciwie i rzetelnie, jak do tej pory traktowałem pracę w Komisji Regulaminowej i Spraw Senatorskich, będę starał się wypełniać i nowe obowiązki, które panie i panowie senatorowie zechcieli mi powierzyć. To wszystko. Jeszcze raz bardzo państwu dziękuję. *(Oklaski)*.

Marszałek Adam Struzik:

Przystępujemy do punktu piątego porządku dziennego: uchwała Senatu dotycząca skutków nielegalności wprowadzenia stanu wojennego 13 grudnia 1981 r.

Przypominam, że tekst uchwały zawarty jest w druku nr 179, natomiast sprawozdanie komisji w drukach nr 179A i 179B.

Proszę o zabranie głosu sprawozdawcę reprezentującego wnioskodawców projektu, pana senatora Augusta Cheikowskiego.

Senator August Cheikowski:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie! W imieniu projektodawców przedstawiam Wysokiej Izbie projekt uchwały Senatu Rzeczypospolitej Polskiej o następującej treści.

Nawiązując do uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 lutego 1992 r., Monitor Polski z 1992 r. nr 5, poz. 23, stwierdzającej nielegalność wprowadzenia stanu wojennego w dniu 13 grudnia 1981 r., ograniczenia praw i swobód obywatelskich oraz uprawnień pracowniczych i związkowych, wzywamy Sejm do zrealizowania jego uchwały przez:

— zbadanie skutków wynikających z ograniczenia praw i swobód obywatelskich i pracowniczych, w tym szczególnie przez stosowanie ustawodawstwa stanu wojennego i specjalnych ustaw karnych;

— zbadanie możliwości naprawienia krzywd i szkód wyrządzonych obywatelom z powodów politycznych;

— ewentualnie przygotowanie projektów aktów prawnych, likwidujących negatywne skutki stanu wojennego;

— ustalenie zakresu odpowiedzialności osób przygotowujących i realizujących stan wojenny;

— zbadanie działań podejmowanych przez resort spraw wewnętrznych w celu stłumienia pro-

Grzegorz Kurczuk

Wicemarszałek Senatu

Urodził się 20 września 1949 r. w Warszawie. W 1971 r. ukończył studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Po studiach odbył aplikację sądową w Sądzie Wojewódzkim w Lublinie i Sądzie Powiatowym w Biłgoraju oraz złożył egzamin sędziowski. Pracę zawodową rozpoczął w Sądzie Powiatowym w Biłgoraju, zaś w latach 1972–1973 pracował, jako prawnik, w Zakładach Przemysłu Dzierżawskiego.

Jako student wstąpił do Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i pozostał jej członkiem aż do jej rozwiązania w 1990 r. W latach 1977–1979 był wiceprzewodniczącym Rady Wojewódzkiej Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej i Zarządu Wojewódzkiego Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej. W latach 1979–1982 odbył studia doktoranckie w Moskwie, uzyskując stopień doktora z zakresu nauk politycznych. Od 1983 r. do 1985 r. pracował jako inspektor w Komitecie Wojewódzkim Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Lublinie. W latach 1985–1988 był dyrektorem wydziału w Urzędzie Wojewódzkim

w Lublinie. W latach 1988–1989 był kierownikiem wydziału Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Lublinie. W 1989 r. współtworzył w ramach struktur PZPR reformatorski „Ruch 8 Lipca”. Po rozwiązaniu PZPR został członkiem Socjaldemokracji Rzeczypospolitej Polskiej i pełnił funkcję wojewódzkiego sekretarza wykonawczego tej partii w Lublinie. W latach 1993–1997 był wiceprzewodniczącym, a od 1997 r. przewodniczącym Rady Wojewódzkiej SdRP. Od 1999 r. do 2008 r. kierował strukturami wojewódzkimi Sojuszu Lewicy Demokratycznej, zasiadał też w Radzie Krajowej tej partii i jej prezydium.

W wyborach parlamentarnych we wrześniu 1993 r., startując z listy Sojuszu Lewicy Demokratycznej, został wybrany na senatora. W Senacie III kadencji od marca 1995 r. pełnił funkcję wicemarszałka Senatu. Był członkiem następujących komisji: Regulaminowej i Spraw Senatorskich, Praw Człowieka i Praworządności, Spraw Zagranicznych i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw inicjatywy ustawodawczej w sprawie zmiany przepisów o obywatelstwie polskim i Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego.

W latach 1997–2007 z ramienia Sojuszu Lewicy Demokratycznej zasiadał w Sejmie III kadencji (1997–2001), gdzie był wiceprzewodniczącym Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz członkiem Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej, a następnie w Sejmie IV kadencji (2001–2005), gdzie przewodniczył Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, był członkiem Komisji Nadzwyczajnej do zmian w kodyfikacjach oraz w Sejmie V kadencji (2005–2007). W latach 2002–2004 był ministrem sprawiedliwości i prokuratorem generalnym RP. Od 2008 r. do przejścia na emeryturę w 2015 r. był wicedyrektorem Agencji Nieruchomości Rolnych w Lublinie i wykładowcą na wyższych uczelniach. W latach 2012–2015 był radnym Sejmiku Województwa Lubelskiego (poprzednio także w latach 1999–2000). Obecnie przewodniczący Stowarzyszenia „Pokolenia” w Lublinie. Członek SLD.

Wykorzystane źródła:

<http://ww2.senat.pl/k3/senat/Senator/pdf/kurczuk.htm>

<https://archive.is/WvDPn>

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 16 marca 1995 r.

w sprawie wyboru wicemarszałka Senatu

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 10 ust. 1 w związku z art. 26 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, wybiera senatora Grzegorza Kurczuka na stanowisko wicemarszałka Senatu.

MARSZAŁEK SENATU

Adam STRUZIK

Wybrane dane o pracy
Senatu
Rzeczypospolitej
Polskiej

III kadencji

(obejmuje okres od 15.10.1993 r. do 20.10.1997 r.)

Biuro Studiów i Analiz Kancelarii Senatu RP

Warszawa 1997

Prezydium Senatu III kadencji (1993–1997)

Marszałek Senatu

Adam Struzik

Wicemarszałek Senatu

Ryszard Czarny¹³

Wicemarszałek Senatu

Stefan Jurczak

Wicemarszałek Senatu

Zofia Kuratowska

Wicemarszałek Senatu

Grzegorz Kurczuk¹⁴

Konwent Seniorów¹⁵

W jego skład wchodził marszałek Senatu, wicemarszałkowie oraz przedstawiciele:

Klubu Parlamentarnego Sojuszu Lewicy Demokratycznej
Klubu Parlamentarnego Polskiego Stronnictwa Ludowego
Klubu Senackiego NSZZ „Solidarność”
Senatorskiego Klubu Demokratycznego¹⁶
Klubu Senatorów Niezależnych¹⁷

Sekretarze Senatu

Krzysztof Borkowski

Andrzej Chronowski

Witold Graboś

Eugeniusz Grzeszczak

Wanda Kustrzeba

Janusz Okrzesik

---

¹³ Odwołany na 42. posiedzeniu Senatu w dniu 16 marca 1995 r.

¹⁴ Wybrany na 42. posiedzeniu Senatu w dniu 16 marca 1995 r.

¹⁵ Nazwy klubów parlamentarnych pochodzą z publikacji *Wybrane dane o pracy Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji*, Biuro Studiów i Analiz, Kancelaria Senatu, Warszawa 1997.

¹⁶ Do dnia 1 czerwca 1994 r.

¹⁷ Od dnia 1 czerwca 1994 r.

Komisje senackie

W III kadencji funkcjonowało trzynaście stałych komisji. W porównaniu z poprzednią kadencją ich liczba nie uległa zmianie. Trzeba przy tym zaznaczyć, że na podstawie uchwały Senatu z dnia 22 października 1993 r. zostały powołane: Komisja Kultury, Środków Przekazu, Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Komisja Nauki i Edukacji Narodowej. Ich powołanie było następstwem decyzji o potrzebie rozdzielenia zakresu prac oraz kompetencji należących do funkcjonującej w II kadencji – Komisji Kultury, Środków Przekazu, Nauki i Edukacji Narodowej. W trakcie omawianej kadencji na podstawie uchwały Senatu z dnia 20 maja 1995 r. w miejsce dotychczasowej Komisji Spraw Zagranicznych powołano Komisję Spraw Zagranicznych i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych. Poza komisjami stałymi funkcjonowała również Komisja Nadzwyczajna do spraw inicjatywy ustawodawczej w sprawie zmiany przepisów o obywatelstwie polskim, którą powołano pod koniec kadencji uchwałą Senatu z dnia 20 czerwca 1997 r.

Składy osobowe komisji senackich oraz przewodniczący tych komisji zostali wybrani przez Senat na 2. posiedzeniu 22 października 1993 r. W czasie kadencji wprowadzono wiele zmian w składach osobowych komisji senackich. Uchwalono je na posiedzeniach: 4, 6, 8, 13, 23, 28, 31, 33, 42, 45, 46, 47, 51, 52, 53, 54, 56, 62, 70, 74, 75, 85, 88, 91, 102 i 105.

Komisja Gospodarki Narodowej

Przewodniczący Edward Kienig
Wiceprzewodniczący Bogusław Mąsior
Tadeusz Rzemyskowski

Członkowie:

1. Mieczysław Biliński
2. Krzysztof Borkowski
3. Stanisław Ceberek
4. Andrzej Chronowski
5. Grażyna Ciemniak
6. Bodo Engling (do 22.06.95 r.)
7. Sylwester Gajewski
8. Aleksander Gawronik
9. Ryszard Gibuła
10. Eugeniusz Grzeszczak (od 14.02.97 r.)
11. Zdzisława Janowska
12. Henryk Kanicki
13. Czesław Krakowski (do 15.09.95 r.)
14. Wojciech Kruk
15. Wojciech Matecki (do 14.07.95 r.)
16. Zbigniew Romaszewski (do 20.06.97 r.)
17. Jan Sęk (od 14.02.97 r.)
18. Elżbieta Solska
19. Andrzej Szczepański

Podkomisja ds. Polityki Regionalnej

Przewodniczący Ryszard Gibuła

Członkowie:

1. Andrzej Chronowski
2. Grażyna Ciemniak
3. Aleksander Gawronik
4. Zdzisława Janowska
5. Edward Kienig
6. Wojciech Kruk
7. Bogusław Mąsior
8. Tadeusz Rzemkowski
9. Andrzej Szczepański

Komisja Inicjatyw i Prac Ustawodawczych

Przewodniczący Paweł Jankiewicz (od 15.09.95 r.)

Henryk Rot (od 28.10.93 r. do 13.07.95 r.)

Wiceprzewodniczący Piotr Ł. J. Andrzejewski

Adam Daraż

Członkowie:

1. Andrzej Chronowski (od 13.06.96 r.)
2. Kazimierz Działocha (od 26.10.95 r.)
3. Ryszard Jarzembowski
4. Piotr Miszczuk (od 15.07.94 r.)
5. Jan Orzechowski
6. Stefan Pastuszka (od 12.11.93 r. do 14.07.95 r.)
7. Jan Sęk (od 12.11.93 r. do 15.07.94 r.)
8. Mieczysław Włodyka (do 1.06.94 r.)

Komisja Kultury, Środków Przekazu, Wychowania Fizycznego i Sportu

Przewodniczący Jan Mulak
Wiceprzewodnicząca Maria Berny
Wiceprzewodniczący Stefan Pastuszka

Członkowie:

1. Jerzy Cieślak (od 14.11.96 r.)
2. Lech Czerwiński
3. Witold Graboś
4. Jan Karbowski
5. Dorota Kempka
6. Krzysztof Kozłowski
7. Wincenty Olszewski
8. Stanisław Sikorski
9. Wacław Strażewicz (od 12.11.93 r.)

Komisja Nauki i Edukacji Narodowej

Przewodnicząca Maria Łopatkowa
Wiceprzewodnicząca Wanda Kustrzeba
Wiceprzewodniczący Zbyszko Piwoński

Członkowie:

1. Jan Adamiak
2. August Chelkowski
3. Ryszard Czarny
4. Wojciech Matecki (od 12.11.93 r.)
5. Anna Olejnicka-Górczewska
6. Wincenty Olszewski
7. Jerzy Patyk
8. Zbigniew Religa
9. Tadeusz Rewaj
10. Stanisław Sikorski
11. Dorota Simonides (od 12.11.93 r. do 7.10.94 r.)

Komisja Obrony Narodowej

Przewodniczący Rajmund Szwonder
Wiceprzewodniczący Jerzy Adamski
Mieczysław Protasowicki

Członkowie:

1. Mieczysław Biliński
2. Ryszard Gibuła
3. Ryszard Jarzembowski
4. Stefan Jurczak
5. Roman Karaś
6. Zbigniew Komorowski
7. Leszek Lackorzyński
8. Jerzy Madej
9. Jan Mulak
10. Henryk Stokłosa

Komisja Ochrony Środowiska

Przewodniczący Ryszard Ochwat
Wiceprzewodniczący Ireneusz Michaś
Mieczysław Włodyka

Członkowie:

1. Franciszek Bachleđa-Księdzularz
2. Jerzy Choraży (od 4.11.94 r.)
3. Grażyna Ciemniak
4. Adam Daraż (od 30.05.96 r.)
5. Józef Frączek
6. Henryk Krupa
7. Marian Kwiatkowski
8. Henryk Maciołek
9. Jerzy Madej
10. Janusz Okrzesik
11. Rajmund Szwonder
12. Adam Woś
13. Ryszard Żołyński

Komisja Polityki Społecznej i Zdrowia

Przewodniczący Mieczysław Wyględowski
Wiceprzewodniczący Jerzy Derkacz
Zbigniew Religa

Członkowie:

1. Jerzy Cieślak
2. Zdzisław Jarmużek
3. Jerzy Kopaczewski
4. Henryk Krupa
5. Stanisław Kucharski
6. Zbigniew Kulak
7. Zofia Kuratowska
8. Wanda Kustrzeba
9. Barbara Łękawa
10. Marek Minda
11. Adam Struzik (od 12.11.93 r.)
12. Marcin Tyrna
13. Ireneusz Zarzycki

Komisja Praw Człowieka i Praworządności

Przewodniczący Lech Czerwiński
Wiceprzewodniczący Witold Graboś
Roman Karaś

Członkowie:

1. Gerhard Bartodziej (do 1.06.94 r.)
2. Andrzej Chronowski (do 13.06.96 r.)
3. Alicja Grześkowiak (do 2.12.93 r.)
4. Stefan Jurczak
5. Stanisław Kochanowski (od 15.07.94 r.)
6. Jerzy Kopaczewski (do 20.12.96 r.)
7. Krzysztof Kozłowski
8. Grzegorz Kurczuk (od 20.12.96 r.)
9. Ireneusz Michaś (do 4.11.94 r.)
10. Zenon Nowak
11. Zbigniew Romaszewski
12. Grzegorz Woźny

Komisja Regulaminowa i Spraw Senatorskich

Przewodniczący Grzegorz Kurczuk* (do 26.05.95 r.)
Grzegorz Woźny** (od 26.05.95 r.)

Wiceprzewodnicząca Dorota Kempka
Wiceprzewodniczący Jan Orzechowski

Członkowie:

1. Maria Berny
2. Aleksander Gawronik
3. Paweł Jankiewicz
4. Stanisław Kochanowski (od 14.07.95 r.)
5. Leszek Lackorzyński
6. Ireneusz Michaś (od 4.11.94 r.)
7. Tomasz Romańczuk (do 7.07.95 r.)
8. Henryk Rot (do 13.07.95 r.)
9. Mieczysław Wyględowski (do 4.11.94 r.)
10. Ireneusz Zarzycki

Komisja Rolnictwa

Przewodniczący Sylwester Gajewski
Wiceprzewodniczący Jan Adamiak
Zenon Nowak

Członkowie:

1. Jan Antonowicz
2. Artur Balazs (od 26.10.95 r.)
3. Krzysztof Borkowski
4. Eugeniusz Grzeszczak
5. Józef Kuczyński
6. Marian Kwiatkowski
7. Władysław Lipczak
8. Henryk Makarewicz
9. Wojciech Matecki (do 12.11.93 r. i ponownie od 14.07.95 r.)
10. Tomasz Romańczuk (od 7.07.95 r.)
11. Jadwiga Stokarska
12. Jan Stypuła
13. Ryszard Żołyński

* W składzie komisji od 22.10.93 r. do 9.06.95 r.

** W składzie komisji od 12.05.95 r.

Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej

Przewodniczący Adam Woś
Wiceprzewodniczący Zdzisław Jarmużek
Andrzej Szczepański

Członkowie:

1. Jerzy Adamski
2. Jan Antonowicz
3. Jerzy Choraży (do 4.11.94 r.)
4. Adam Daraż (do 12.11.93 r.)
5. Zdzisława Janowska (od 12.11.93 r.)
6. Zdzisław Kieszkowski
7. Janusz Okrzesik
8. Anna Olejnicka-Górczewska
9. Zbyszko Piwoński
10. Piotr Stępień
11. Jadwiga Stokarska (do 14.02.97 r.)
12. Wacław Strażewicz
13. Grzegorz Woźny (do 12.05.95 r.)

Komisja Spraw Emigracji i Polaków za Granicą

Przewodniczący Jan Sęk

Wiceprzewodniczący Józef Kuczyński

Członkowie:

1. Franciszek Bachleda-Księdzularz (od 17.12.93 r.)
2. Stanisław Ceberek
3. Jerzy Cieślak (do 14.11.96 r.)
4. Adam Daraż (do 30.05.96 r.)
5. Alicja Grzeškowiak
6. Czesław Krakowski
7. Zbigniew Kulak (do 30.05.96 r.)
8. Władysław Lipczak
9. Barbara Łękawa
10. Piotr Miszczuk (od 11.04.96 r.)
11. Stefan Pastuszka (do 12.11.93 r.)
12. Mieczysław Protasowicki
13. Tomasz Romańczuk
14. Dorota Simonides (do 12.11.93 r.)
15. Jadwiga Stokarska (od 7.07.95 r.)
16. Adam Struzik (od 12.11.93 r.)
17. Jan Stypuła
18. Marcin Tyrna
19. Mieczysław Włodyka (od 4.11.94 r.)
20. Mieczysław Wyględowski (od 4.11.94 r.)

Komisja Spraw Zagranicznych i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych

Przewodniczący Henryk Makarewicz
Wiceprzewodniczący Stanisław Kucharski
Tadeusz Rewaj

Członkowie:

1. Franciszek Bachleda-Księdzularz (do 10.02.94 r.)
2. Gerhard Bartodziej
3. August Chełkowski
4. Jerzy Choraży
5. Grażyna Ciemniak (od 15.09.95 r.)
6. Ryszard Czarny
7. Józef Frączek (do 28.12.95 r.)
8. Henryk Kanicki
9. Jan Karbowski
10. Zbigniew Kulak (od 30.05.96 r.)
11. Zofia Kuratowska (od 12.11.93 r.)
12. Grzegorz Kurczuk (do 20.12.96 r.)
13. Henryk Maciolek
14. Bogusław Mąsior
15. Marek Minda (od 16.03.95 r.)
16. Ryszard Ochwat
17. Jerzy Patyk
18. Dorota Simonides
19. Elżbieta Solska

Podkomisja do spraw Integracji Europejskiej

Przewodniczący Marek Minda

Członkowie:

1. Gerhard Bartodziej
2. August Chełkowski
3. Jerzy Choraży
4. Jan Karbowski
5. Ryszard Ochwat
6. Tadeusz Rewaj

**Komisja Nadzwyczajna
do spraw inicjatywy ustawodawczej
w sprawie zmiany przepisów o obywatelstwie polskim**

Przewodniczący Piotr Ł. J. Andrzejewski

Członkowie:

1. Jan Adamiak (od 25.07.97 r.)
2. Jan Antonowicz (od 25.07.97 r.)
3. Grażyna Ciemniak
4. Kazimierz Działocha
5. Alicja Grześkowiak
6. Dorota Kempka
7. Jerzy Kopaczewski
8. Stanisław Kucharski
9. Józef Kuczyński
10. Grzegorz Kurczuk
11. Leszek Lackorzyński
12. Piotr Miszczuk
13. Zbyszko Piwoński
14. Zbigniew Romaszewski
15. Jan Sęk
16. Jan Stypuła (od 25.07.97 r.)

Komisja Konstytucyjna Zgromadzenia Narodowego

Przewodniczący poseł Aleksander Kwaśniewski
(od 9.11.93 r. do 5.12.95 r.)

poseł Włodzimierz Cimoszewicz
(od 5.12.95 r. do 20.02.96 r.)

poseł Marek Mazurkiewicz (od 20.02.96 r.)

Wiceprzewodniczący senator Stefan Pastuszka (od 9.11.93 r.)

Członkowie senatorowie:

1. Piotr Ł. J. Andrzejewski
2. Adam Daraż
3. Kazimierz Działocha (od 26.10.95 r.)
4. Alicja Grześkowiak
5. Paweł Jankiewicz
6. Zdzisław Kieszkowski (od 20.09.95 r.)
7. Krzysztof Kozłowski
8. Grzegorz Kurczuk (od 12.05.95 r.)
9. Jerzy Madej
10. Jan Mulak (do 26.10.95 r.)
11. Jan Orzechowski (do 20.09.95 r.)
12. Henryk Rot (do 12.05.95 r.)

W holu przed salą posiedzeń Senatu. Od lewej senatorowie: Mieczysław Włodyka, Adam Bachleđa-Księdzularz, Jerzy Madej, Elżbieta Solska, Anna Olejnicka-Górczewska, Zbigniew Religa

Na pierwszym planie od lewej senatorowie: Adam Bachleđa-Księdzularz i Zbigniew Religa. W drugim rzędzie od lewej senatorowie: Jadwiga Stokarska, Henryk Stokłosa, Marek Minda, Jerzy Madej

Dziennikarze w łoży prasowej

Wybory Prezydium Senatu. Senatorowie:
Zdzisława Janowska i Janusz Okrzesik

Wybory Prezydium Senatu. Senatorowie:
Romuald Jankowski i Janusz Okrzesik

Złożenie ślubowania senatorskiego przez Adama Bachledę-Księżdzarza

Wybory Prezydium Senatu. Senatorowie: Jerzy Madej, Andrzej Chronowski i marszałek Adam Struzik

Marszałek Senatu I kadencji
Andrzej Stelmachowski
i senator Adam Bachleda-
Księżdzalarz

Senatorowie wchodzący
na salę posiedzeń Senatu

Senator Alicja Grześkowiak udzielająca wywiadu w holu przed salą posiedzeń.

INICJATYWY USTAWODAWCZE

UCHWAŁA SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 7 listopada 1996 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy
o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Jednocześnie upoważnia senatora Piotra Ł.J. Andrzejewskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Adam STRUZIŁ

Senat III kadencji przygotował oraz uchwalił łącznie 19 inicjatyw ustawodawczych, z których 15 zawierało propozycje zmian w ustawach już funkcjonujących. Pozostałe dotyczyły zagadnień, które dotychczas nie były przedmiotem regulacji ustawowych. Były to projekty ustaw: o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich, o Narodowym Funduszu Pomocy Kobiecie Ciężarnej, o Rzeczniku Praw Dziecka oraz o świadczeniu pieniężnym przysługującym dzieciom – ofiarom wojny 1939–1945.

Ostatecznie Sejm rozpatrzył 11 projektów, z których 7 przyjął, zaś 4 odrzucił. Pozostałe projekty nie zostały rozpatrzone.

W tym rozdziale zostały zaprezentowane treści projektów wybranych inicjatyw oraz faksymile oryginałów wszystkich uchwał w układzie chronologicznym wraz z krótką charakterystyką inicjatyw.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Senat na 14. posiedzeniu w dniu 17 lutego 1994 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Sejm podjął prace legislacyjne i ostatecznie uchwalił ustawę na 14. posiedzeniu w dniu 10 marca 1994 r. (Dz.U. z 1994 r. Nr 43, poz. 164). Celem nowelizacji

ustawy było ujednoczenie postępowania wyborczego do Sejmu i Senatu oraz zmodyfikowanie zasad przeprowadzania wyborów uzupełniających do Senatu, umożliwiające połączenie tych wyborów z wyborami samorządowymi do rad gmin.

14. posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr 32

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

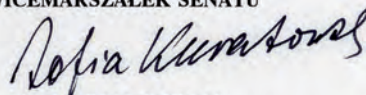
z dnia 17 lutego 1994 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy
– Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Jednocześnie upoważnia senatora Jana Orzechowskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

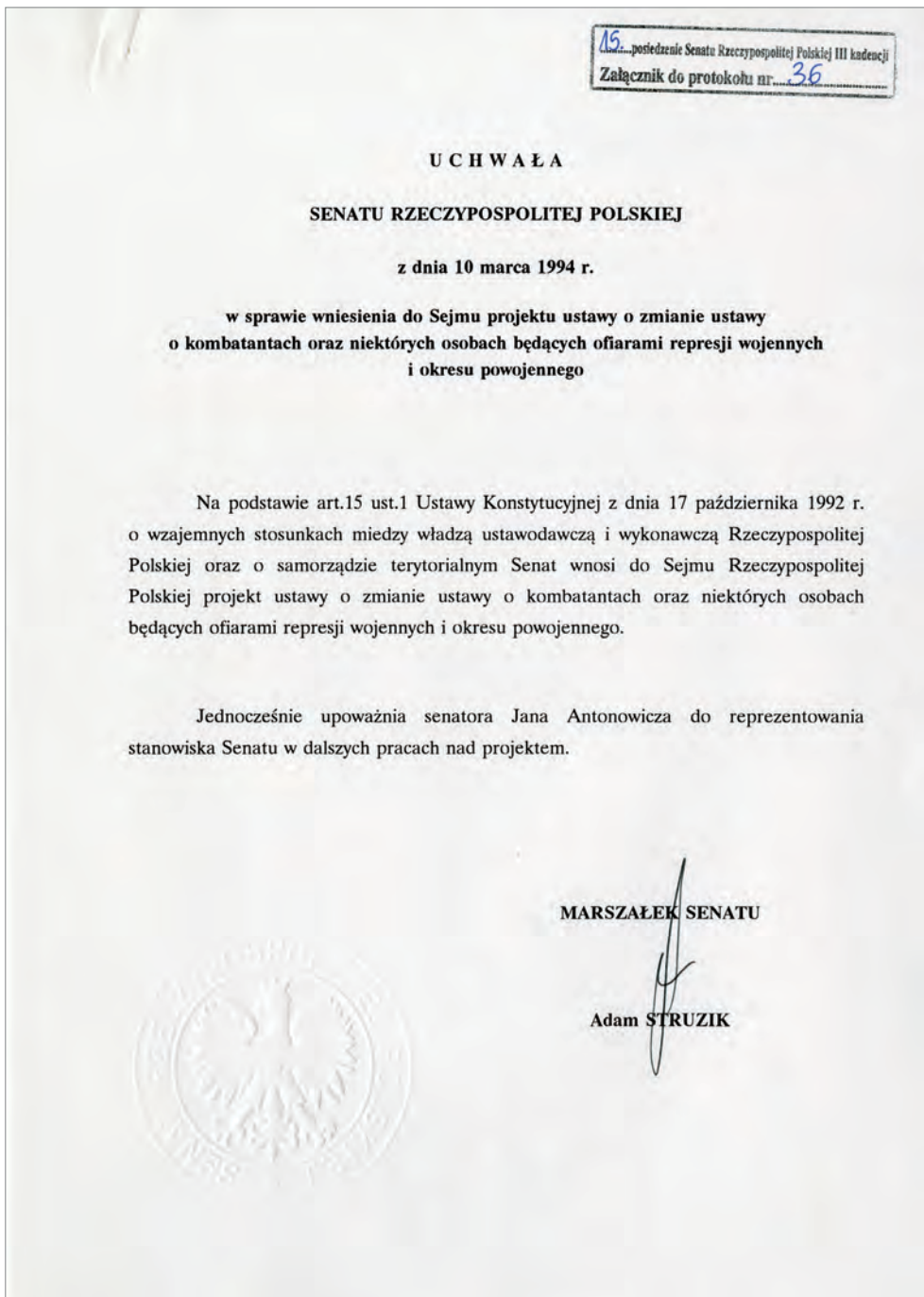
Zofia KURATOWSKA

Projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego

Senat na 15. posiedzeniu w dniu 10 marca 1994 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Sejm odrzucił projekt na 28. posiedzeniu w dniu 2 września 1994 r. Inicjatywa Senatu zmierzała do objęcia uprawnieniami kombatanckimi osób, które w latach 1949–1956 zostały przymusowo skierowane, w ramach tzw. zastępczej służby wojskowej, do pracy w kopalniach, kamie-

niotomach i zakładach wydobywania rud uranu. Praca ta odbywała się w specjalnie utworzonych batalionach pracy i batalionach budowlanych, a jej charakter oraz sposób selekcji do niej wskazywały jednocześnie na stosowanie wobec tych osób represji politycznych, naruszających zasady konstytucyjne oraz normy prawa międzynarodowego.

U S T A W A

z dnia .....

**o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach
będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego**

Art. 1.

W ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. Nr 17, poz. 75, Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 21, poz. 85 oraz z 1993 r. Nr 29, poz. 133, Nr 129, poz. 602, i Nr 134, poz. 645) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

"3. Przepisy ustawy stosuje się także do osób, które wykonywały przymusowe prace w kopalniach, kamieniołomach, zakładach pozyskiwania i wzbogacania rud uranowych i w innych zakładach podczas odbywania tzw. "zastępczej służby wojskowej" w batalionach pracy i batalionach budowlanych w latach 1949–1956.";
- 2) w art. 9 w ust. 1 po wyrazach "4 ust. 1" dodaje się wyrazy "i 3";
- 3) w art. 12 w ust. 2 w pkt 1 oraz w ust. 3 i 4 wyrazy "art. 4 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 lit. a oraz pkt 4" zastępuje się wyrazami "art. 4 ust. 1 pkt 1, 2, 3 lit. a i pkt 4 oraz ust. 3".

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 1994 r.

UZASADNIENIE

W latach 1949–1959 funkcjonował w Polsce represyjny system wojskowych batalionów pracy, skierowanych przymusowo do pracy w kopalniach, kamieniołomach, zakładach pozyskiwania i wzbogacania rud uranowych.

Do batalionów tych, mocą ściśle tajnych rozkazów i decyzji wcielano tzw. wówczas "element klasowo obcy i politycznie obciążony". Wśród kilkudziesięciu tysięcy skazanych na przymusową pracę znaleźli się, w pierwszej kolejności, najmłodszy powstańcy warszawscy, członkowie AK, BCh, NSZ, WIN, synowie sybiraków, żołnierze formacji wojskowych na Zachodzie. Trafiali do kopalń ludzie ze środowiska "przedwrześniowego reżimu", właściciele majątków, sklepów i przedsiębiorstw, ofiary politycznych procesów po odbyciu wyroków, alumni seminariów katolickich, osoby związane z Kościołem i katolickim duchowieństwem, bądź z innymi związkami wyznaniowymi. Do służby w tych batalionach kierowano wielu uczniów i studentów, nauczycieli, ludzi kultury. Po pewnym czasie główny trzon batalionów stanowili chłopcy – przeciwnicy kolektywizacji. System ten obejmował również żołnierzy tzw. batalionów budowlanych, do których – według tej samej zasady – kierowano obywateli drugiej kategorii, a pracowali oni głównie w przemyśle ciężkim.

Potwierdzeniem jest m.in. ujawniony, ściśle tajny rozkaz ówczesnego Ministra Obrony Narodowej Rokossowskiego nr 008/51. O tym samym mówią ściśle tajne instrukcje, zarządzenia i rozkazy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, Informacji Wojskowej, Ministerstwa Obrony Narodowej.

Bataliony pracy i bataliony budowlane zostały utworzone w miesiącu wrześniu 1949 r. (były poprzedzone wiosennym poborem w 1949 r. w ramach Powszechnej Organizacji "Służba Polsce") i funkcjonowały przez 11 lat. Zostały zlikwidowane w 1959 roku, po podpisaniu przez Polskę międzynarodowych konwencji o zakazie pracy przymusowej.

Istotą projektu ustawy jest uznanie, iż kierowanie żołnierzy do pracy przymusowej w ramach tzw. "zastępczej służby wojskowej" było formą represji wobec obywateli na tle politycznym, łamaniem Konstytucji i norm prawa międzynarodowego.

Nie dotyczy to osób, które na podstawie uchwały Prezydium Rządu nr 496/56 z sierpnia 1956 r. dobrowolnie podejmowały pracę w kopalniach w zastępstwie służby wojskowej, a następnie przenoszone były do rezerwy bez odbycia służby wojskowej.

W latach 1949–1959 przez bataliony pracy przeszło około 96 tys. żołnierzy – górników, 2755 żołnierzy pracujących w latach 1950–1951 przy wydobywaniu i uzdatnianiu rud uranowych, około 20 tys. żołnierzy batalionów pracujących w przemyśle ciężkim. Łącznie około 120 tys. osób. Z liczby tej nie mniej niż 586 straciło życie w czasie służby i pracy, około 11 tys. uległo różnym wypadkom przy pracy. Osobom tym bądź odmówiono prawa do renty inwalidzkiej wojskowej, bądź po zwolnieniu ze służby prawo to cofano.

Ponad 1/3 stanu liczbowego batalionów pracy i batalionów budowlanych odeszła już ostatecznie. Pewna ich liczba, nieokreślona dokładnie, lecz znaczna, przebywa stale poza granicami kraju. Około 60 % żyjących jest rencistami z uwagi na urazy i kontuzje oraz choroby przebyte w czasie niewolniczej pracy.

Ponad połowa z żyjących korzysta z dobrodziejstwa ustawy o kombatantach z tytułu działalności konspiracyjnej, uczestnictwa w Powstaniu Warszawskim, służby wojskowej w polskich i alianckich formacjach wojskowych, jako młodzi (młodociani) więźniowie polityczni. Zatem po uchwaleniu wniesionych poprawek do ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r., z dodatku do emerytury dla represjonowanych skorzystałoby łącznie około 28–30 tysięcy osób, a ciężar zostałby rozłożony na 4 lata.

W 1994 roku – w pierwszym roku obowiązywania ustawy – skorzystałoby ich połowa tj. około 14–15 tys. osób z roczników 1928–1934. W latach 1995–1997 uprawnienia te uzyskiwałyby kolejne roczniki – po około 5 tys. osób rocznie. Jednak, z uwagi na ubytki naturalne, ogólna liczba korzystających z uprawnień nie będzie przekraczała w tych latach 15 tys. osób represjonowanych na rozkaz, a po 1997 roku, z oczywistych względów, występować będzie tendencja malejąca.

Niniejszy projekt ustawy jest identyczny w treści i rozwiązaniach z przedłożoną Sejmowi przez Senat RP II kadencji w dniu 15 stycznia 1993 r., inicjatywą ustawodawczą, która otrzymała poparcie Związku Represjonowanych Żołnierzy Górników.

Sejm inicjatywy tej jednak nie zdążył rozpatrzyć.

Środki pieniężne przeznaczone na sfinansowanie niniejszej ustawy są zagwarantowane w ustawie budżetowej na 1994 r. w części dotyczącej Urzędu d/s Kombatantów.

Projekt ustawy o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich

Senat na 16. posiedzeniu w dniu 17 marca 1994 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Sejm podjął prace legislacyjne, rozpatrzył go wspólnie z poselskim projektem ustawy oraz uchwalił ustawę na 40. posiedzeniu w dniu 5 stycznia 1995 r. (Dz.U. z 1995 r. Nr 23, poz. 121). Inicjatywa miała na celu utworzenie fundacji o nazwie „Zakład Nar-

dowy im. Ossolińskich”. Zamiarem projektodawcy było przywrócenie działalności tej bardzo zasłużonej dla polskiej kultury instytucji, funkcjonującej od początku XIX w. Odbudowująca się po zniszczeniach wojennych fundacja o tej samej nazwie została zlikwidowana na mocy komunistycznego dekretu z 24 kwietnia 1952 r. o zniesieniu fundacji.

16. posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr 38

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 17 marca 1994 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy
o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich

Na podstawie art.15 ust.1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich.

Jednocześnie upoważnia senatora Henryka Rota do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Adam STRUZIŁ

U S T A W A

z dnia .....

o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich

Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, znajduje inspirację w oświadczeniu Józefa Maksymiliana Ossolińskiego z dnia 17 lipca 1804 r., zgodnie z którym cały majątek po śmierci donatora "...stanie się publiczną własnością kraju i Narodu, w taki sposób, że pod Najwyższą Opiekę rządową dostanie się". Fundacja jest kontynuatorem Ustanowienia Narodowego Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, w tym aktów, do których należą: Ustanowienie familijne z 18 października 1816 r., Umowa Józefa Maksymiliana Ossolińskiego z Henrykiem ks. Lubomirskim z dnia 25 grudnia 1823 r., umowy zawarte do września 1939 r.

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Tworzy się Fundację "Zakład Narodowy im. Ossolińskich", zwaną dalej "Zakładem".
2. Patronat i zwierzchni nadzór nad Zakładem sprawuje Prezes Rady Ministrów.
3. Formy i tryb nadzoru określi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 2.

Zakład jest osobą prawną z siedzibą we Wrocławiu.

Art. 3.

Celami Zakładu są:

- 1) pogłębianie, rozwijanie i upowszechnianie kultury i nauki polskiej,
- 2) tworzenie bibliotek i pomnażanie ich zbiorów zwłaszcza w zakresie humanistyki polskiej i słowiańskiej,

- 3) utrzymywanie i pomnażanie dóbr kultury polskiej szczególnie w zakresie rękopisów, kartografii, zbiorów sztuki, numizmatyki,
- 4) prowadzenie działalności wydawniczej,
- 5) naukowe opracowywanie zbiorów,
- 6) wspieranie i prowadzenie prac naukowo-badawczych,
- 7) działalność stypendialna i promocyjna.

Art. 4.

Zakład może tworzyć jednostki organizacyjne w kraju i za granicą oraz sprawować nad nimi zarząd.

Art. 5.

1. Zakład używa pieczęci okrągłej, w której polu znajduje się godło Rzeczypospolitej Polskiej, dookoła godła znajduje się napis "Zakład Narodowy Ossolińskich – Fundacja Wrocław".
2. Prawo używania znaku historycznego sygnetu przysługuje wyłącznie Zakładowi. Wzór sygnetu zawiera załącznik nr 1.

Rozdział 2. Organy Zakładu

Art. 6.

1. Organami Zakładu są:
  - 1) Rada Kuratorów,
  - 2) Dyrektor Naczelny.
2. Rada Kuratorów składa się z dziewięciu członków powoływanych i odwoływanych przez Prezesa Rady Ministrów. W skład Rady Kuratorów wchodzi przedstawiciele: Prezesa Rady Ministrów, Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Kultury i Sztuki, Prezesa Polskiej Akademii Nauk, Wojewody Wrocławskiego, Prezydenta Miasta Wrocławia, spadkobierców Józefa Maksymiliana Ossolińskiego oraz dwóch przedstawicieli Towarzystwa Przyjaciół Ossolineum.
3. Przewodniczącym Rady Kuratorów jest przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów.

4. Kadencja Rady Kuratorów trwa 4 lata.
5. Rada Kuratorów powołuje i odwołuje Dyrektora Naczelnego, a na jego wniosek zastępców Dyrektora.

Art. 7.

Zakres działania, organizację wewnętrzną oraz tryb powoływania Rady Kuratorów Zakładu reguluje statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów w drodze rozporządzenia.

Rozdział 3. Majątek Fundacji

Art. 8.

1. Na mocy niniejszej ustawy dotychczasowe składniki majątku fundacyjnego, który przekazany został Polskiej Akademii Nauk i innym podmiotom państwowym przy wykonywaniu przepisów dekretu z 24 kwietnia 1952 r. o zniesieniu fundacji (Dz.U. Nr 25, poz. 172), przechodzą na Zakład bez obciążeń.
2. Prezes Rady Ministrów w ciągu 6 miesięcy od wejścia w życie ustawy określi w drodze rozporządzenia stan majątkowy Zakładu.
3. Składniki majątku Zakładu określone w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów przechodzą na rzecz Zakładu bez obciążeń w dniu wejścia w życie rozporządzenia.

Art. 9.

1. Do majątku Zakładu należą w szczególności:
  - 1) składniki majątkowe przekazane Zakładowi w drodze rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów,
  - 2) nabyte rzeczy ruchome i nieruchomości,
  - 3) przyjęte spadki, zapisy i darowizny,
  - 4) pieniądze i papiery wartościowe.
2. Zakład może otrzymywać dotacje według zasad określonych w odrębnych przepisach.
3. Zbywanie majątku Zakładu wymaga zgody Prezesa Rady Ministrów.

- 4 -

Art. 10.

Zakład może prowadzić działalność gospodarczą, służącą realizacji jego celów, w sposób przewidziany w statucie.

Rozdział 4. Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 11.

W zakresie uregulowanym niniejszą ustawą do Zakładu nie stosuje się przepisów ustawy z 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. z 1991 r. Nr 46, poz. 203).

Art. 12.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia.

Załącznik nr 1

Znak historyczny sygnet.

UZASADNIENIE

Ustawa z 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. z 1991 r. Nr 46, poz. 203) przewiduje notarialno-sądowo-administracyjną drogę zakładania fundacji. Nie uwzględniono w niej jednak konsekwencji unormowań dekretu z 24 kwietnia 1952 r. o zniesieniu fundacji, którym zlikwidowano także odbudowującą się we Wrocławiu, a pochodzącą z początku XIX w., fundację "Zakład Narodowy imienia Ossolińskich".

W następstwie zmian jałtańskich lwowska siedziba Ossolineum łącznie z jej substratem materialnym, zamiast pod rządami prawa polskiego, znalazła się pod działaniem ustawodawstwa radzieckiego. Wszelako wojenne i powojenne zdarzenia nie zdołały obalić dawnej osobowości, praw i obowiązków, zasłużonej Fundacji. Żyła ona wraz z państwowością polską w nowych warunkach. To dzięki niej, częściom jej księgozbiorów i rękopisom (przeniesionym ze Lwowa w latach 1946–1947) udział Wrocławia w odbudowie nauki i kultury polskiej po II wojnie światowej był duży. Wiedzą o tym dobrze całe pokolenia studentów uniwersyteckich Wrocławia, które uczyły się w odnowionym domu Ossolineum przy ul. Szewskiej.

Historyczny dorobek Fundacji nie znalazł dobrej obrony w unormowaniach wspomnianego dekretu z 1952 r. Przejęła ją (według uchwał z 1953 r.) powołana w 1952 r. Polska Akademia Nauk. Do dziś sprawuje ona zarząd nad fundacyjną biblioteką i wydawnictwem.

Nie przyniósł też korzystnych zmian późniejszy dekret z 31 grudnia 1956 r. o uzupełnieniu przepisów o zniesieniu fundacji (Dz.U. z 1957 r., Nr 1, poz. 3), w którym ustalono, że przepisów owych nie stosuje się również do fundacji mających majątek w całości lub w części za granicą – a więc również, jak można wnioskować, do Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich. Okazuje się, że tego "uzupełnienia" (w istocie zmiany) nie wykonano.

W świetle podanych zwięźle zdarzeń i ocen trzeba też wspomnieć o moralnej krzywdzie, jaka dotknęła Ossolineum. Trzeba to bezwzględnie naprawić, tak dla poszanowania dobrej tradycji, jak też dla zagwarantowania prawidłowego funkcjonowania i rozwoju Zakładu im. Ossolińskich. Nie da się tego zdziałać w oparciu o obowiązującą ustawę fundacyjną z 1984 r.

Najlepszą więc drogą (choć z opóźnieniami) do normatywnego naprawienia wcześniejszych, niekorzystnych faktów i regulacji może stać się jedynie uchwalenie oddzielnej ustawy o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich.

Nowa ustawa dałaby bowiem formalną podstawę do odrodzenia fundacji, odzyskania jej zbiorów bibliotecznych i dóbr kultury, składników majątkowych i stworzenia warunków do dalszego rozwoju.

Narodowy charakter Ossolineum uzewnętrzniony w nazwie, znane, wyjątkowe zasługi, podkreślane nieustannie w wypowiedziach i publikacjach uczonych polskich i zagranicznych, opiniach polityków i parlamentarzystów, dobitnie świadczą o znaczącym miejscu Ossolineum w dziejach kultury i nauki polskiej. Porównanie z pozycją Uniwersytetu Jagiellońskiego wydaje się być tu zasadne.

Ustawa o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich w preambule zdecydowanie podkreśla, że Zakład jest kontynuatorem Ustanowienia Narodowego Józefa Maksymiliana Ossolińskiego. Wraz z majątkiem stanowi osobę prawną pod nazwą określoną w art. 1 ustawy. W całej swojej działalności, zgodnie z celami wyrażonymi w art. 3, Zakład znajduje inspirację w pamiętnych postanowieniach Założyciela – Józefa Maksymiliana Ossolińskiego.

Według art. 2 siedzibą Zakładu jest Wrocław. Nie byłoby chyba lepszej siedziby niż to właśnie miasto, gdzie bogata historia poprzez minione wieki łączy sąsiadujące ze sobą kultury. Właśnie tutaj, umocnione legislacyjnie przez inicjowaną ustawę, Ossolineum może i powinno, na drodze do europejskiego domu, jeszcze prętniej niż dotychczas, budować trwałe podstawy współpracy z odpowiednimi instytucjami sąsiednich krajów.

Przyszła działalność Zakładu przebiegać powinna w różnych kierunkach i zakresach, nie tylko w skali lokalnej, ale i regionalnej oraz międzynarodowej. Tej ważnej materii dotyczy w szczególności przepis art. 4 ustawy. Zgodnie z umowami międzynarodowymi Zakład może zakładać swoje jednostki organizacyjne w kraju i za granicą oraz sprawować nad nimi pieczę. Potrzeba tych placówek jest odczuwalna także za granicą np. we Lwowie czy w Londynie. Wszystkim kierunkom i zakresom prac Zakładu mają też służyć, objęte pozostałymi przepisami projektu, istotne jego elementy – ustrój, majątek, gospodarka.

Wszakże jedno wymaganie zawsze będzie wysokie. Gdy wskrzeszony przez Sejm i Senat, Zakład mający istotne cechy fundacji, zacznie już działać przez swoje organy, w jego podstawowych przedsięwzięciach, krajowych i zagranicznych, nie może zabraknąć żywego udziału miasta Wrocławia, twórczych wkładów jego środowisk naukowych, kulturalnych i innych.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu

Senat na 20. posiedzeniu w dniu 28 kwietnia 1994 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Sejm podjął prace legislacyjne, rozpatrzył go wspólnie z poselskim projektem oraz uchwalił ustawę na 26. posiedzeniu w dniu 18 sierpnia 1994 r.

(Dz.U. z 1994 r. Nr 108, poz. 516). Inicjatywa miała na celu usprawnienie stosowania aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz zwiększenie zainteresowania podmiotów gospodarczych zatrudnianiem absolwentów.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych

Senat na 35. posiedzeniu w dniu 9 grudnia 1994 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Sejm podjął prace legislacyjne, rozpatrzył go wspólnie z poselskim projektem ustawy oraz uchwalił ustawę na 64. posiedzeniu w dniu 9 listopada 1995 r. (Dz.U. z 1996 r. Nr 17, poz. 44). Celem nowelizacji ustawy

było umożliwienie żołnierzom zawodowym pełnienie funkcji w organach samorządowych. W związku z tym projekt przewidywał uchylenie dotychczasowego zakazu kandydowania przez wojskowych na stanowiska pracowników samorządowych np. burmistrzów czy prezydentów miast.

Załącznik do Protokołu nr
46

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 grudnia 1994 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy
o zmianie ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych

Na podstawie art.15 ust.1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

Jednocześnie upoważnia senatora Ryszarda Jarzembowskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Stefan JURCZAK

Projekt ustawy konstytucyjnej zmieniającej ustawę konstytucyjną
o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą
i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej
oraz o samorządzie terytorialnym

Senat na 36. posiedzeniu w dniu 22 grudnia 1994 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Ostatecznie projekt nie został rozpatrzony przez Sejm. Projektowana zmiana ustawy doty-

czyła przedłużenia terminu rozpatrywania przez Senat ustawy wniesionej w trybie pilnym, z dotychczasowych 7 do 14 dni.

36. posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr. 42

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 22 grudnia 1994 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu Ustawy Konstytucyjnej o zmianie Ustawy Konstytucyjnej o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym

Na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt Ustawy Konstytucyjnej o zmianie Ustawy Konstytucyjnej o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym.

Jednocześnie upoważnia senatora Piotra Ł.J. Andrzejewskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Stefan JURCZAK

Projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności gospodarczej

Senat na 41. posiedzeniu w dniu 23 lutego 1995 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Sejm na 54. posiedzeniu w dniu 6 lipca 1995 r. projekt odrzucił. Zamierzeniem tej inicjatywy było doprowadzenie do zmiany dotychczasowej sytuacji prawnej, umożliwiającej legalne udzielanie świadczeń zdrowotnych przez osoby prowadzące tzw.

lecznictwo niekonwencjonalne, które nie podlegały kontroli czy też merytorycznemu nadzorowi. Projekt przewidywał wprowadzenie koncesji na udzielanie świadczeń zdrowotnych, co miało skutkować istotnym ograniczeniem liczby podmiotów gospodarczych świadczących tego typu usługi poprzez kontrolę ich kwalifikacji zawodowych.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku rolnym

Senat na 46. posiedzeniu w dniu 26 maja 1995 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Sejm na 79. posiedzeniu w dniu 10 maja 1996 r. projekt odrzucił. Projekt zawierał pro-

pozycję obligatoryjnego zwolnienia od podatku rolnego przez okres 5 lat w przypadku nabywania gruntów o powierzchni nieprzekraczającej 100 ha.

46 posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr. 99

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 26 maja 1995 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku rolnym

Na podstawie art.15 ust.1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku rolnym.

Jednocześnie upoważnia senatora Jana Adamiaka do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Adam STRUZIŁ

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw

Senat na 58. posiedzeniu w dniu 14 listopada 1995 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Sejm na 71. posiedzeniu w dniu 18 stycznia 1996 r. projekt odrzucił. Głównym założeniem projektu nowelizacji było wzmocnienie pozycji prawnej

dziecka oraz udoskonalenie środków prawnych służących ochronie jego praw. Konsekwencją zaproponowanych rozwiązań było przyznanie szczególnych uprawnień również kobiecie ciężarnej lub sprawującej pieczę nad małym dzieckiem.

Załącznik do Protokołu nr
87

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

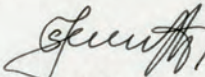
z dnia 14 listopada 1995 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw

Na podstawie art.15 ust.1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.

Jednocześnie upoważnia senator Marię Łopatkową do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Stefan JURCZAK

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska

Senat na 64. posiedzeniu w dniu 18 stycznia 1996 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Sejm podjął prace legislacyjne, rozpatrzył go wspólnie z rządowym projektem ustawy oraz uchwalił ustawę na 112. posiedzeniu w dniu 30 czerwca 1997 r.

(Dz. U. z 1997 r. Nr 133, poz. 885). Celem projektu była zmiana obowiązującego prawa, polegająca na nałożeniu obowiązku na wszystkie podmioty

gospodarcze emitujące do atmosfery substancje zanieczyszczające posiadania odpowiedniej decyzji o dopuszczalnej ilości i rodzajach tych substancji. Dotychczas obowiązujące prawo pozwalało na prowadzenie takiej działalności bez potrzeby jej posiadania. Wychodząc z tą inicjatywą, Senat miał na uwadze zobowiązania wynikające z konwencji i umów międzynarodowych dotyczące zmniejszenia emisji gazów do atmosfery.

Załącznik do Protokołu nr
36

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 18 stycznia 1996 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy
o ochronie i kształtowaniu środowiska

Na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska.

Jednocześnie upoważnia senatora Ryszarda Ochwatę do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Adam STRUZIŁ

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Senat na 74. posiedzeniu w dniu 30 maja 1996 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Sejm podjął prace legislacyjne, rozpatrzył go wspólnie z poselskim projektem ustawy oraz uchwalił ustawę na 102. posiedzeniu w dniu 6 marca 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 60, poz. 370). Proponowana zmiana ustawy przewidywała możliwość umorze-

nia całości lub części należności i opłat rocznych za wyłączenie gruntów z produkcji rolnej lub leśnej. Zwolnienie to dotyczyło wyłącznie gruntów o powierzchni do 1 hektara, na których realizowane były inwestycje samorządowe o charakterze użyteczności publicznej z zakresu oświaty, wychowania, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

74. posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr. 6

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 30 maja 1996 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Jednocześnie upoważnia senatora Jana Adamiaka do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Zofia KURATOWSKA

Projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego

Senat na 79. posiedzeniu w dniu 12 lipca 1996 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Sejm podjął prace legislacyjne i ostatecznie uchwalił ustawę na 105. posiedzeniu w dniu 24 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr. 64, poz. 405). Celem nowelizacji ustawy było przyznanie uprawnień równo-

rzędnych z uprawnieniami kombatanckimi osobom, których udział w wydarzeniach na Wybrzeżu w grudniu 1970 r. spowodował ich śmierć, ciężkie uszkodzenie ciała, ciężki rozstrój zdrowia bądź uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, powodujące naruszenie czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni.

Załącznik do Protokołu nr
92

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 12 lipca 1996 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego

Na podstawie art.15 ust.1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

Jednocześnie upoważnia senatora Leszka Lackorzyńskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Zofia KURATOWSKA

U S T A W A

z dnia

**o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach
będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego**

Art. 1.

W ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. Nr 17, poz. 75, Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 21, poz. 85, z 1993 r. Nr 29, poz. 133, Nr 129, poz. 602, Nr 134, poz. 645, z 1994 r. Nr 99, poz. 482 oraz z 1995 r. Nr 4, poz. 17 i Nr 138, poz. 681) w art. 2 w pkt 6 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

"7) czynny udział w wystąpieniu o wolność i suwerenność Polski na Wybrzeżu w grudniu 1970 r., który spowodował śmierć albo ciężkie uszkodzenie ciała, ciężki rozstrój zdrowia bądź uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, powodujące naruszenie czynności narządu ciała na czas powyżej siedmiu dni."

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Senat w uchwale z 26 stycznia 1996 r w sprawie ustawy budżetowej na rok 1996 stanął na stanowisku, że zasadne jest wniesienie poprawki do ustawy budżetowej, która wydziela z ogólnej rezerwy budżetowej kwotę 2 i pół miliona złotych, uznając, że powinna być przeznaczona na pomoc materialną dla pokrzywdzonych – Ofiar Grudnia '70. W sejmowej Komisji Polityki Gospodarczej, Budżetu i Finansów poprawka, co do zasady i celowości, spotkała się z pełnym merytorycznym poparciem. Jednakże, w ocenie posłów, takie rozwiązanie było dotknięte wadą formalną, bowiem sprawa tej materii wymagała odrębnej regulacji prawnej, rangi ustawowej, a sam zapis w ustawie budżetowej był niewystarczający. Kierując się tymi samymi przesłankami Sejm na posiedzeniu w dniu 1 lutego br. odrzucił poprawkę Senatu stosunkiem głosów 228 do 112.

W argumentacji Sejmu podnoszono, nie bez racji, że w przypadku przyjęcia poprawki Senatowi cała ogromna suma 2 i pół miliona złotych musiałaby być rozdysponowana wyłącznie w roku budżetowym. Zapomogi i świadczenia materialne byłyby więc przyznawane w pośpiechu, bez dokładnego niekiedy zbadania sytuacji materialnej i życiowej pokrzywdzonych oraz bez możliwości rozłożenia świadczeń w czasie.

Ponowna analiza tego problemu i konsultacja z ekspertami, z organizacjami kombatanckimi i z samymi pokrzywdzonymi z Grudnia '70 skłania do przekonania, że same pieniądze problem rozwiążą tylko pozornie. Zostaną wydane i zapomniane, a po latach sprawa opieki nad wdowami, inwalidami z tamtych dni odżyje na nowo. Potrzebne jest sprawiedliwe rozwiązanie systemowe, takie, aby stosunek zapomnianych już bohaterów i ich rodzin do naszego Państwa nie był przepojony goryczą i rozżaleniem.

Wydawanie odrębnej ustawy dla grupy nie większej niż 250 osób może być uznane za przedsięwzięcie wysoce kosztowne i niespotykane. Istnieje też niebezpieczeństwo, że tej słusznej, z moralnego punktu widzenia, sprawie zostanie nadany wydzźwięk polityczny, w pejoratywnym jego znaczeniu. Mimo to jednak należało zaproponować nowelizację ustawy z 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. Nr 17, poz. 75 z późn. zm.). Preambuła bowiem do tej ustawy brzmi następująco:

"Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznaje szczególne zasługi dla Polski tych wszystkich obywateli polskich, którzy walczyli o suwerenność i niepodległość Ojczyzny, nie szczędząc życia i zdrowia na polach walki zbrojnej – w formacjach Wojska Polskiego, armii sojusznicznych, a także w podziemnych organizacjach niepodległościowych i w działalności cywilnej – z narażeniem na represje.

Sejm stwierdza, że władze III Rzeszy Niemieckiej, ówczesne władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i komunistyczny aparat represji w Polsce są winni cierpień zadanych wielu obywatelom Państwa Polskiego ze względów narodowościowych, politycznych i religijnych. Spowodowały one śmierć wielu milionów, a dla wielu stały się przyczyną trwałej utraty zdrowia.

Kombatantom ofiarom represji należy jest głęboki szacunek wszystkich rodaków oraz szczególna troska i opieka ze strony instytucji państwowych, samorządów terytorialnych i organizacji społecznych. Dając wyraz tym intencjom – uchwała się, co następuje:".

Artykuł 2, w punkcie 6 wyżej wymienionej ustawy stanowi, że "za działalność równorzędną z działalnością kombatancą uznaje się: 6) czynny udział w zbrojnym wystąpieniu o wolność i suwerenność Polski w Poznaniu w czerwcu 1956 r., który spowodował śmierć lub uszczerbek na zdrowiu".

W czterech dużych miastach Wybrzeża, w Gdańsku, Gdyni, Szczecinie i Elblągu pokrzywdzonym w Grudniu '70 zostały wzniesione okazałe pomniki. W dniach rocznic i świąt państwowych są tam składane wieńce, oddaje się im hołd i czci ich pamięć. Postępują tak również mężowie stanu z całego świata podczas oficjalnych wizyt w naszym kraju. Czy są to tylko puste gesty? Tamtym zapomnianym bohaterom z Grudnia '70 na Wybrzeżu, tak jak bohaterom Czerwca '56 w Poznaniu, należy się bezwzględnie, słowami cytowanej już preambuły: "głęboki szacunek wszystkich rodaków oraz szczególna troska i opieka ze strony instytucji państwowych, samorządów terytorialnych i organizacji społecznych." Dlatego z pełnym przekonaniem niniejsza inicjatywa ustawodawcza, podpisana została przez senatorów miast, w których znajdują się pomniki Polskiej Drogi do Wolności i Demokracji.

Zapisek ustawowym należy przyznać ofiarom wystąpień i protestów społecznych na Wybrzeżu w Grudniu '70 takie same uprawnienia, jakie posiadają już bohaterowie krwawego Poznańskiego Czerwca.

Proponujemy zatem nowelizowanie ustawy z 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. Osobom, które brały czynny udział w wystąpieniu o wolność i suwerenność Polski na Wybrzeżu w grudniu 1970 r., który spowodował śmierć albo ciężkie uszkodzenie ciała, ciężki rozstrój zdrowia bądź uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, powodujące naruszenie czynności narządów ciała na czas powyżej 7 dni przysługiwałyby określone w ustawie świadczenia finansowe od dnia wejścia w życie ustawy. Warto też podkreślić, że proponowana nowelizacja nie narusza spójności ustawy, zachowuje dotychczasowy, sprawdzony już tryb weryfikacji osób ubiegających o przyznanie uprawnień i precyzyjnie określa, komu takie uprawnienia mogą być przyznane. Definicje prawne uszkodzeń ciała i rozstroju zdrowia są zawarte w art. 155 i 156 Kodeksu karnego. Zapis ten eliminuje też osoby, które w grudniu 1970 r. poniosły tylko nieznaczny uszczerbek na zdrowiu (np. zostały kilkakrotnie uderzone pałą milicyjną, bezprawnie, przez kilka dni przebywały w tzw. areszcie przewencyjnym, były zwalniane z pracy lub służby specjalne w inny sposób utrudniały im życie).

Prokuratura Wojewódzka w Gdańsku przeprowadziła bardzo skrupulatne śledztwo w sprawie Grudnia '70 na Wybrzeżu. Materiał dowodowy liczy 100 tomów, a akta sprawy wraz z aktem oskarżenia zostały skierowane do rozpoznania Sądowi Wojewódzkiemu w Gdańsku. W śledztwie ustalono łącznie 210 osób pokrzywdzonych, w tym 44 ofiar śmiertelnych. W toku przewodu sądowego liczba 210 osób pokrzywdzonych może ulec nieznacznemu zwiększeniu. Weryfikacja osób ubiegających się o uprawnienia przez służby Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, w trybie art. 22 nowelizowanej ustawy, będzie więc łatwa i rzetelna. Wszyscy pokrzywdzeni mają bowiem prawo domagania się od Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku wydania im stosownych zaświadczeń, dokumentów i uwiarygodnionych odpisów, podobnie jak Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Wyeliminowane jest zatem prawdopodobieństwo wyłudzenia świadczeń kombatanckich przez osoby nieuprawnione. Koszty finansowe wprowadzenia nowelizacji w bieżącym roku będą minimalne.

Największą zaletą proponowanych rozwiązań prawnych jest nie tylko zapewnienie uprawnionym stałych świadczeń finansowych, ale przede wszystkim stworzenie im prawnych możliwości zintegrowania się z prężnie działającymi środowiskami kombatanckimi oraz represjonowanych w Czerwcu 1956 r. w Poznaniu.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Senat na 84. posiedzeniu w dniu 7 listopada 1996 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Ostatecznie projekt nie został rozpatrzony przez Sejm. Celem inicjatywy było przyznanie obywatelom polskim zamieszkałym za granicą prawa głosowania w II turze wyborów prezydenckich. Przepisy ustawy przewidywały ograniczenie, zgod-

nie z którym II turę wyborów przeprowadza się tylko na terytorium kraju. W ten sposób, zdaniem inicjatorów nowelizacji, ustawa pozbawia obywateli polskich przebywających za granicą prawa ponownego głosowania, co jest sprzeczne z konstytucyjnymi zasadami równości i powszechności w korzystaniu z obywatelskich praw wyborczych.

84 posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr. 57

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 7 listopada 1996 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy
o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Jednocześnie upoważnia senatora Piotra Ł.J. Andrzejewskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Adam STRUZIŁ

projekt

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1.

W ustawie z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 67, poz. 398 i Nr 79, poz. 465, z 1993 r. Nr 45, poz. 205 oraz z 1995 r. Nr 95, poz. 472) w art. 70 w ust. 1 skreśla się pkt 2.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

Ustawa konstytucyjna z dnia 17 października 1992 r. przewiduje dwie tury głosowania w wyborach prezydenckich, z tym że przesłanką do przeprowadzenia II tury głosowania jest niezyskanie przez żadnego z kandydatów w I turze większości bezwzględnej. Wówczas, 14 dnia po pierwszym głosowaniu przeprowadza się ponowne głosowanie (art. 29 ust. 3). Ustawa o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 27 września 1990 r. (Dz. U. Nr 67, poz. 398 i Nr 79, poz. 465, z 1993 r. Nr 45, poz. 205 oraz z 1995 r. Nr 95, poz. 472) w art. 8b ust. 1 powtarza przepisy konstytucyjne, przewidując jednak w art. 70 ust. 1 pkt 2 ograniczenie. Dotyczy ono II tury głosowania, którą zgodnie z dyspozycją powołanego przepisu przeprowadza się tylko na terytorium kraju. W ten sposób ustawodawca pozbawia obywateli polskich przebywających za granicą prawa ponownego głosowania.

Ustawodawca jest oczywiście uprawniony do ustanawiania różnego rodzaju ograniczeń, ale muszą one być dopuszczone w sposób wyraźny przez przepisy konstytucyjne oraz mogą być wprowadzane tylko w zakresie niezbędnym (patrz orzeczenie T. K. sygn. K. 12/95). Ustawa konstytucyjna nie przewiduje ograniczenia zawierającego się w dyspozycji art. 70 ust. 1 pkt 2 ustawy będącej przedmiotem inicjatywy. W związku z tym, istnieją uzasadnione wątpliwości dotyczące spełnienia przesłanek warunkujących wprowadzenie tego rodzaju ograniczenia. Dodatkowym faktem mogącym potwierdzać wątpliwości jest związanie Polski Międzynarodowym Paktem Praw Obywatelskich i Politycznych, który w art. 25b przewiduje prawo obywatela bez dyskryminacji i nieuzasadnionych ograniczeń do korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego.

Norma art. 70 ust. 1 pkt 2 ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polski z dnia 27 września 1990 r. mówiąca, że przy ponownym głosowaniu "głosowanie przeprowadza się tylko na terytorium kraju" jest sprzeczna z art. 2 i 4 tejże ustawy.

Art. 2 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polski stanowi:

"Wybory są powszechne: prawo wybierania ma K a ż d y obywatel Polski, który w dniu wyborów ma ukończone 18 lat".

Każdy bez względu na miejsce zamieszkania czy pobytu.

Treść art. 2 uzupełnia art. 4 w/w ustawy, który stanowi:

"Wybory są równe, wyborcy biorą udział w wyborach na równych zasadach".

Przepisy ustawy dotyczą podstawowych praw człowieka i obywatela w życiu społecznym i realizują art. 67, art. 81 i art. 95 przepisów konstytucyjnych utrzymanych w mocy na podstawie art. 77 Ustawy konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. oraz art. 16, art. 25 i art. 26 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych – znajdujących oparcie w art. 21 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

Korzystanie przez obywateli polskich za granicą z w/w praw znalazło szczególną gwarancję w art. 89 przepisów konstytucyjnych utrzymanych w mocy na podstawie art. 77 Ustawy konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r.

Przestrzeganie w/w praw jest podstawowym obowiązkiem każdego organu Państwa (art. 3 przepisów konstytucyjnych utrzymanych w mocy na podstawie art. 77 Ustawy konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r.), w tym Państwowej Komisji Wyborczej.

Prawa te nie mogą być ograniczone inaczej, jak "w celu zapewnienia odpowiedniego uznania i poszanowania praw i wolności innych w celu czynienia zadość słusznym wymogom moralności, porządku publicznego i powszechnego dobrobytu demokratycznego społeczeństwa" (Powszechna Deklaracja Praw Człowieka art. 29 ust. 2).

Ustawa wskazuje jako ograniczenia podmiotowych praw wyborczych przy wyborze Prezydenta RP jedynie:

- 1) pozbawienie praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu,
- 2) pozbawienie praw wyborczych orzeczeniem Trybunału Stanu,
- 3) ubezwłasnowolnienie całkowite lub częściowe prawomocnym orzeczeniem sądu z powodu choroby psychicznej lub niedorozwoju umysłowego (art. 3 ustawy o wyborze Prezydenta RP).

Pozbawienie obywateli polskich za granicą w II turze wyborów na podstawie przepisu art. 70 ust. 1 pkt 2 ustawy konstytucyjnie gwarantowanych praw obywatelskich stanowi złamanie art. 4 ustawy (zasady równości) i art. 2 ustawy (zasada powszechności) w korzystaniu z obywatelskich praw wyborczych.

Niniejsza inicjatywa usuwa sprzeczność istniejącą w obowiązującym systemie prawnym, a potwierdzoną wyżej wymienionymi argumentami, oraz kolizję z fundamentalnymi zasadami tego systemu włączonymi do samej ustawy.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

Senat na 85. posiedzeniu w dniu 14 listopada 1996 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Ostatecznie projekt nie został rozpatrzony przez Sejm. Projekt przewidywał przedłuże-

nie ustawowego terminu dochodzenia przez osoby uprawnione do otrzymania odszkodowań za represje ze strony radzieckich organów ścigania.

zał. nr 66

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 14 listopada 1996 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

Na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Jednocześnie upoważnia senatora Leszka Juliusza Lackorzyńskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Adam STRUZIŁ

Projekt ustawy o Narodowym Funduszu Pomocy Kobiecie Ciężarnej

Senat na 102. posiedzeniu w dniu 20 czerwca 1997 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Ostatecznie projekt nie został rozpatrzony przez Sejm. Projekt przewidywał powołanie Narodowego Funduszu Pomocy Kobiecie Ciężarnej. Byłaby to instytucja wspomagająca kobiety ciężarne znajdujące się w ciężkich wa-

runkach życiowych lub trudnej sytuacji osobistej w okresie ciąży i po porodzie – do trzeciego roku życia dziecka. Zakres udzielanej pomocy obejmowałby przede wszystkim organizowanie i prowadzenie domów opieki oraz zapewnienie kobiecie opieki medycznej, psychologicznej i prawnej.

102. posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr. 118

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 20 czerwca 1997 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy
o Narodowym Funduszu Pomocy Kobiecie Ciężarnej

Na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o Narodowym Funduszu Pomocy Kobiecie Ciężarnej.

Jednocześnie upoważnia senatora Adama Struzika do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Adam STRUZIŁ

U S T A W A

z dnia

o Narodowym Funduszu Pomocy Kobiecie Ciężarnej

W celu zapewnienia pomocy kobiecie ciężarnej i dziecku poczętemu znajdującym się w ciężkich warunkach życiowych lub trudnej sytuacji osobistej oraz zapewnienia im godziwych warunków w okresie ciąży i po urodzeniu dziecka, stanowi się, co następuje:

Art. 1.

1. Tworzy się Narodowy Fundusz Pomocy Kobiecie Ciężarnej, zwany dalej "Funduszem".
2. Fundusz ma osobowość prawną i jest państwowym funduszem celowym, w rozumieniu prawa budżetowego.
3. Siedzibą Funduszu jest m. st. Warszawa.
4. Minister Pracy i Polityki Socjalnej nadaje Funduszowi statut określający szczegółowo jego zadania i organizację.
5. Nadzór nad działalnością Funduszu sprawuje Minister Pracy i Polityki Socjalnej w oparciu o kryterium legalności i zgodności ze statutem.

Art. 2.

1. Przychodami Funduszu są:
  - 1) udziały we wpłatach podatku akcyzowego od wyrobów akcyzowych w wysokości 1% dochodów budżetu państwa z tego tytułu,
  - 2) dotacje z budżetu państwa,
  - 3) inne dotacje,
  - 4) zapisy, darowizny i dobrowolne wpłaty,
  - 5) przychody ze zbiórek,
  - 6) przychody z gier losowych organizowanych przez Fundusz,
  - 7) dochody z majątku Funduszu,
  - 8) przychody z odsetek od pożyczek oraz otrzymanych odsetek od papierów wartościowych,

- 9) otrzymane dywidendy,
  - 10) dochody z działalności gospodarczej Funduszu,
  - 11) inne wpływy.
2. Minister Finansów przekazuje Funduszowi w terminie do dnia 25 każdego miesiąca udziały we wpłatach podatku akcyzowego, o których mowa w ust. 1 pkt 1, dokonanych w miesiącu poprzednim.

Art. 3.

Środki Funduszu przeznacza się w szczególności na finansowanie pomocy kobiecie ciężarnej i dziecku poczętemu znajdującym się w ciężkich warunkach życiowych lub trudnej sytuacji osobistej w okresie ciąży i po urodzeniu dziecka, do ukończenia przez niego trzeciego roku życia, poprzez:

- 1) organizowanie i prowadzenie pozaśrodowiskowych domów opieki nad kobietami w ciąży i matkami z dziećmi znajdującymi się w ciężkich warunkach życiowych lub trudnej sytuacji osobistej,
- 2) zapewnienie opieki medycznej z zakresu ginekologii i położnictwa oraz zapewnienie pomocy z zakresu psychologii, poradnictwa rodzinnego i prawnego,
- 3) udzielanie pomocy w przygotowaniu zawodowym, przekwalifikowaniu lub znalezieniu pracy celem ochrony i podtrzymywania samodzielności materialnej.

Art. 4.

Fundusz współpracuje z samorządami terytorialnymi, organizacjami zawodowymi i gospodarczymi, pozarządowymi organizacjami społecznymi i instytucjami kościelnymi – w zakresie określonym celem ustawy.

Art. 5.

1. Organami Funduszu są Rada Nadzorcza i Zarząd.
2. Rada Nadzorcza składa się z Przewodniczącego i 4 członków.
3. Przewodniczącym Rady Nadzorczej jest Pełnomocnik Rządu do Spraw Rodziny i Kobiet.
4. Członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Minister Pracy i Polityki Socjalnej, przy czym dwóch członków Rady Nadzorczej jest powoływanych spośród kandydatów przedstawionych przez Ministra Finansów oraz Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej.

5. Do zadań Rady Nadzorczej należy w szczególności:
  - 1) uchwalanie planów działalności i projektu planu finansowego Funduszu,
  - 2) ustalanie kryteriów wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Funduszu,
  - 3) zatwierdzanie wniosków Zarządu w sprawach zaciągania pożyczek,
  - 4) dokonywanie kontroli i oceny działalności Zarządu,
  - 5) zatwierdzanie rocznych sprawozdań Zarządu z działalności Funduszu.
6. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa szczegółowe zadania Rady Nadzorczej oraz ustala wynagrodzenia Przewodniczącego i członków Rady Nadzorczej.

Art. 6.

1. Zarząd Funduszu stanowią Prezes i jego dwaj zastępcy. Prezesa Zarządu, na wniosek Pełnomocnika Rządu do Spraw Rodziny i Kobiet, powołuje i odwołuje Minister Pracy i Polityki Socjalnej.
2. Zastępców Prezesa Zarządu, na wniosek Prezesa Zarządu, powołuje i odwołuje Minister Pracy i Polityki Socjalnej.
3. Do zadań Zarządu należy:
  - 1) opracowywanie planów działalności Funduszu i projektu planu finansowego,
  - 2) dokonywanie wyboru przedsięwzięć do finansowania ze środków Funduszu,
  - 3) gospodarowanie środkami Funduszu, z zastrzeżeniem uprawnień Rady Nadzorczej,
  - 4) kontrolowanie wykorzystania pożyczek udzielanych ze środków Funduszu,
  - 5) składanie Radzie Nadzorczej sprawozdań z działalności Funduszu.
4. Na żądanie Rady Nadzorczej Zarząd udostępnia dokumenty i materiały dotyczące działalności Funduszu.
5. Rada Nadzorcza określa szczegółowe zadania Zarządu.
6. Techniczno – organizacyjną obsługę Rady Nadzorczej i Zarządu sprawuje Biuro Funduszu.

Art. 7.

1. Prezes Zarządu reprezentuje Fundusz na zewnątrz.
2. Prezes Zarządu może powoływać pełnomocników, ustalając granice ich umocowania.
3. Do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Funduszu są upoważnieni:
  - 1) Prezes Zarządu lub każdy z jego zastępców – samodzielnie,
  - 2) dwaj pełnomocnicy działający łącznie.

- 4 -

Art. 8.

Koszty działalności Funduszu pokrywane są z jego przychodów.

Art. 9.

Minister Pracy i Polityki Socjalnej składa Radzie Ministrów do końca trzeciego kwartału roczne sprawozdanie z działalności Funduszu.

Art. 10.

Minister Finansów dokona pierwszego przekazania Funduszowi udziałów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, w terminie do dnia 25 lutego 1998 r.

Art. 11.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa łączy się z uznaniem konieczności zapewnienia pomocy kobietom ciężarnym znajdującym się w trudnych warunkach życiowych lub trudnej sytuacji osobistej w okresie ciąży i po urodzeniu dzieci.

Wywiązywanie się przez Państwo z zobowiązań wobec kobiet w ciąży i wychowujących dzieci napotyka na trudności z uwagi na niedostatek środków finansowych.

Pomoc przewidziana ustawą z dnia 2 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, jest dalece niewystarczająca.

Wykonywanie ustawy przebiegało z kilkumiesięcznym opóźnieniem wobec blisko 70 000 osób w 1995 roku i ponad 4 300 osób w 1996 roku.

Do otrzymania świadczeń przysługujących kobiecie w ciąży lub wychowującej dzieci od 1 września 1996 r. uprawnia dochód, który liczony na osobę samotnie gospodarującą, lub na osobę w rodzinie osoby uprawnionej, nie może przekraczać miesięcznie kwoty 275 zł.

Nie więcej niż 4 miesięczne zasiłki pieniężne wypłaca się w wysokości różnicy pomiędzy kwotą 275 zł, a kwotą dochodu na osobę w rodzinie, maksymalnie jednak do 250 zł miesięcznie.

Przyjęte kwoty w 1996 r. odpowiadały kwotom netto najniższej emerytury. Wysokość świadczeń oraz zakres osób uprawnionych nie uległy zmianie w stosunku do stanu dotychczasowego

Świadczenia niematerialne przewidziane dla zapewnienia kobiecie wszechstronnej pomocy zwłaszcza w jej życiowym usamodzielnieniu się oraz instytucjonalne formy pomocy, do swego dalszego rozwoju, wymagają rozwiązań alternatywnych podobnie, jak wspieranie, współdziałanie i udzielanie pomocy kościołowi katolickiemu i innym kościołom i związkom wyznaniowym oraz organizacjom społecznym, które organizują opiekę nad kobietami w ciąży.

Wobec tego, że zdecydowanie większość zadań i nakładów finansowych z zakresu opieki medycznej koncentruje się obecnie na doskonaleniu opieki nad noworodkiem i kobietą w ciąży, pożądane jest rozszerzenie równie starannej opieki na okres co najmniej całego wczesnego dzieciństwa.

Utworzenie Narodowego Funduszu Pomocy Kobiecie Ciężarnej ma umożliwić w szczególności finansowanie pomocy udzielanej kobietom ciężarnym znajdującym się w ciężkich warunkach życiowych lub trudnej sytuacji osobistej w okresie ciąży i po urodzeniu dzieci – do ich trzeciego roku życia – przez organizowanie i prowadzenie domów opieki, zapewnienie opieki medycznej z zakresu ginekologii i położnictwa oraz z zakresu psychologii, poradnictwa rodzinnego i prawnego a ponadto udzielanie pomocy w przygotowaniu zawodowym, przekwalifikowaniu lub znalezieniu pracy celem ochrony i podtrzymywania samodzielności materialnej.

Powstaje też nowa płaszczyzna współpracy administracji państwowej i samorządu terytorialnego, samorządu zawodowego i gospodarczego, organizacji społecznych, Kościoła Katolickiego, innych kościołów i związków wyznaniowych, osób prawnych i fizycznych.

Środki na realizację celów ustawy pochodzić mają z wielu źródeł.

Stałym przychodem proponowanego funduszu celowego, będą udziały we wpłatach podatku akcyzowego w wysokości 1,0% dochodów budżetu państwa z tego tytułu.

Przychody w postaci zapisów, darów i wpłat na Fundusz będą mogły być przekazywane przez osoby fizyczne i prawne, krajowe i zagraniczne.

Proponuje się, aby przewodniczącym Rady Nadzorczej Funduszu został Pełnomocnik Rządu do Spraw Rodziny i Kobiet.

Rada Nadzorcza będzie dokonywała wyboru kierunków przedsięwzięć finansowanych ze środków Funduszu w oparciu o analizę realizacji zadań państwowych oraz propozycje przedstawiane przez organizacje i jednostki udzielające pomocy rodzinom, kobietom lub dzieciom.

Nadzór nad Funduszem będzie sprawował Minister Pracy i Polityki Socjalnej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców

Senat na 106. posiedzeniu w dniu 20 sierpnia 1997 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Ostatecznie projekt nie został rozpatrzony przez Sejm. Celem inicjatywy było stworzenie bardziej rygorystycznych przepisów, które ograni-

czałyby prawa cudzoziemców do nabywania nieruchomości. Przewidywały one wprowadzenie zakazu nabywania przez cudzoziemców gruntów rolnych, leśnych oraz gruntów leżących nad jeziorami i innymi zbiornikami wodnymi.

Projekt ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka

Senat na 106. posiedzeniu w dniu 20 sierpnia 1997 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Ostatecznie projekt nie został rozpatrzony przez Sejm. Autorzy projektu zaproponowali w nim utworzenie nowej instytucji – Rzecznika

Praw Dziecka, której celem miało być zapewnienie większej i skuteczniejszej ochrony prawnej dzieciom jako grupie społecznej. Treść projektu była wzorowana na rozwiązaniach zawartych w ustawie o Rzeczniku Praw Obywatelskich.

Załącznik do Protokołu nr
524

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

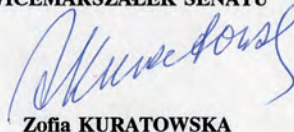
z dnia 20 sierpnia 1997 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy
o Rzeczniku Praw Dziecka**

Na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka.

Jednocześnie upoważnia senator Marię Łopatkową do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Zofia KURATOWSKA

Projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej

Senat na 106. posiedzeniu w dniu 20 sierpnia 1997 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Ostatecznie projekt nie został rozpatrzony przez Sejm. Celem inicjatywy było przywrócenie ochrony roszczeń osób fizycznych z tytułu obo-

wiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych, w przypadku niewypłacalności i ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń. Proponowano w niej przywrócenie ochrony tych roszczeń w wysokości 90%.

Załącznik do Protokołu nr
520

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

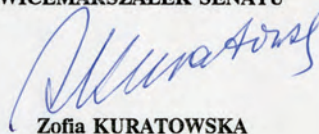
z dnia 20 sierpnia 1997 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy
o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej

Na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Jednocześnie upoważnia senatora Jana Adamiaka do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Zofia KURATOWSKA

Projekt ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym dzieciom – ofiarom wojny 1939–1945

Senat na 107. posiedzeniu w dniu 29 sierpnia 1997 r. podjął uchwałę o wniesieniu projektu do Sejmu. Ostatecznie projekt nie został rozpatrzony przez Sejm. Podstawowym zamierzeniem projektu było objęcie świadczeniem pieniężnym osób, które w okresie 1939–1945 były dziećmi i musiały wykonywać pracę na rzecz III Rzeszy lub Związku

Radzieckiego. Stanowiło to wypełnienie luki, która powstała po uchwaleniu ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym dla osób deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Radziecki w latach 1939–1945, gdyż ta ustawa nie objęła osób, które w tym okresie były dziećmi.

107. posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr. 62

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

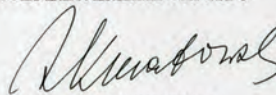
z dnia 29 sierpnia 1997 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym dzieciom – ofiarom wojny 1939 – 1945

Na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym dzieciom – ofiarom wojny 1939 – 1945.

Jednocześnie upoważnia senator Wandę Kustrzebę do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Zofia KURATOWSKA

U S T A W A

z dnia

o świadczeniu pieniężnym przysługującym dzieciom – ofiarom wojny 1939 – 1945

Art. 1

1. Świadczenie pieniężne, zwane dalej "świadczeniem" przysługuje osobom, które będąc dziećmi w okresie wojny w latach 1939 – 1945 podlegały represjom określonym w ustawie, były w tym okresie obywatelami polskimi i są nimi obecnie oraz posiadają stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Świadczenie przysługuje wyłącznie osobom, które nie mają ustalonego prawa do dodatku kombatanckiego lub świadczenia w wysokości tego dodatku określonych w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego lub dodatku za tajne nauczanie, przysługującego na podstawie odrębnych przepisów.
3. Osobom uprawnionym równocześnie do świadczenia przysługującego na podstawie niniejszej ustawy oraz do dodatku lub świadczenia określonego w przepisach:
  - 1) o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich,
  - 2) o ubezpieczeniu społecznym rolników,
  - 3) o uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej, przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach i zakładach wydobywania rud uranu– przysługuje jedno świadczenie albo jeden z dodatków – wyższy lub wybrany przez uprawnionego.

Art. 2

Dzieckiem w rozumieniu ustawy jest osoba, która nie miała ukończonych 18 lat i w tym okresie:

- 1) stosowano wobec niej represje, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2,
- 2) zaistniały zdarzenia, o których mowa w art. 4.;"

Art. 3

1. Represją wobec dzieci w rozumieniu ustawy jest:
  - 1) wykonywanie pracy przymusowej na rzecz III Rzeszy i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich bez względu na jej miejsce i rodzaj lub przebywanie na deportacji – przez okres co najmniej 6 miesięcy,
  - 2) osadzenie w obozie pracy przez okres co najmniej jednego miesiąca.
2. Represjami wobec matek lub rodziców są represje określone w przepisach:
  - 1) o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich,
  - 2) o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.
3. Za walkę o niepodległość Polski uznaje się świadome współdziałanie (współpracę), przez okres co najmniej 12 miesięcy, z polskimi podziemnymi formacjami wojskowymi lub innymi organizacjami niepodległościowymi w zakresie:
  - a) przekazywania informacji i meldunków,
  - b) dostarczania żywności i środków medycznych,
  - c) udzielania pomocy sanitarnej.Okoliczności określone w art. 4 w pkt 4 uznaje się za udowodnione, jeśli zostały potwierdzone w formie oświadczeń przez osoby pełniące dowódcze funkcje w podziemnych formacjach wojskowych lub innych organizacjach niepodległościowych, legitymujące się zaświadczeniem o uprawnieniach kombatanckich.

Art. 4

Przepisy ustawy stosuje się również do dzieci, które w okresie wojny 1939 – 1945:

- 1) stały się sierotami zupełnymi lub osobami niepełnosprawnymi na skutek doznania trwałego kalectwa: słuchu, wzroku, utraty kończyny górnej lub dolnej albo innego schorzenia ograniczającego możliwość samodzielnego poruszania się,
- 2) urodziły się podczas represjonowania matek lub przed upływem 300 dni od ustania tych represji,
- 3) zostały pozbawione opieki obojga rodziców i przebywały w domach dziecka lub rodzinach zastępczych wskutek:
  - a) zastosowania wobec rodziców represji, o których mowa w art. 3 ust. 2,
  - b) podjęcia przez rodziców działalności kombatanckiej,
- 4) brały udział w walkach o niepodległość Polski, o których mowa w art. 3 ust. 3, mając ukończone co najmniej 14 lat, a nie były żołnierzami.

Art. 5

Świadczenie przysługuje w wysokości dodatku kombatanckiego, określonego w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

Art. 6

1. Uprawnienie do świadczenia jest przyznawane decyzją Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, zwanego dalej "Kierownikiem Urzędu", na podstawie wniosku zainteresowanej osoby, zaopiniowanego przez właściwe stowarzyszenie osób poszkodowanych, i dokumentów potwierdzających rodzaj i okres represji, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2 lub stany faktyczne, o których mowa w art. 4.
2. Kierownik Urzędu może upoważnić inne osoby będące pracownikami Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych do wydawania decyzji, o których mowa w ust. 1.
3. Kierownik Urzędu określi, w drodze zarządzenia, wymagane dokumenty oraz szczegółowy tryb postępowania w sprawach składania i rozpatrywania wniosków, o których mowa w ust. 1.
4. W zakresie postępowania dotyczącego ustalenia lub odmowy przyznania świadczenia mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 7

1. Świadczenie wypłaca właściwy organ emerytalno-rentowy, na wniosek osoby uprawnionej złożony w tym organie wraz z decyzją stwierdzającą uprawnienie do tego świadczenia:
  - 1) osobie pobierającej emeryturę lub rentę – wraz z tą emeryturą lub rentą,
  - 2) osobie mającej ustalone prawo do emerytury lub renty, której wypłata została zawieszona – kwartalnie, w trzecim miesiącu kwartału.
2. Wypłata świadczenia następuje za okres nie dłuższy niż trzy miesiące kalendarzowe poprzedzające miesiąc zgłoszenia wniosku, o którym mowa w ust. 1.
3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb wypłacania świadczenia osobom nie mającym ustalonego prawa do emerytury lub renty oraz osobom pobierającym świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych.

Art. 8

Świadczenie i koszt jego obsługi są finansowane ze środków budżetu państwa.

Art. 9

W sprawach nie uregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 10

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 1993 r. Nr 90, poz. 416 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 43, poz. 163, Nr 90, poz. 419, Nr 113, poz. 547, Nr 123, poz. 602 i Nr 126, poz. 626, z 1995 r. Nr 5, poz. 25 i Nr 133, poz. 654, z 1996 r. Nr 25, poz. 113, Nr 87, poz. 395, Nr 137, poz. 638, Nr 147, poz. 686 i Nr 156, poz. 776 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 30, poz. 164) w art. 21 w ust. 1 w pkt 53 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 54 w brzmieniu:

"54) świadczenie pieniężne przyznane na podstawie ustawy z dnia...o świadczeniu pieniężnym przysługującym dzieciom – ofiarom wojny 1939 – 1945 (Dz. U. Nr...poz...)".

Art. 11

W ustawie z dnia 25 października 1996 r. o waloryzacji emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 136, poz. 636) w art. 7 w ust. 5 w pkt 3 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

"4) świadczenia pieniężnego przysługującego dzieciom – ofiarom wojny 1939 – 1945".

Art. 12

W ustawie z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. z 1995 r. Nr 4, poz. 17 i Nr 138, poz. 681 oraz z 1997 r. Nr 93, poz. 569) w art. 3 w ust. 2 w pkt 3 po wyrazach "lub ZSRR" dodaje się wyrazy "świadczenia pieniężne przysługujące dzieciom – ofiarom wojny 1939 – 1945".

Art. 13

Ustawa wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 6 oraz art. 7, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.

UZASADNIENIE

Niniejsza inicjatywa stanowi uzupełnienie uchwalonej 30 maja 1996 r. ustawy o świadczeniu pieniężnym dla osób deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Radziecki. Ww. ustawa nie objęła osób, które będąc w okresie okupacji dziećmi były wykorzystywane przez okupantów do pracy przymusowej. W toku prac legislacyjnych również w Senacie wskazano na pilną potrzebę przyznania prawa do świadczeń pieniężnych również młodocianym niewolnikom pracy przymusowej represjonowanym na obszarze Polski w jej granicach sprzed 1 września 1939 r. Inicjatywa ta spełnia więc wyrażony już postulat.

Zakłada się, że ustawą będzie objętych około 100 tysięcy osób, w tym także dzieci urodzone w obozach pracy przymusowej z matek represjonowanych przez III Rzeszę i b. Związek Radziecki.

Szacunkowy koszt obsługi wyniosłby rocznie około 100 mln.

Realizacją ustawy zająłby się Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 5 marca 1997 r.

w sprawie więzi Polaków i Polonii z Macierzą

INICJATYWY
UCHWAŁODAWCZE

- Senat odrodzonej i suwerennej Rzeczypospolitej Polskiej, pomny dawnych obecnych zasług i wychodźstwa polskiego dla budowy zrębów niepodległości i autorytetu Macierzy:
- podtrzymując szczytną tradycję Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dziele ochrony praw i dorobku Polaków za granicą;
  - widząc nowe wyzwania wynikające z udziału Polski w politycznych i gospodarczych procesach integracyjnych Europy

stwierdza:

I

- Każdy Polak za granicą, posiadający polskie obywatelstwo, winien mieć takie same prawa jak Polak mieszkający w Kraju;
- Władze III Rzeczypospolitej powinny doprowadzić do szybkiego przywrócenia obywatelstwa polskiego naszym rodakom, zwłaszcza na Wschodzie, którzy sobie tego życzą;
- Senat III Kadencji powoła niezwłocznie komisję nadzwyczajną dla przygotowania wniosku o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w sprawie zmiany przepisów o obywatelstwie polskim.

II

- Z nadzieją witamy w Kraju Polaków ze świata. Obowiązkiem władz polskich jest zapewnić im uczestnictwo w kulturze polskiej za pośrednictwem mediów i poprzez powoływanie Instytutów Kultury Polskiej w krajach osiedlenia;
- Pomni faktu, że największym dobrem wspólnym Polaków w Ojczyźnie i na Obczyźnie jest nasza tysiącletnia kultura i narodowe tradycje, w celu umocnienia wspólnego dla Polaków dorobku, Senat Rzeczypospolitej Polskiej postanawia niezwłocznie podjąć inicjatywę ustawodawczą dla ustanowienia Dnia Polonii.

Podobnie jak w poprzednich kadencjach najważniejszym obszarem działań Senatu były prace ustawodawcze, z uwzględnieniem inicjatyw własnych, którym poświęcony został poprzedni rozdział niniejszej publikacji.

Senat, jako jeden z podmiotów życia publicznego, zwracał również uwagę na bieżące problemy występujące w sferze gospodarczej, politycznej, społecznej oraz kulturalnej kraju, co z kolei znalazło odzwierciedlenie w pracach Izby nad uchwałami okolicznościowymi i problemowymi. W czasie omawianej kadencji zostało przyjętych 15 tego rodzaju uchwał oraz jedna rezolucja.

W tym rozdziale zostały zaprezentowane faksymile oryginałów wybranych uchwał w układzie chronologicznym.

Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 października 1994 r. w sprawie sytuacji finansowej oświaty

U C H W A Ł A

31. posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr. 28

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 7 października 1994 r.

w sprawie sytuacji finansowej oświaty

Katastrofalna sytuacja finansowa oświaty, w ostatnich latach, stwarza realne zagrożenie dla całego systemu edukacji narodowej i to zarówno dziś, jak i w latach przyszłych.

Uzewnętrznia się to w sposób szczególny, w postaci widocznie postępującej dekapitalizacji obiektów szkolnych, w całkowitym ograniczeniu wydatków na zakup książek

i środków dydaktycznych oraz na bieżące utrzymanie szkół. Tylko dzięki zaradności ludzi, kierujących tymi placówkami, pomocy różnorodnych instytucji, ofiarności samych rodziców oraz samorządów lokalnych, szkoły nadal funkcjonują.

Największe jednak straty dla całego procesu edukacji młodego pokolenia wynikają

z bardzo znaczącego ograniczenia środków na zajęcia wspomagające sam proces dydaktyczno-wychowawczy, w tym: koła zainteresowań, działalność kulturalną i sportową.

Ale nawet przy tak ograniczanych wydatkach zadłużenie szkół i placówek oświatowo-wychowawczych nie maleje. Na początku bieżącego roku łączne zadłużenie wynosiło 3,5 bln zł, a dziś, u progu nowego roku szkolnego, wszystko wskazuje na to, że będzie ono dynamicznie wzrastać, gdyż większość szkół wydało już wszystkie środki, jakimi dysponowały na wydatki rzeczowe.

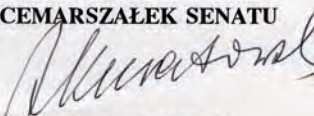
W tej sytuacji Senat RP zwraca się do Rządu o podjęcie niezbędnych działań, zmierzających do niezwłocznego oddłużenia oświaty oraz ustanowienia takiego systemu jej finansowania, który wyeliminuje podobne zjawisko w przyszłości.

Senat wnosi o uwzględnienie przez Rząd zobowiązań Skarbu Państwa dotyczących zaległych należności w oświacie wynikających z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Ma to szczególne znaczenie dziś, kiedy oczekujemy od samorządów terytorialnych aktywniejszych działań, zmierzających do przyjęcia w swój zarząd pozostałych szkół podstawowych.

Znane są nam obiektywne trudności finansowe państwa, jednak ta decyzja może się okazać najlepszą inwestycją, jaką należy wykonać dziś na rzecz pomyślniejszej przyszłości naszego narodu.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Zofia KURATOWSKA

Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 listopada 1994 r. w sprawie polityki ekologicznej państwa

Załącznik do Protokołu nr

10

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 4 listopada 1994 r.

w sprawie polityki ekologicznej państwa

Degradacja środowiska naturalnego, niszczenie warstwy ozonowej, zatrucie powietrza, wody, gleby, bez troskie niszczenie lasów, odpady nuklearne i niebezpieczeństwo skutków efektu cieplarnianego to zagrożenia, które mogą doprowadzić do samozagłady życia na Ziemi.

Dostrzegając również w naszym kraju pogarszający się stan środowiska i potrzebę szybkich zmian podjęto po 1989 roku działania, które m.in. zaowocowały uchwaleniem Polityki Ekologicznej Państwa i wyznaczeniem określonych priorytetów. Wiele ważnych problemów nie zostało jeszcze rozwiązanych. Silniej ujawniły się ścisłe współzależności zachodzące między zmieniającą się i reformowaną gospodarką a środowiskiem, zrodziły się nowe, dotychczas nieznanne problemy.

Polska, niewielki w skali świata kraj, stać się może równoprawnym członkiem społeczności międzynarodowej, ale musi wnieść wkład w zachowanie zasobów natury, z myślą nie tylko o prawie do godnego życia w nieskażonym środowisku dla swoich obywateli, ale także z myślą o przyszłości ludzkości.

Konferencja ONZ "Rozwój a Środowisko" zwana też Szczytem Ziemi, która odbyła się w 1992 roku w Rio de Janeiro, poza deklaracją ogólną, wypracowała pod adresem społeczeństw i rządów szereg rekomendacji, znanych jako AGENDA 21, łączących rozwój gospodarczy i społeczny z ochroną zdrowia, zasobów przyrody, środowiska i natury nieożywionej, określiła także zasady zrównoważonego rozwoju cywilizacyjnego – ekorozwoju.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej uznaje, że w chwili obecnej:

- ekorozwój jest jedyną drogą do zagwarantowania potrzeb i aspiracji społeczeństwa i państwa, stanowi również klucz do integracji europejskiej, członkostwa w organizacjach międzynarodowych i osiągnięcia poziomu kraju rzeczywiście rozwiniętego,
- ekorozwój musi być realizowany przez wszystkie sektory przy pełnym, świadomym i aktywnym udziale całego społeczeństwa, ponad interesami poszczególnych podmiotów, w imię dobra przyszłych pokoleń.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, biorąc pod uwagę powyższe założenia, nadaje rangę priorytetów następującym zadaniom i zamierzeniom:

1. Dokonanie niezbędnych zapisów w nowouchwalanej konstytucji, uznających zasady zrównoważonego rozwoju za niepodważalne i uniwersalne wartości.
2. Powołanie pod przewodnictwem Wicepremiera międzyresortowej Komisji Ekorozwoju zapewniającej współpracę i koordynację programów rozwojowych oraz planów realizacyjnych w przedziałach krótko-, średnio- i długoterminowych po to, aby Polityka Ekologiczna Państwa znalazła odzwierciedlenie w polityce i w działalności gospodarczej.

Senat deklaruje poparcie i chęć uczestnictwa w pracach tej Komisji.

3. Nadanie priorytetu ekorozwoju dla procesów integracyjnych z OECD i z Unią Europejską, a także dla wykorzystywania pomocy międzynarodowej wielostronnej (m.in. w programie PHARE) i dwustronnej (transfer czystych technologii, współfinansowanie czystych technologicznie inwestycji) przy jednoczesnym przeciwdziałaniu importowi przestarzałych technologicznie urządzeń i dóbr szkodliwych dla środowiska i stwarzających zagrożenie dla zdrowia oraz fauny i flory.
4. Usprawnienie systemu kar i opłat w kierunku ich lepszej egzekwowalności oraz przyspieszenie reformy prawa ekologicznego w zakresie dostosowania aktów prawnych do wymagań Unii Europejskiej, zawartych przez Polskę konwencji i umów międzynarodowych, a także sfinalizowanie prac nad projektami ustaw, w szczególności:
  - prawa wodnego,
  - ustawy o gospodarowaniu odpadami,
  - ustawy o nadzwyczajnych zagrożeniach,
  - nowelizacji ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska,
  - ustawy o łowiectwie.
5. Przemiany w przemyśle energetycznym mające na celu optymalne wykorzystanie istniejących źródeł energii, promocję alternatywnych sposobów jej wytwarzania, energooszczędnych technologii i paliw ekologicznych.
6. Wykorzystanie procesów prywatyzacji i restrukturyzacji przemysłu w kierunku promocji i rozwoju zastosowań tzw. czystych technologii na każdym etapie cyklu produkcyjnego, niezależnie od jego rodzaju i pochodzenia, jako alternatywy dla tradycyjnego, kosztownego i w efekcie mało skutecznego sposobu oczyszczania (utylicacji) na końcu cyklu.
7. Racjonalne planowanie przestrzenne na szczeblu centralnym i regionalnym, właściwa polityka lokalizacyjna oraz podniesiona do rangi podstawowego kryterium polityka wykorzystywania ocen oddziaływania na środowisko i przeciwdziałania jego zagrożeniom, w tym nadzwyczajnym.

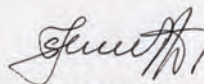
8. Lepsze wykorzystanie środków masowego przekazu w szerzeniu edukacji ekologicznej, pełny udział ruchów społecznych i pozarządowych organizacji ekologicznych w kreowaniu zasad ekorozwoju i wdrażaniu ich do codziennej praktyki, zapewnienie obywatelom dostępu do informacji nt. stanu środowiska.
9. Koordynacja finansowania inwestycji ekologicznych i preferowanie programów regionalnych, dających najlepsze efekty ekologiczne.
10. Konsekwentne dążenie do poprawy stanu środowiska na terenach zagrożonych klęską ekologiczną i wielkich aglomeracji miejskich.
11. Harmonizacja polityki transportowej z polityką ekologiczną, w szczególności poprzez wdrażanie programów rozwoju transportu kolejowego i miejskiej komunikacji zbiorowej.

Stwierdzając, mimo oczywistych postępów, niewystarczające w stosunku do rzeczywistych potrzeb zaawansowanie realizacji zadań nakreślonych w "Polityce Ekologicznej Państwa", szczególnie w odniesieniu do edukacji ekologicznej, restrukturyzacji zużycia energii i paliw, kosztów działań proekologicznych i pozyskiwania środków na ich pokrycie, Senat Rzeczypospolitej Polskiej potwierdza ciągłą aktualność zadań, zagadnień i celów określonych w tym dokumencie.

Senat uważa za celowe przedstawienie przez Ministra Ochrony Środowiska sprawozdania z realizacji wniosków uchwały Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z 24 maja 1991 r. w sprawie ochrony środowiska.

Senat oczekuje, że zweryfikowana i zaktualizowana pod kątem wdrażania zasady ekorozwoju "Polityka Ekologiczna Państwa" stanowić będzie integralną część "Strategii dla Polski", podstawę dla działalności Rady Ministrów w realizacji polityki wewnętrznej i zagranicznej.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Stefan JURCZAK

Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 grudnia 1994 r.
w sprawie uczczenia pamięci generała Stanisława Maczka

36...posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr. 48

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 22 grudnia 1994 r.

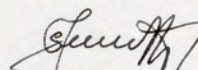
w sprawie uczczenia pamięci generała Stanisława Maczka

Senat Rzeczypospolitej Polskiej oddaje cześć pamięci generała broni Stanisława Maczka, niezłomnego żołnierza i wybitnego polskiego dowódcy w czasie II wojny światowej.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej wyraża przekonanie, że Jego umiłowanie Ojczyzny, nieskazitelnosc charakteru i wierność ideałom pozostaną wzorem dla kolejnych pokoleń Polaków.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że generał Stanisław Maczek dobrze zasłużył się Narodowi i Ojczyźnie.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Stefan Jurczak

Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 maja 1995 r.
w sprawie uczczenia pamięci generała Jerzego Aleksandra Zawiszy

49...posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr 65

UCHWAŁA

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 12 maja 1995 r.

w sprawie uczczenia pamięci generała Jerzego Aleksandra Zawiszy

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, pomny zasług generała brygady Jerzego Aleksandra Zawiszy, składa hołd Jego wysiłkom żołnierskim na rzecz wskrzeszenia Polski w 1918 r., obrony niezawisłości w 1920 r. i zachowania niepodległości w 1939 r.

Na najwyższy szacunek zasługuje postawa obywatelska i praca społeczna Generała podczas pobytu na emigracji we Włoszech, Wielkiej Brytanii i Argentynie.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że Generał Jerzy Aleksander Zawisza dobrze zasłużył się Ojczyźnie.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Grzegorz KURCZUK

Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 maja 1995 r.
w sprawie piątej rocznicy odrodzenia samorządu terytorialnego

rat. nr 39

46 posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr 39

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 26 maja 1995 r.

w sprawie piątej rocznicy odrodzenia samorządu terytorialnego

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z piątą rocznicą pierwszych wyborów do odrodzonego samorządu terytorialnego, wyraża głębokie uznanie wszystkim radnym pierwszej i drugiej kadencji oraz pracownikom zatrudnionym w urzędach gmin, którzy swoją pracą i zaangażowaniem na rzecz społeczności lokalnych potwierdzili sens reform ustrojowych państwa. Wybory do władz samorządowych przywróciły Polakom możliwość kreowania przez siebie władzy lokalnej. Niepodważalne są osiągnięcia samorządów w dziedzinie odbudowy więzi społecznych oraz przejmowanie odpowiedzialności za realizację zadań publicznych stanowiących ogromny wkład w budowę ładu demokratycznego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, jako inicjator tych przemian, deklaruje wolę dalszego wzmocnienia władz lokalnych oraz kontynuowania reform związanych z decentralizacją systemu zarządzania państwem.

MARSZAŁEK SENATU

Adam STRUZIŁ

Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 czerwca 1995 r.
w sprawie stworzenia warunków prawnych, organizacyjnych
i finansowych systemu dożywiania dzieci

47. posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr 62

UCHWAŁA

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 czerwca 1995 r.

w sprawie stworzenia warunków prawnych,
organizacyjnych i finansowych systemu dożywiania dzieci

Od kilku lat opinia publiczna alarmowana jest sygnałami o głodnych dzieciach, dla których posiłek zapewniony przez szkołę lub inną placówkę opiekuńczą, bywa często jedynym w ciągu dnia. Tymczasem problem dożywiania dzieci i młodzieży jest na tyle trudny, że nie wypracowano do tej pory żadnych właściwych, ogólnie przyjętych rozwiązań systemowych.

Dożywianie w szkole jest niezwykle ważne zarówno dla zdrowia dziecka jak i procesu jego edukacji. Uczeń głodny nie może się skoncentrować, jest mniej sprawny fizycznie, a nieracjonalne odżywianie i brak płynów mają trwały wpływ na stan jego zdrowia.

W tej sytuacji Senat Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się do Rządu o niezwłoczne podjęcie działań zmierzających do opracowania międzyresortowego programu stwarzającego warunki systemowe niezbędne do powszechnej organizacji dożywiania tak, aby program ten mógł wejść w życie z dniem 1 stycznia 1996 r. Program ten powinien nakładać na szkoły i placówki opiekuńcze obowiązek zapewnienia warunków organizacyjnych, na co powinny one dysponować odpowiednimi środkami, a ponadto zobowiązywać inne resorty do współdziałania w finansowaniu tego zadania, przy czynnym udziale samorządu terytorialnego oraz organizacji i instytucji pozarządowych.

Niezbędnym jest też stworzenie odpowiednich zachęt dla instytucji deklarujących swój udział w organizowaniu dożywiania dzieci i młodzieży.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Zofia KURATOWSKA

Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 marca 1997 r. w sprawie więzi Polaków i Polonii z Macierzą

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 5 marca 1997 r.

w sprawie więzi Polaków i Polonii z Macierzą

Senat odrodzonej i suwerennej Rzeczypospolitej Polskiej, pomny dawnych i obecnych zasług wychodźstwa polskiego dla budowy zrębów niepodległości i autorytetu Macierzy:

- podtrzymując szczytną tradycję Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dziele ochrony praw i dorobku Polaków za granicą;
- widząc nowe wyzwania wynikające z udziału Polski w politycznych i gospodarczych procesach integracyjnych Europy

stwierdza:

I

- Każdy Polak za granicą, posiadający polskie obywatelstwo, winien mieć takie same prawa jak Polak mieszkający w Kraju;
- Władze III Rzeczypospolitej powinny doprowadzić do szybkiego przywrócenia obywatelstwa polskiego naszym rodakom, zwłaszcza na Wschodzie, którzy sobie tego życzą;
- Senat III Kadencji powoła niezwłocznie komisję nadzwyczajną dla przygotowania wniosku o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w sprawie zmiany przepisów o obywatelstwie polskim.

II

- Z nadzieją witamy w Kraju Polaków ze świata. Obowiązkiem władz polskich jest zapewnić im uczestnictwo w kulturze polskiej za pośrednictwem mediów i poprzez powoływanie Instytutów Kultury Polskiej w krajach osiedlenia;
- Pomni faktu, że największym dobrem wspólnym Polaków w Ojczyźnie i na Obczyźnie jest nasza tysiącletnia kultura i narodowe tradycje, w celu umocnienia wspólnego dla Polaków dorobku, Senat Rzeczypospolitej Polskiej postanawia niezwłocznie podjąć inicjatywę ustawodawczą dla ustanowienia Dnia Polonii.

III

Senat Rzeczypospolitej Polskiej z szacunkiem konstatuje rolę polskiego duchowieństwa w opiece nad polskimi emigrantami i wyraża wolę harmonijnego współdziałania z duszpasterstwem emigracyjnym i misyjnym w opiece nad rodakami w świecie.

IV

Senat Rzeczypospolitej Polskiej z uznaniem i wdzięcznością odnosi się do działalności organizacji polonijnych działających za granicą, których celem było i jest pielęgnowanie wiary, języka polskiego i polskiego obyczaju, walka o poczucie godności narodowej Polaka, o jego dobre imię, utrzymywanie więzi z Macierzą oraz szerokie korzystanie z bogactw polskiej kultury narodowej.

V

- Senat Rzeczypospolitej Polskiej widzi pilną konieczność podjęcia nowych rozwiązań instytucjonalnych w zakresie lepszego koordynowania akcji pomocy przez Macierz dla Polaków mieszkających na stałe poza granicami;
- Przy Senacie Rzeczypospolitej Polskiej utworzony zostanie bank danych zawierający informacje o ludziach nauki i specjalistach różnych dziedzin wiedzy, polskiego pochodzenia, działających w świecie oraz o ich organizacjach;
- Senat Rzeczypospolitej Polskiej z zadowoleniem wita jednocześnie się organizacji polskich w świecie. Cieszy nas zacieśnianie współpracy Polonii w Australii, Ameryce Północnej i Południowej, a zwłaszcza rozwój Europejskiej Rady Wspólnot Polonijnych. Stąd też popieramy ideę budowy dla niej Domu Polonii w Brukseli.

Zwracamy się dziś do wszystkich naszych rodaków na świecie: jesteście Macierzy, Polsce potrzebni – jesteśmy sobie wzajemnie potrzebni!

MARSZAŁEK SENATU

Adam STRUZIŁ

Debata Polonijna.
Wicemarszałek
Grzegorz Kurczuk
i senator Grzegorz Woźny

Debata Polonijna.
Pracownik Biura
Prac Senackich
Wiesława Dziewulska
i wicemarszałek
Zofia Kuratowska

Debata Polonijna. Wystąpienie wicemarszałek Zofii Kuratowskiej

Debata Polonijna. Senator Eugeniusz Grzeszczak i wicemarszałek Stefan Jurczak

Debata Polonijna. Fragment wystawy towarzyszącej debacie

PAKIET INFORMACYJNY

Problematyka Polonii i Polaków na świecie

Debata w Senacie RP

4-5 marca 1997 r.

J. K.

**SENAT
RP**

*BIURO STUDIÓW I ANALIZ
KANCELARII SENATU RP*

Biuro Studiów i Analiz Kancelarii Senatu

OT-63

Luty 1997

**DZIAŁALNOŚĆ SENATU RP
NA RZECZ OPIEKI NAD POLONIA
I POLAKAMI ZA GRANICĄ**

W LATACH 1922 – 1996

Dział Analiz i Dokumentacji Polonijnej

Seria: Opracowania tematyczne

Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 maja 1997 r.
w sprawie polskiej polityki handlu zagranicznego

Załącznik do Protokołu nr

173

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 23 maja 1997 r.

w sprawie polskiej polityki handlu zagranicznego

Senat Rzeczypospolitej Polskiej po przeprowadzeniu w dniu 30 stycznia 1997 r. debaty plenarnej na temat polskiej polityki handlu zagranicznego,

biorąc pod uwagę, że:

- w skali globalnej wzmożony rozwój gospodarczy staje się udziałem coraz większej liczby państw a ciężar gatunkowy konkurencji międzynarodowej w coraz większym stopniu przenosi się na współpracę gospodarczą,
- procesy integracji gospodarczej są zjawiskiem szybko postępującym i przyczyniają się do zniesienia barier w międzynarodowej wymianie handlowej zaś Polska aspiruje do członkostwa w Unii Europejskiej,
- dotychczasowe, realne działania państwa w zakresie wspierania eksportu okazały się niewystarczające i mało skuteczne czego efektem jest obserwowany w ostatnim czasie gwałtowny wzrost deficytu w bilansie handlowym i pogorszenie struktury kosztów ponoszonych przez eksporterów,

zwraca się do Rady Ministrów z apelem o podjęcie skutecznych działań zmierzających do zmniejszenia deficytu bilansu handlowego w obrocie z zagranicą, w szczególności poprzez:

- likwidowanie barier w handlu zagranicznym, a w szczególności barier technicznych,
- stworzenie sprawnie funkcjonujących systemów krajowej i zagranicznej informacji rynkowej oraz promocji eksportu,

- opracowanie i niezwłoczne wdrożenie programu tworzenia i wykorzystywania przewag konkurencyjnych,
- rozwijanie i doskonalenie instrumentów finansowych wspierających wymianę handlową w tym przede wszystkim eksport,
- wypracowanie zgodnej polityki Rządu i Narodowego Banku Polskiego ukierunkowanej na ekspansję eksportu, szczególnie w zakresie kształtowania kursu wymiany walut i polityki dewizowej,
- zmianę zasad funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w celu zaktywizowania ich działalności,
- konsekwentne i skuteczne egzekwowanie prawa celnego oraz wykonywanie ustawy o państwowym nadzorze standaryzacyjnym towarów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,
- rozbudowanie infrastruktury transportowej i handlowej na obszarach przygranicznych oraz poprawienie stanu infrastruktury przejść granicznych i zapewnienie ich pełnej obsady kadrowej,
- monitorowanie wykorzystania kontyngentów eksportowych i limitów zatrudnienia przyznanych Polsce przez państwa Unii Europejskiej.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Zofia Kuratowska
Zofia KURATOWSKA

Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 czerwca 1997 r.
w sprawie Obrońców Poczty Polskiej w Wolnym Mieście Gdańsku,
rozstrzelanych w dniu 5 października 1939 r. w Gdańsku

101 posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr. 131

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 5 czerwca 1997 r.

**w sprawie Obrońców Poczty Polskiej w Wolnym Mieście Gdańsku, rozstrzelanych
w dniu 5 października 1939 r. w Gdańsku**

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, mając na względzie heroizm Żołnierzy Westerplatte i Obrońców Poczty Polskiej w Wolnym Mieście Gdańsku, którzy pierwsi w Europie przeciwstawili się hitlerowskiej agresji oraz wielkie, moralne znaczenie ich zbrojnego oporu dla zmagających Narodu Polskiego w jego niezłomnej, wieloletniej walce o odzyskanie wolności i demokracji, z dużym szacunkiem i uznaniem przyjmuje do wiadomości dwa wyroki Wielkiej Izby Karnej Sądu Krajowego w Lubece, zapadłe 27 grudnia 1996 r. i 7 stycznia 1997 r., na mocy których polscy pocztowcy Alfons Flisykowski i Maksymilian Cygalski, rozstrzelani z rozkazu Wojennego Sądu Polowego, zostali prawnie zrehabilitowani oraz uznani za żołnierzy broniących wolności Ojczyzny.

Senat wyraża przeświadczenie, że już wkrótce aktem sądowej ekspiacji zostaną objęci pozostali Obrońcy Poczty Polskiej, rozstrzelani w dniu 5 października 1939 r.: Jan Banaszkowski, Władysław Bazgier, Stefan Bączkowski, Andrzej Binkowski, Alojzy Bela, Heliodor Becker, Florian Budziak, Jan Ellwardt, Kazimierz Gdaniec, Konrad Grotha, Jan Klimek, Franciszek Klinkosz, Władysław Koprowiak, Franciszek Krause, Franciszek Kuntz, Władysław Kupka, Wojciech Kurowski, Augustyn Lis, Franciszek Magulski, Bernard Majewski, Franciszek Mionskowski, Jan Nowak, Stefan Nowakowski, Kazimierz Orzechowski, Brunon Piętowski, Sylwester Płoszyński, Ignacy Połom, Aleksander Racki, Franciszek Rąbca, Kazimierz Rogaczewski, Józef Rzepka, Leon Schreiber, Ignacy Sikorski, Józef Strzelecki, Piotr Teschmer i Leon Wiśniewski.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej podkreśla, że wobec braku traktatu pokojowego kończącego drugą wojnę światową, wyroki niemieckiego sądu mają szczególny wymiar moralny, który sprzyjać będzie zablężnieniu wojennych ran oraz wzmocniać wzajemne zrozumienie między narodami.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Zofia KURATOWSKA

Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 czerwca 1997 r. w sprawie stanu zdrowia Narodu Polskiego

U C H W A Ł A

101. posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr. 127

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 5 czerwca 1997 r.

w sprawie stanu zdrowia Narodu Polskiego

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, świadomy że

- zdrowie narodu jest jednym z podstawowych czynników warunkujących rozwój społeczny i ekonomiczny kraju,
- stan zdrowia społeczeństwa polskiego jest niezadowalający, a sytuację zdrowotną determinuje wysoka zachorowalność i umieralność spowodowana głównie chorobami układu krążenia, nowotworami złośliwymi oraz urazami i zatruciami,
- przyczyny te powodują szereg niekorzystnych zjawisk społecznych, a sytuacja zdrowotna osłabia tempo rozwoju społeczno-ekonomicznego kraju i stanowi jeden z najważniejszych problemów społecznych

stwierdza:

1. Wielokierunkowe działania podjęte, szczególnie w ostatnich latach, spowodowały istotny postęp w kilku ważnych dziedzinach ochrony zdrowia, co bezpośrednio wiąże się z realizacją Narodowego Programu Zdrowia, a zwłaszcza stanowiącego jego część Narodowego Programu Ochrony Serca. Decydujące znaczenie dla prawidłowego rozwoju opieki zdrowotnej miało uchwalenie przez Parlament ustaw:
  - o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
  - o ochronie zdrowia psychicznego,
  - o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów,
  - o zawodach pielęgniarstwa i położnej,
  - o zawodzie lekarza.

Uchwalona przez Parlament w 1996 roku ustawa o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym powinna zagwarantować w przyszłości stabilne finansowanie świadczeń zdrowotnych.

2. Niezależnie od rozwiązań strukturalnych, obecny stan zdrowia społeczeństwa polskiego wymaga dodatkowych działań rządu, Sejmu i Senatu RP oraz całego społeczeństwa, mających na celu zmniejszenie zachorowalności i poprawę dostępności świadczeń zdrowotnych.

Celom tym służyć powinny nowe programy:

- Zapobiegania i Leczenia Nowotworów,
- Zapobiegania i Leczenia Skutków Wypadków i Zatruciu oraz ścisła współpraca resortów zmierzająca do poprawy stanu środowiska w naszym kraju.

3. Realizacja tych celów wymaga:

- zwiększenia nakładów na ochronę zdrowia o 0,2% produktu krajowego brutto w budżetach państwa, począwszy od roku 1998 przez kolejne 5 lat,
- utworzenia przy Prezesie Rady Ministrów bądź Komitecie Społeczno-Politycznym Rady Ministrów, Rady Promocji Zdrowia z udziałem przedstawicieli samorządów, kościołów i związków wyznaniowych, organizacji pozarządowych oraz ośrodków naukowych,
- zapewnienia stałych źródeł finansowania promocji zdrowia,
- zapewnienia stałej obecności promocji zdrowia w środkach masowego przekazu, zwłaszcza w radiu i telewizji publicznej,
- opracowania programów powszechnej edukacji prozdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych,
- nadania promocji zdrowia i ochronie zdrowia wysokiej rangi społecznej.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej raz w roku w debacie poświęconej zdrowiu będzie dokonywał oceny przedsięwzięć władz publicznych podejmowanych w celu poprawy zdrowia społeczeństwa.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Zofia KURATOWSKA

PAKIET INFORMACYJNY

**DEBATA PLENARNA SENATU RP
"ZDROWIE NARODU POLSKIEGO"**

KANCELARIA SENATU, wejście H, sala posiedzeń Senatu RP,
WARSZAWA, 15 maja 1997 r.

*BIURO STUDIÓW I ANALIZ
KANCELARII SENATU RP*

Biuro Studiów i Analiz Kancelarii Senatu

OT-212

kwiecień 1997 roku

Zmiany w stanie zdrowia Polaków
transformacji polityczno-ekonomicznej
w 1989 r.

Zmiany w stanie zdrowia Polaków po transformacji polityczno-ekonomicznej w 1989 r.

Dział Opracowań Tematycznych

Seria: Opracowania tematyczne

Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 czerwca 1997 r. w sprawie jubileuszu dwóchsetnej rocznicy Mazurka Dąbrowskiego

102...posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji
Załącznik do protokołu nr. 48

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 20 czerwca 1997 r.

w sprawie jubileuszu dwóchsetnej rocznicy Mazurka Dąbrowskiego

Senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej, zebrani w Warszawie, w roku jubileuszu dwóchsetnej rocznicy powstania Mazurka Dąbrowskiego, uroczyście oświadczają:

1. W roku 1797, w Reggio Emilia we Włoszech, powstał Mazurek Dąbrowskiego – pieśń, która w naszej historii i świadomości wszystkich Polaków była i jest wyzwaniem i drogowskazem do działania na rzecz niepodległości i suwerenności naszej Ojczyzny.
2. Senat Rzeczypospolitej Polskiej wyraża wdzięczność tym pokoleniom Polaków, które ofiarą życia i pracą "przeniosły" Mazurek Dąbrowskiego do czasów Polski Niepodległej.
3. Senatorowie uznają rok 1997 Rokiem Mazurka Dąbrowskiego – pieśni patriotycznej, stanowiącej wyraz utrwalonego tradycją poczucia jedności narodu.

W tej uroczystej chwili apelujemy do wszystkich obywateli Rzeczypospolitej i Polaków na całym świecie, aby jubileuszowe obchody wzbogacić, a młode pokolenia Polaków przekonać, że treść hymnu i jego dzieje to droga, którą przebył nasz naród do Rzeczypospolitej suwerennej i demokratycznej, zapewniającej dalszy rozwój państwa i społeczeństwa.

MARSZAŁEK SENATU

Adam STRUZIŁK

Rozdział IV

SEJM I SENAT

Art. 95.

1. Władzę ustawodawczą w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sejm i Senat.
2. Sejm sprawuje kontrolę nad działalnością Rady Ministrów w zakresie określonym przepisami Konstytucji i ustaw.

Wybory i kadencja

Art. 96.

SENAT W DEBACIE PODCZAS PRAC NAD KONSTYTUCJĄ Z 1997 R.

1. Sejm składa się z 460 Posłów.
2. Wybory do Sejmu są powszechne, równe, bezpośrednie i proporcjonalne oraz odbywają się w głosowaniu tajnym.

Art. 97.

1. Senat składa się ze 100 senatorów.
2. Wybory do Senatu są powszechne, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.

Art. 98.

1. Sejm i Senat są wybierane na czteroletnie kadencje. Kadencje Sejmu i Senatu rozpoczynają się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie i trwają do dnia poprzedzającego dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji.
2. Wybory do Sejmu i Senatu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej nie później niż na 90 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu, wyznaczając wybory na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu 30 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu.

3. Sejm może skrócić swoją kadencję uchwałą podjętą większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby posłów. Skrócenie kadencji Sejmu oznacza jednocześnie skrócenie kadencji Senatu. Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu, może w przypadkach określonych w Konstytucji zarządzić skrócenie kadencji Sejmu. Przeniem kadencji Sejmu skrócona zostaje również kadencja Senatu.

4. Prezydent Rzeczypospolitej, zarządzając skrócenie kadencji Sejmu i Senatu, może w przypadkach określonych w Konstytucji zarządzić skrócenie kadencji Sejmu i Senatu. Przeniem kadencji Sejmu skrócona zostaje również kadencja Senatu.

5. Prezydent Rzeczypospolitej, zarządzając skrócenie kadencji Sejmu, zarządza jednocześnie wybory do Sejmu i Senatu i wyznacza ich datę na dzień przypadający nie później niż w ciągu 45 dni od

Senat w debacie podczas prac nad Konstytucją RP z 1997 r.

Do istotnych wydarzeń omawianej kadencji należało uchwalenie przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, która ostatecznie zastąpiła komunistyczną konstytucję z 1952 r.

Ten najważniejszy akt ustrojowy państwa potwierdził funkcję Senatu, jaką pełnił od 1989 r. w systemie naczelnych organów władzy w państwie. Należy jednak zauważyć, iż wcześniej, w okresie przed jego uchwaleniem, dalsze istnienie Senatu nie było wcale takie oczywiste i na zawsze przesądzone. Świadczył o tym gorący spór, który można by zawrzeć w hasle „za lub przeciw Senatowi”, toczony prawie od początku przemian ustrojowych w Polsce pomiędzy politykami lewicy i prawicy na temat dwuizbowości polskiego parlamentu.

Trzeba wspomnieć o podejmowanych przez parlament poprzednich kadencji próbach uchwalenia nowej konstytucji.

W Sejmie X kadencji tzw. kontraktowym już 7 grudnia 1989 r. powołano Komisję Konstytucyjną, której przewodniczył poseł Bronisław Geremek. Tego samego dnia analogiczna komisja została powołana w odrodzonym Senacie; na jej czele stanęła senator Alicja Grześkowiak. Po kilkunastu miesiącach komisje zakończyły prace, przedstawiając na jesieni 1991 r. gotowe projekty konstytucji, które pomimo różnic w kwestiach ustrojowych i ideowych, w tym światopoglądowych, zgodnie potwierdzały potrzebę dalszego utrzymania dwuizbowego parlamentu. Projekty te ostatecznie nie zostały skierowane pod obrady Zgromadzenia Narodowego. Jednym z powodów takiej decyzji było wyrażane przekonanie, że nową ustawę zasadniczą powinien uchwalić dopiero Sejm wyłoniony w wolnych i demokratycznych wyborach. Obie komisje wyraziły również wolę, by tymi projektami, stanowiącymi merytoryczną podstawę do dalszych prac nad konstytucją, zajął się nowo wybrany parlament. Dodatkowo, rozwiązanie parlamentu, które na-

stąpiło w październiku 1991 r. na mocy decyzji Sejmu, w oczywisty sposób przerwało dalsze procedowanie.

Kolejny etap prac nad nową ustawą zasadniczą rozpoczął parlament, w którym obie izby zostały wybrane w pełni wolnych demokratycznych wyborach. Wybory te odbyły się 27 października 1991 r. Składy Sejmu I kadencji i Senatu II kadencji odzwierciedlały ówczesny układ sił politycznych w kraju. Stanowiło to sprzyjającą okazję do podjęcia po raz kolejny próby uchwalenia nowej ustawy zasadniczej.

Właściwe prace poprzedziło uchwalenie 23 kwietnia 1992 r. ustawy o trybie przygotowania i uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1992 r. Nr 67, poz. 336 ze zm.). Ustawa ta stworzyła podstawy do powołania Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego (KKZN), składającej się z 56 posłów oraz 10 senatorów, której zadaniem było przygotowanie ostatecznej wersji projektu konstytucji. Ustawa określała również krąg podmiotów uprawnionych do wnoszenia projektów ustaw konstytucyjnych. Prawo to przysługiwało: KKZN, grupie 56 członków Zgromadzenia Narodowego oraz Prezydentowi RP. Nowelizacja ustawy z 1994 r. rozszerzyła to prawo o grupę obywateli (tzw. inicjatywa obywatelska lub ludowa), którzy dla swego projektu uzyskali poparcie co najmniej 500 tys. osób posiadających czynne prawo wyborcze, oraz o projekty konstytucji, które wcześniej były przedmiotem prac parlamentu.

Do połowy maja 1993 r. do Komisji Konstytucyjnej wpłynęło łącznie jedenaście projektów¹⁸. Nad siedmioma z nich: Prezydenta RP, Komisji Konstytucyjnej Senatu I kadencji, Unii Wolności, Porozumienia Centrum, Konfederacji Polski Niepodległej, Sojuszu Lewicy Demokratycznej oraz wspólnym Polskiego Stronnictwa Ludowego i Unii Pracy, komisja rozpoczęła debatę. Dalsze prace zostały jednak przerwane z powodu przedterminowego rozwiązania Sejmu, a w konsekwencji

¹⁸ Cztery projekty: Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego, Stronnictwa Demokratycznego, Unii Wielkopolan oraz Unii Polityki Realnej nie znalazły poparcia wyrażonego wymaganymi podpisami 56 członków Zgromadzenia Narodowego. Uznano, że mogą być one wykorzystane jedynie jako materiały pomocnicze w pracach Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego.

także Senatu, przez prezydenta RP Lecha Wałęsę w dniu 30 maja 1993 r.

Od początku ukonstituowania się Sejmu II kadencji oraz Senatu III kadencji, wyłonionych w wyborach 19 września 1993 r., spośród wszystkich sił politycznych panowało zgodne przekonanie o potrzebie kontynuowania prac nad nową konstytucją. Nowo powołana KKZN rozpoczęła prace 9 listopada 1993 r. Do początku września 1994 r. wpłynęło do niej łącznie jedenaście¹⁹ projektów, w tym siedem złożonych w poprzedniej kadencji oraz zupełnie nowy projekt wniesiony w trybie inicjatywy obywatelskiej przez NSZZ „Solidarność”.

Projekty Komisji Konstytucyjnej Senatu, Unii Wolności, Prezydenta RP, Konfederacji Polski Niepodległej oraz „Solidarności” były zgodne co do potrzeby utrzymania systemu dwuizbowego. Różniły się natomiast w koncepcjach określających rolę i miejsce Senatu w systemie organów władzy oraz w proponowanych rozwiązaniach na temat rodzaju i zakresu jego kompetencji. Na przykład, projekty Komisji Konstytucyjnej Senatu, Unii Wolności i „Solidarności” generalnie opowiadały się za utrzymaniem dotychczasowej roli i kompetencji Senatu, wypracowanych jeszcze w 1989 r. oraz wynikających z postanowień Ustawy Konstytucyjnej z 1992 r. (tzw. Małej Konstytucji). W argumentacji zwracano m.in. uwagę na ugruntowaną pozycję Senatu w systemie najwyższych organów władzy w państwie, także w kontekście historycznym. Podkreślano również, że Senat stanowi ważne ogniwo dwufazowego procesu stanowienia prawa, kontroluje i dba o jego jakość oraz daje przykład zachowywania rozwagi i umiaru w toczonych sporach politycznych. Z kolei w projekcie Konfederacji Polski Niepodległej zaproponowano nową formułę Senatu, zgodnie z którą do jego podstawowych kompetencji należałoby kontrolowanie działalności rządu i administracji państwowej, zaś funkcja legislacyjna byłaby znacznie ograniczona.

Projekty SLD oraz PSL-UP tradycyjnie opowiadały się za jednoizbowym parlamentem i jednocześnie za powołaniem, niejako w miejsce Senatu, nowych instytucji. W koncepcji proponowanej przez SLD była to Krajowa Izba Gospodarki i Pracy, organ usytuowany poza parlamentem i stanowiący reprezentację pracobiorców i pracodawców oraz samorządu zawodowego. Izba jako organ opiniotwórczy miałaby odgrywać także rolę forum dla prowadzenia w zinstytucjonalizowanej formie dialogu społecznego, zwłaszcza w sytuacjach spornych czy konfliktowych. Natomiast projekt PSL-UP przewidywał zastąpienie Senatu Izbą Sa-

morządową, która jako druga izba parlamentu pełniłaby funkcje reprezentanta samorządu terytorialnego, gospodarczego, zawodowego i organizacji pozarządowych. Miałaby też odgrywać rolę stabilizatora sytuacji politycznej rozładującego napięcia między administracją rządową a środowiskami samorządowymi. Jak się później okazało, obie te koncepcje nie były nawet bronione przez ich autorów, a dodatkowo spotkały się z krytyką ekspertów konstytucyjnych.

Problematyka dwuizbowości, w tym dotycząca kompetencji, roli i miejsca Senatu w systemie władzy była również tematem, niezależnych od prac KKZN, debat konstytucyjnych, które odbyły się w Sejmie i w Senacie na jesieni 1994 r. Przebieg dyskusji w obu izbach wskazywał na systematycznie wzrastającą liczbę zwolenników dwuizbowego parlamentu. Przyczynili się do tego zwłaszcza parlamentarzyści SLD, wcześniej programowo opowiadający się za jednoizbowym parlamentem. Znaczna część posłów oraz senatorów była zgodna co do tego, że Senat jest potrzebny, a jego dalsze istnienie jest uzasadnione, nie tyle z powodu jego zasług dla podtrzymania tradycji polskiego parlamentaryzmu, lecz z uwagi na jego faktyczne, teraźniejsze dokonania. W swoich wypowiedziach parlamentarzyści szczególnie podkreślali, że Izba wyższa parlamentu stanowi niezbędny element w procesie stanowienia prawa umacniający monteskiuszowską zasadę podziału władz, przez co przyczynia się do kształtowania demokratycznego państwa prawa. Można powiedzieć, że właściwy spór dotyczył już nie samego zagadnienia „za lub przeciw Senatowi”, lecz uwagę skupiały konkretne problemy związane z określeniem charakteru i zakresu kompetencji Senatu.

Podobny charakter miała dyskusja w Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego, w której koalicja SLD-PSL-UP miała większość parlamentarną. Tym samym w głosowaniu Komisja mogłaby z powodzeniem przeforsować zniesienie Senatu. Do tego jednak nie doszło dzięki politycznemu ustępstwu lewicy, które umożliwiło politykom rządzącej koalicji zawarcie politycznego kompromisu z częścią opozycji skupionej wokół Unii Wolności. Już w 1995 r. KKZN w głosowaniu (23 członków opowiedziało się za dwuizbowością, zaś 20 było przeciw) przesądziła kwestię istnienia Senatu i odtąd dalsze prace w tym zakresie komisja poświęciła konstytuowaniu jego roli i miejsca w systemie najwyższych organów władzy państwowej. Prace te nie doprowadziły jednak do przyjęcia takich zmian, które by określały pozycję

¹⁹ Projekt Porozumienia Centrum został następnie wycofany.

Senatu inaczej niż ta, którą przypisywała mu Ustawa Konstytucyjna z 1992 r. Zwolennicy wzmocnienia znaczenia Senatu mieli zbyt słabą pozycję w stosunku do pozostałych członków KKZ, którzy z kolei nie byli zainteresowani w zwiększeniu jego dotychczasowej roli i kompetencji.

Można przyjąć, że o utrzymaniu *status quo* Senatu zadecydowała nie tylko polityczna kalkulacja, zawarte kompromisy czy zwykłe głosowania. Wpływ na to miała zapewne także zwykła obywatelska refleksja. Po pierwsze, większość parlamentarzystów bez względu na różniące ich poglądy i programy polityczne widziała w Senacie trwały symbol wolnościowych i demokratycznych przemian w Polsce. Po drugie, pomimo wielu krytycznych ocen mówiących np. o dublowaniu czy też wydłużaniu przez Senat procesu ustawodawczego, jego przeciwnicy zaczęli powoli doceniać pozytywne strony pracy tej Izby. Przejawiało się to przede wszystkim w obiektywnej ocenie działań

legislacyjnych Senatu jako organu stojącego na straży kontroli i jakości stanowionego prawa. Jako przykład podawano liczbę poprawek senackich przyjmowanych przez Sejm (w znacznej części merytorycznych), które poprawiały przepisy wielu ustaw.

Prace nad projektem nowej ustawy zasadniczej zakończyły się w styczniu 1997 r.

2 kwietnia 1997 r. Zgromadzenie Narodowe uchwaliło Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej (451 głosów za, 40 przeciw, 6 wstrzymujących się). 25 maja odbyło się ogólnonarodowe referendum konstytucyjne, w którym Polacy większością 52,7% głosów opowiedzieli się za jej przyjęciem, zaś 45,9% głosów było za jej odrzuceniem. Frekwencja wyniosła 42,86%. 16 lipca Konstytucję podpisał prezydent RP Aleksander Kwaśniewski i zarządził jej opublikowanie (Dz.U. 1997 Nr 78 poz. 483). 17 października 1997 r. nowa ustawa zasadnicza weszła w życie po 3 miesiącach od daty ogłoszenia.

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 22 października 1993 r.

w sprawie wyboru senatorów
do składu Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego

Art. 1.

Na podstawie art. 4 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 23 kwietnia 1992 r. o trybie przygotowania i uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 67, poz. 336) wybiera się do składu Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego następujących senatorów:

1. Piotr Łukasz Juliusz Andrzejewski
2. Adam Andrzej Daraż
3. Alicja Grześkowiak
4. Paweł Jankiewicz
5. Krzysztof Kozłowski
6. Jerzy Madej
7. Jan Mułak
8. Jan Orzechowski
9. Stefan Józef Pastuszka
10. Henryk Rot.

Art. 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK SENATU

(-)

Adam STRUZIŁ

Obrady Komisji Konstytucyjnej
Zgromadzenia Narodowego
w sali plenarnej Senatu.
W drugim rządzie ekspert komisji
prof. Stanisław Gebethner

W pierwszym rządzie od lewej:
senator Krzysztof Kozłowski,
posłowie: Jacek Taylor
oraz Irena Lipowicz.
W drugim rządzie od lewej
poseł Władysław Serafin, NN

W pierwszym rządzie od lewej
posłowie: Tadeusz Mazowiecki
oraz Jerzy Ciemniewski

W pierwszym rządzie od
lewej: poseł Jerzy Gwiżdż,
senatorowie:
Piotr Ł.J. Andrzejewski
i Alicja Grześkowiak.
W drugim rządzie od lewej:
prof. Longin Pastusiak, NN,
senator Kazimierz Działocha

WYDARZENIA

Grzegorz Kurakarewicz, wiceprezident Kuratorium Spraw Zagranicznych, wyraziła nadzieję, że dobre relacje z Niemcami przyczynią się do poprawy sytuacji w Polsce. Wicemarszałek zwrócił uwagę na problemy dla polskich starzeń o uczestnictwo w strukturach europejskich. Podczas spotkania minister K. Kinkel zadeklarował, że Niemcy poparcie dla dążeń Polski do członkostwa w NATO i Unii Europejskiej. Omówiono również kwestie związane z problemami mniejszości niemieckiej w Polsce i Polaków mieszkających w Niemczech.

KOMUNIKATY

W dniach 5-6 czerwca br. w sali posiedzeń Senatu RP odbyła się konferencja pt. „Polska w Europie XXI wieku: wymiar regionalny i transgraniczny”. Konferencję zorganizowały senackie komisje: Spraw Zagranicznych oraz Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, a patronat nad nią objął marszałek Adam Struzik. Otwierając konferencję, marszałek A. Struzik powiedział:

Spotykamy się dzisiaj na konferencji „Polska w Europie XXI wieku: wymiar regionalny i transgraniczny”. To odwołanie się do przyszłego stulecia już w tytule konferencji nie jest przypadkowe. Kończący się bowiem wiek XX zmienił świat w sposób niewyobrażalny. Rewolucja naukowo-techniczna, nowe technologie ukazały ludzkości nowe szanse i nowe perspektywy, ale stworzyły też zagrożenia, które podważają podstawy naszej egzystencji biologicznej, psychologicznej i społecznej.

Czy potrafimy, dokonując na przełomie epok bilansu strat i zysków w wymiarze egzystencjalnym, wyobrazić sobie jako jednostkę nas jako naród czy mniejsze wspólnoty obywatelskie, osadzone w konkretnym układzie geograficzno-przestrzennym, zdolnych w tych układach realizować wyzwanie, jakie niesie ze sobą właśnie XXI wiek?

Nie jest to pytanie retoryczne. Kontakty społeczne stają się coraz bardziej urzeczowione, a świat dzięki niespotykanemu tempu rozwoju komunikacji coraz bardziej urzeczowienia, a świat dzięki niespotykanemu tempu wydawaloby się, paradoksalnej sytuacji, w której polityka regionalna i nowoczesny regionalizm są szansą przywrócenia tożsamości grupowej z jednej strony, z drugiej zaś – budowy podstaw demokracji społecznej, politycznej i kulturalnej.

O sile i znaczeniu państw decyduje dzisiaj ich zdolność konkurencyjna, skuteczność działania, wzrost gospodarczy, wykształcenie mieszkańców. Nie mniejszą rolę, a może nawet jeszcze większą, odgrywa też stopień zaangażowania obywateli w sprawy społeczne, połączenie tradycji z nowoczesnością. Zwolennicy regionów twierdzą, że drzemiąca w społeczeństwach energia i jej możliwości mogą być w pełni wykorzystane tylko w skali regionalnej. Niewątpliwie mają rację,

***

Biuro Studiów i Analiz Kancelarii

KONFERENCJA
W EUROPIE XXI WIEKU
WYMIAR REGIONALNY I
TRANSGRANICZNY

CZERWCA 1995 R.

***

ENCE

URY EUROPE:
SBORDER

Obok wypełniania podstawowych funkcji związanych z bieżącą pracą legislacyjną parlamentu do kompetencji Senatu należało także organizowanie, z inicjatywy Marszałka Senatu, komisji lub senatorów, konferencji i seminariów tematycznych i naukowych.

Brali w nich udział parlamentarzyści, przedstawiciele rządu, organizacji rządowych i pozarządowych, kadra naukowa, w tym eksperci, goście zagraniczni oraz inni zaproszeni goście. W okresie omawianej kadencji zorganizowano około czterdziestu tego rodzaju spotkań, zaś prezentowane na nich tematy dotyczyły wielu istotnych problemów gospodarczych i społecznych oraz związanych z polityką zagraniczną. Szczególną uwagę organizatorów skupiały zagadnienia społeczne, w tym problematyka zdrowotna oraz kwestie praw obywatelskich. Nie zabrakło też tematów związanych z procesem integracji Polski ze strukturami europejskimi oraz współpracą międzyparlamentarną.

Ponadto w Senacie odbyły się uroczystości rocznicowe, wystawy historyczne oraz różnego rodzaju spotkania.

Poniższe zestawienie prezentuje najważniejsze z nich.

1 lutego 1994 r. – Noworoczne spotkanie z Korpusem Dyplomatycznym

Nuncjusz Apostolski Jego Eminencja arcybiskup Józef Kowalczyk w towarzystwie szefa Kancelarii Senatu Wojciecha Sawickiego oraz kierownika Archiwum Senatu Roberta Kubasia

Nuncjusz Apostolski Jego Eminencja arcybiskup Józef Kowalczyk przemawiający w imieniu członków Korpusu Dyplomatycznego

Powitanie członków Korpusu Dyplomatycznego. Na pierwszym planie wicemarszałek Ryszard Czarny, wicemarszałek Zofia Kuratowska oraz marszałek Adam Struzik

26–27 kwietnia 1994 r. – seminarium pt. „Zagadnienie dwuizbowości w europejskich systemach parlamentarnych”, zorganizowane z inicjatywy Prezydium Senatu.

Marszałek Senatu I kadencji Andrzej Stelmachowski i senator I i II kadencji Walerian Piotrowski

Marszałek Adam Struzik

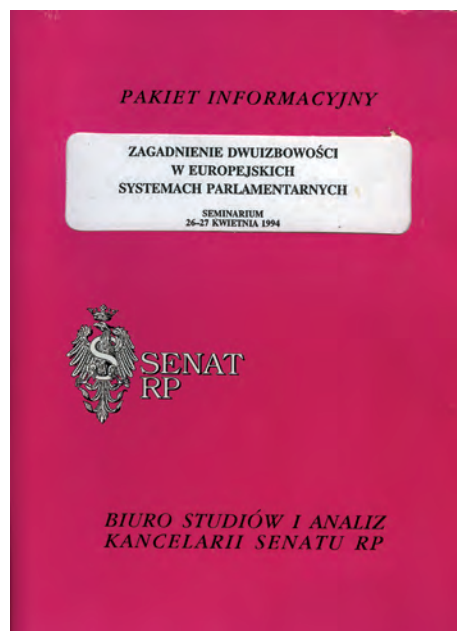

Od lewej: senator Leszek Lackorzyński, wiceprzewodniczący Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego senator Stefan Pastuszka, poseł Jerzy Ciemniewski, senator I i II kadencji Walerian Piotrowski, szef Kancelarii Prezydenta RP Lech Falandysz, poseł Jerzy Jaskiernia, NN

Eksperti Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego: prof. Jan Pietrzak i prof. Stanisław Gebethner

8 czerwca 1994 r. – międzynarodowe seminarium pt. „Droga do Unii Europejskiej”, zorganizowane przez Komisję Spraw Zagranicznych, Ośrodek Studiów Międzynarodowych Kancelarii Senatu RP oraz szwedzki Instytut Spraw Międzynarodowych w Sztokholmie.

29 czerwca 1994 r. – seminarium pt. „Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską”, zorganizowane z inicjatywy marszałka Adama Struzika.

26–27 lipca 1994 r. – konferencja sekretariatów Parlamentarnej Komisji Wspólnej Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej zorganizowana przez Sejm i Senat we współpracy z Parlamentem Europejskim.

30 lipca 1994 r. – otwarcie wystawy pt. „Byli w powstaniu” zorganizowanej pod patronatem marszałka Adama Struzika z okazji 50. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego.

Prof. Władysław Findeisen na tle fragmentu ekspozycji jemu poświęconej

Uczestniczka wystawy na tle fragmentu ekspozycji jej poświęconej

Uczestnicy wystawy na tle ekspozycji

Uczestnicy wystawy
podczas spotkania z marszałkiem
Adamem Struzikiem

Uczestnicy wystawy
podczas spotkania z marszałkiem
Adamem Struzikiem

Uczestniczki wystawy
podczas spotkania z marszałkiem
Adamem Struzikiem

Uczestnicy wystawy
na tle ekspozycji

5 września 1994 r. – seminarium pt. „Prawa pacjenta w ustawie psychiatrycznej”, zorganizowane z inicjatywy wicemarszałek Zofii Kuratowskiej.

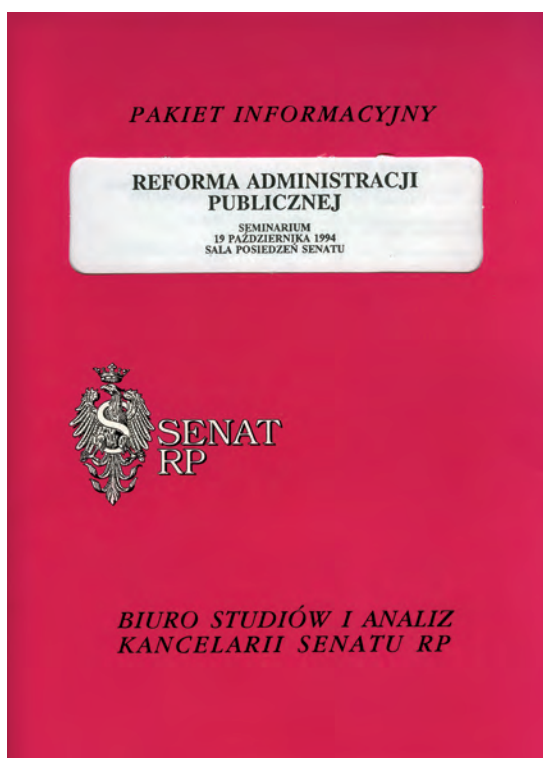
19 października 1994 r. – seminarium pt. „Reforma administracji publicznej”, zorganizowane z inicjatywy senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Publicznej.

23–24 października 1994 r. – konferencja sekretarzy generalnych parlamentów Europy Śro-

kowej i Wschodniej, zorganizowana przez Sejm i Senat we współpracy z Parlamentem Europejskim i Kongresem USA.

19–20 listopada 1994 r. – seminarium pt. „Kobiety w rodzinie i w życiu publicznym”, zorganizowane z inicjatywy Parlamentarnej Grupy Kobiet.

29 listopada 1994 r. – seminarium pt. „Senat – Izba samorządowa”, zorganizowane z inicjatywy marszałka Adam Struzika.

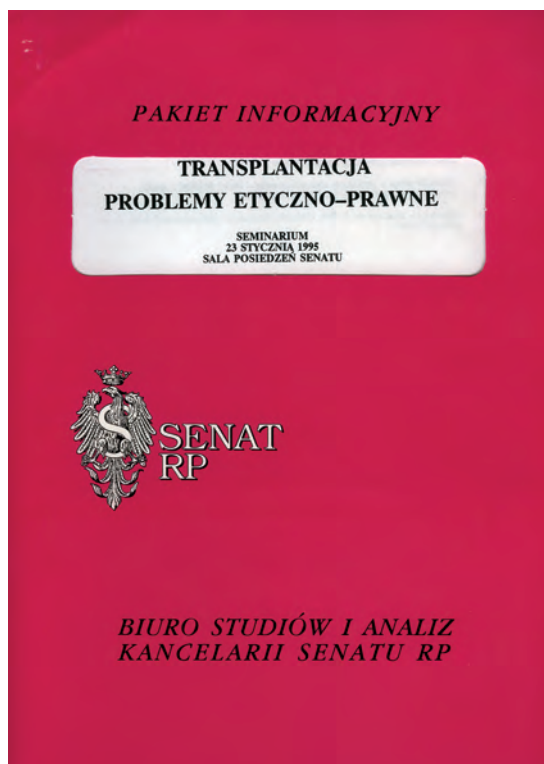

23 stycznia 1995 r. – seminarium pt. „Transplantacja – problemy etyczno-prawne”, zorganizowane z inicjatywy wicemarszałek Zofii Kuratowskiej.

26 kwietnia 1995 r. – Finał Konkursu Wiedzy o Parlamencie. W konkursie, nad którym patronat objął marszałek Adam Struzik, uczestniczyli uczniowie szkół średnich. Nagrody wręczył finalistom wicemarszałek Stefan Jurczak.

Wicemarszałek Stefan Jurczak prezentuje faksymile Konstytucji 3 Maja uczestnikowi konkursu

Uczestnicy konkursu przed salą posiedzeń Senatu

Wicemarszałek Stefan Jurczak wręcza pamiątkowy dyplom uczestniczkę konkursu

5–6 maja 1995 r. – konferencja parlamentarna pt. „Kompetencje i odpowiedzialność organizacji międzynarodowych za bezpieczeństwo europejskie. Rola i miejsce Europy Środkowej i Wschodniej. Parlamentarny punkt widzenia”, zorganizowana przez Sejm i Senat we współpracy ze Zgromadzeniem Parlamentarnym OBWE, Zgromadzeniem Północnoatlantyckim oraz Zgromadzeniem Unii Europejskiej.

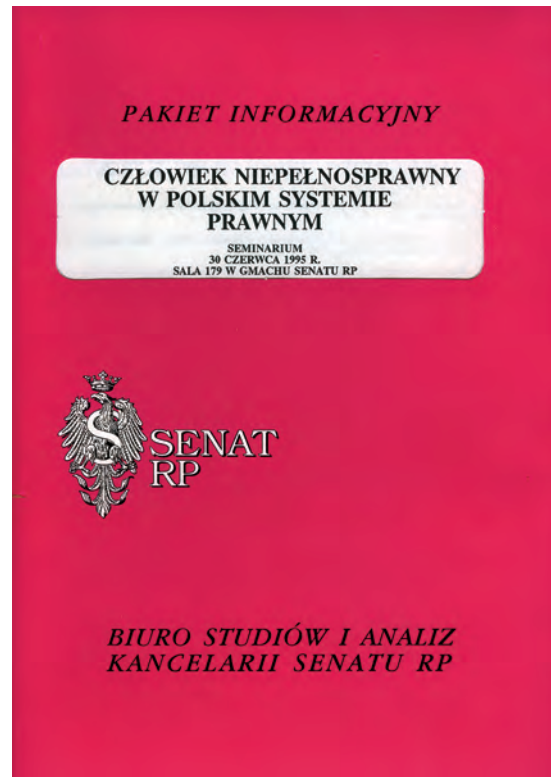
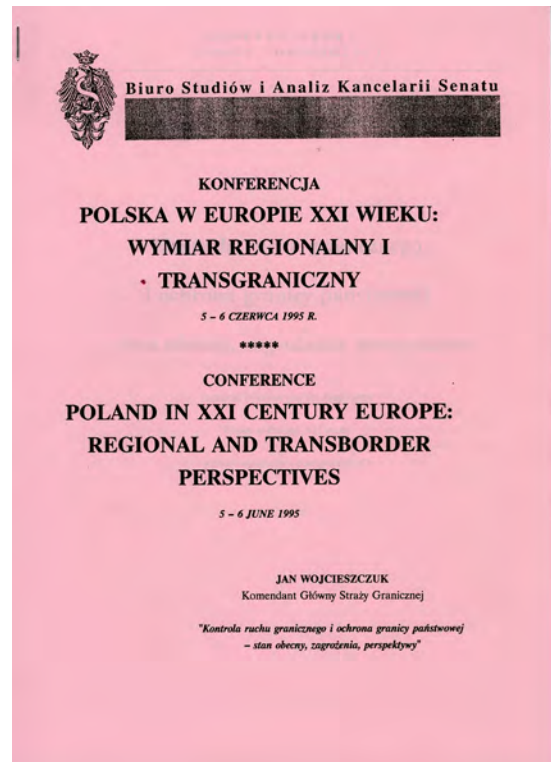
5–6 czerwca 1995 r. – konferencja międzynarodowa pt. „Polska w Europie XXI wieku – wymiar regionalny i transgraniczny”, zorganizowana przez Komisję Spraw Zagranicznych pod patronatem marszałka Adama Struzika.

12 czerwca 1995 r. – seminarium pt. „Budowa społeczeństwa obywatelskiego – rola organizacji pozarządowych w Polsce”, zorganizowane z inicjatywy wicemarszałek Zofii Kuratowskiej.

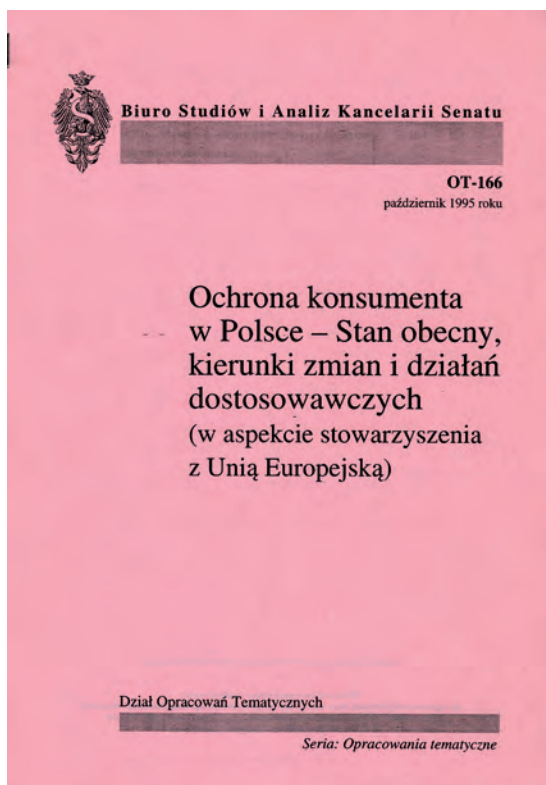
30 czerwca 1995 r. – seminarium pt. „Człowiek niepełnosprawny w polskim systemie prawnym”, zorganizowane z inicjatywy wicemarszałek Zofii Kuratowskiej.

6 października 1995 r. – konferencja pt. „Rola parlamentu w okresie transformacji ustrojowej”, zorganizowana z inicjatywy wicemarszałek Zofii Kuratowskiej.

24 października 1995 r. – seminarium pt. „Europejskie Prawo Konsumenckie”, zorganizowane pod patronatem marszałka Adama Struzika.

7 listopada 1995 r. – seminarium pt. „Sens, istota i granice lobbingu”, zorganizowane z inicjatywy marszałka Adama Struzika.

8 grudnia 1995 r. – otwarcie wystawy pt. „Prezydenci II RP”, zorganizowanej pod patronatem marszałka Adama Struzika. Wystawa towarzyszyła

Fragment ekspozycji wystawy

Wystawa pt. „Prezydenci II RP”. Marszałek Adam Struzik dokonuje uroczystego nadania sali 217 imienia Władysława Raczkiewicza, marszałka Senatu w latach 1930-1935. Na tle ekspozycji senatorowie: Jadwiga Stokarska, Maria Łękawa, August Chełkowski, Alicja Grześkowiak, Mieczysław Biliński

Pracownicy Kancelarii Senatu:
Wiesława Dziewulska,
Grzegorz Michniewicz,
dyrektor Biura Informacyjnego
Jarosław Deminet i Anna Czelej

Fragment ekspozycji wystawy

Marszałek Adam Struzik w rozmowie
z członkami rodzin senatorów II RP

Członkowie rodzin senatorów II RP

uroczystości nadania sali 217 imienia Władysława Raczkiewicza, marszałka Senatu II RP w latach 1930–1935.

8–9 stycznia 1996 r. – konferencja pt. „Polska grupa etniczna w Niemczech”, zorganizowana przez senacką Komisję Spraw Emigracji i Polaków za Granicą.

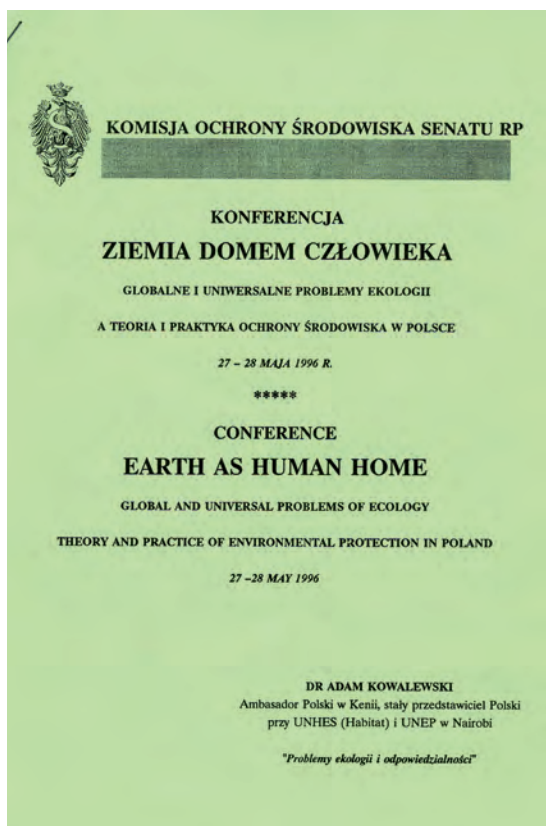
10 kwietnia 1996 r. – seminarium pt. „Rola i zadania doradztwa rolniczego w procesach modernizacji i integracji rolnictwa polskiego z Unią Europejską”, zorganizowane z inicjatywy Komisji Rolnictwa przy współpracy Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA).

20 kwietnia 1996 r. – seminarium pt. „Podmiotowość dziecka w prawie polskim. Fikcja czy rzeczywistość”, zorganizowane z inicjatywy Komisji Nauki i Edukacji Narodowej.

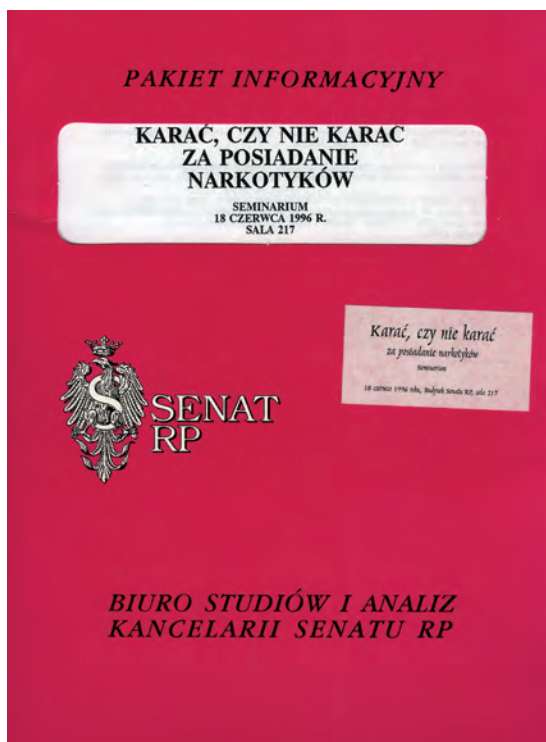
25 maja 1996 r. – konferencja międzynarodowa pt. „Równy status płci – europejska polityka równościowa. Jak ją realizować?”, zorganizowana przez Parlamentarną Grupę Kobiet i Pełnomocnika Rządu ds. Rodziny i Kobiet.

27–28 maja 1996 r. – konferencja międzynarodowa pt. „Ziemia domem człowieka. Globalne i uniwersalne problemy ekologii a teoria i praktyka ochrony środowiska”, zorganizowana z inicjatywy

senackiej Komisji Ochrony Środowiska we współpracy z Ministerstwem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

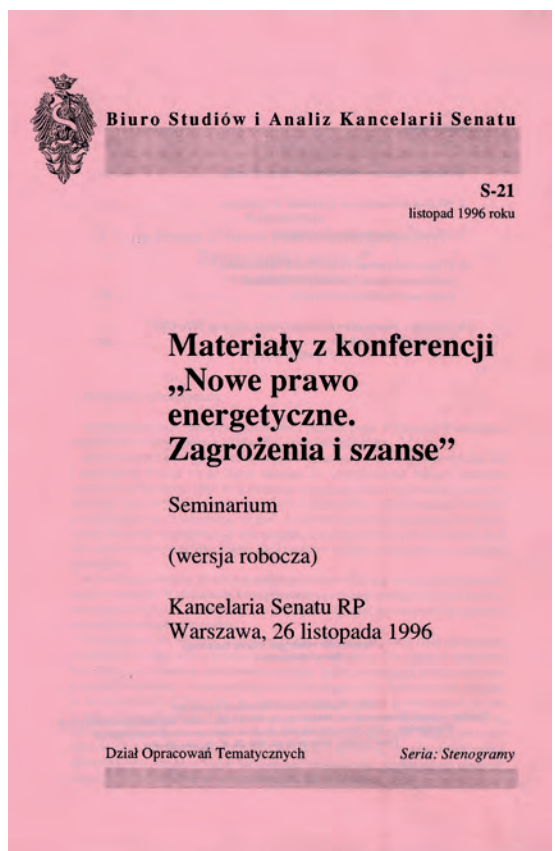
18 czerwca 1996 r. – seminarium pt. „Karać, czy nie karać za posiadanie narkotyków?”, zorganizowane z inicjatywy wicemarszałek Zofii Kuratowskiej.

21 października 1996 r. – konferencja pt. „Ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Podstawowe problemy i wyzwania”, zorganizowana z inicjatywy Zespołu Doradców do spraw Polityki Społecznej przy marszałku Senatu RP.

22 października 1996 r. – konferencja pt. „Teraz Wisła – Wisła drogą w XXI wiek”, zorganizowana z inicjatywy Senatorskiego Klubu Demokratycznego, przy współudziale Stowarzyszenia Ekologiczno-Kulturalnego „Klub Gaja” i Forum ekologicznego Unii Wolności.

30 października 1996 r. – seminarium pt. „Młodzież w «Solidarności» – młodzież z «Solidarnością»”, zorganizowane z inicjatywy Klubu Senackiego NSZZ „Solidarność”.

26 listopada 1996 r. – seminarium pt. „Nowe prawo energetyczne. Zagrożenia i szanse”, zorganizowane z inicjatywy marszałka Adam Struzika.

7 stycznia 1997 r. – noworoczne spotkanie marszałka Adama Struzika z artystami.

Juliusz Machulski w rozmowie z marszałkiem Adamem Struzikiem

Jerzy Janicki i Adam Hanuszkiewicz

Marszałek Adam Struzik,
wicemarszałek Grzegorz Kurczuk
oraz senator Maria Berny
w rozmowie z Wojciechem Siemionem

Marszałek Adam Struzik
w rozmowie z Alicją Majewską
i Zbigniewem Wodeckim

8 marca 1997 r. – seminarium pt. „Kobiety w Polsce demokratycznej. Szanse i bariery”, zorganizowane z inicjatywy Parlamentarnej Grupy Kobiet.

11–12 kwietnia 1997 r. – seminarium pt. „Dwustopniowy podział terytorialny kraju w aspekcie

przestrzenno-społecznym”, zorganizowane z inicjatywy marszałka Adam Struzika oraz senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Publicznej.

28 kwietnia 1997 r. – wystawa pt. „Kancelaria Senatu w dwudziestolecu międzywojennym”.

Pracownicy Działu Oświatowego Biura Informacyjnego przygotowujący wystawę:
Dorota Mycielska, Jarosław Zawadzki
i Grażyna Rafałowicz

Fragment ekspozycji wystawy

Pracownicy Działu Oświatowego Biura Informacyjnego przygotowujący wystawę:
Dorota Mycielska, Jarosław Zawadzki
i Grażyna Rafałowicz

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

W skład delegacji wchodził senatorowie: Lorraine Keamogecoe Losabe, Dr Siyabonga Cyprian Cwele, Abraham Johannes Williams, Geoffrey Bongmusa Bhengu oraz Jacobus Rosier de Ville.

Podczas pobytu w Polsce delegacja spotkała się z marszałkiem A. Struzikiem, wicemarszałkiem Sejmu Włodzimierzem Cimoszowiczem oraz z przedstawicielami komisji senackich. Odyto także spotkania w Ministerstwie Pracy i Polityki Socjalnej oraz w Trybunale Konstytucyjnym.

W dniu 6 października delegacja Senatu RPA została przyjęta przez prezydenta RP Lecha Wałęsę.

Podczas wizyty u marszałka A. Struzika podkreślano, że sytuacja w Republice Południowej Afryki w Polsce jest zbliżona. Do głównych podobieństw zaliczono prace nad nową, demokratyczną konstytucją, trwającą obecnie w obydwu krajach, oraz proces transformacji ustrojowej.

Południowoafrykańscy goście interesowali się uprawnieniami polskiego Senatu, kompetencjami komisji senackich, układem stosunków między Senatem a rządem, a także rolą Senatu jako reprezentacji terytorialnej.

Podczas spotkania marszałek A. Struzik podkreślił, że wizyta przedstawicieli Senatu RPA – pierwsza w historii wzajemnych kontaktów – może stanowić impuls do różnorodnej współpracy między obu krajami.

Podczas wizyty u prezydenta RP Lecha Wałęsy zwrócono uwagę na podobieństwa sytuacji w RPA i Polsce.

L. Wałęsa podkreślił, że będzie zachęcał i starał się stwarzać warunki do szerszej współpracy między obu krajami.

Delegacja Senatu RPA spotkała się następnie z senatorami z Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia. Komisję reprezentowali senatorowie: Mieczysław Wyględowski (przewodniczący komisji), Jerzy Derkacz (wiceprzewodniczący komisji), Wanda Kustrzeba, Stanisław Kucharski i Ireneusz Zarzycki.

Na prośbę gości senatorowie omówili zagadnienia dotyczące m.in.: prac nad wprowadzeniem w Polsce nowego systemu ubezpieczeń zdrowotnych, założeń nowego systemu ubezpieczeń społecznych oraz przebiegu procesu legislacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem roli Senatu.

Wypowiedzi senatorów RPA dotyczyły przede wszystkim problemów związanych z reformowaniem systemu zabezpieczenia społecznego oraz systemu ochrony zdrowia.

Podczas spotkania delegacji Senatu RPA z Komisją Gospodarki Narodowej kominiak i senator Zdzisława Janowska.

W rozmowie poruszono kwestie dotyczące procedury uchwalania budżetu w Polsce oraz kontroli nad jego wykonaniem, przebiegu procesu prywatyzacji w Polsce, a także przemian demokratycznych w RPA oraz współpracy gospodarczej między Polską i RPA.

spotkała się także Komisja Spraw Zagranicznych i Stosunków Gospodarczych. Uczestniczyli wiceprezident Stanisław Kucharski i senatorowie Ireneusz Zarzycki i Stanisław Kustrzeba.

Podczas spotkania z marszałkiem A. Struzikiem i wicemarszałkiem Cimoszowiczem podkreślono, że sytuacja w Republice Południowej Afryki w Polsce jest zbliżona. Do głównych podobieństw zaliczono prace nad nową, demokratyczną konstytucją, trwającą obecnie w obydwu krajach, oraz proces transformacji ustrojowej.

Wśród innych aspektów polityki zagranicznej RPA wymieniono zagadnienia związane z nierozprzestrzenianiem broni nuklearnej, polityką pokoju ogólnego oraz przestrzeganiem Deklaracji Praw Człowieka.

Spotkanie delegacji Senatu RPA z marszałkiem Adamem Struzikiem

W czasie III kadencji Senatu przywiązywano dużą wagę do dalszego rozwoju współpracy międzynarodowej. Podobnie jak w poprzednich kadencjach, przejawem tego były liczne wizyty w Polsce delegacji zagranicznych, zarówno głów państw, jak i reprezentujących organizacje międzynarodowe przewodniczących parlamentów i premierów rządów. Wzmoczoną aktywność na tym polu wykazywali również marszałek, wicemarszałkowie oraz senatorowie, uczestnicząc w oficjalnych delegacjach do parlamentów innych krajów oraz w organizowanych tam konferencjach i seminariach.

W tej części opracowania zaprezentowano, w układzie chronologicznym, kalendarium wybranych wizyt, zarówno delegacji zagranicznych w Senacie, jak i przedstawicieli Senatu na zaproszenie innych krajów, organizacji międzynarodowych czy instytucji. Miały one istotne znaczenie dla budowania wzajemnych stosunków Polski z innymi krajami czy organizacjami międzynarodowymi w obszarze europejskim i światowym.

20–24 października 1993 r. – udział senatorów: Piotra Ł. J. Andrzejewskiego i Doroty Simonides w międzynarodowym seminarium parlamentarzyistów Europy Zachodniej i Wschodniej poświęconym zagadnieniom mniejszości narodowych w Budapeszcie.

21 października 1993 r. – wizyta oficjalna prezydenta Republiki Czeskiej Václava Havla.

9–8 listopada 1993 r. – udział marszałka Senatu Adama Struzika i senatora Jana Sęka w I Kongresie Polonii Ameryki Łacińskiej, który odbywał się w Argentynie i Urugwaju.

9 grudnia 1993 r. – udział senatora Zbigniewa Romaszewskiego w konferencji pt. „Problemy przestępczości zorganizowanej” w Lyonie.

29 listopada – 1 grudnia 1993 r. – posiedzenie inauguracyjne Parlamentarnej Komisji Wspólnej Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej.

26 stycznia 1994 r. – wizyta oficjalna prezydenta Republiki Słowackiej Michala Kováča.

28 stycznia 1994 r. – wizyta delegacji parlamentu Izraela z przewodniczącym Szewachem Weissem na czele.

11–14 lutego 1994 r. – udział senatorów: Adama Daraża i Jana Sęka w Kongresie Związku Polaków na Łotwie w Rydze.

18–26 lutego 1994 r. – wizyta delegacji Rady Naczelnej Unii Stowarzyszeń i Organizacji Polskich w Ameryce Łacińskiej (USOPAL).

20–26 marca 1994 r. – udział senatora Mieczysława Wyględowskiego w symposium nt. reformowania ochrony zdrowia w krajach Europy Środkowej i Wschodniej w Waszyngtonie.

28–30 marca 1994 r. – wizyta oficjalnej delegacji parlamentarnej na zaproszenie przewodniczących obu izb parlamentu Rumunii. Senat reprezentowali marszałek Adam Struzik oraz senatorowie: Stanisław Kucharski i Barbara Łękawa.

20–22 kwietnia 1994 r. – udział senatora Henryka Makarewicza w międzynarodowej konferencji nt. koordynacji polityki zagranicznej w państwach Europy Środkowej i Północnej w Tallinie.

21 kwietnia 1994 r. – wizyta delegacji Zgromadzenia Narodowego Republiki Węgierskiej z przewodniczącym Györgyem Szabadem na czele.

16 maja 1994 r. – wizyta oficjalna przewodniczącego Zgromadzenia Parlamentarnej Rady Europy Miguela Angela Martinezę.

16–19 maja 1994 r. – udział w uroczystych obchodach 50. rocznicy bitwy pod Monte Cassino. Wzięli w nich udział: marszałek Senatu Adam Struzik oraz senatorowie: Jan Sęk i Rajmund Szwonder.

23–27 maja 1994 r. – wizyta oficjalnej delegacji parlamentarnej na zaproszenie przewodniczących obu izb parlamentu Republiki Irlandii. Senat reprezentowali marszałek Adam Struzik oraz senatorowie: Ryszard Jarzembowski i Zbigniew Kulak.

26 maja – 1 czerwca 1994 r. – wizyta oficjalna delegacji Senatu Kanady z senatorem Jacques’em Hebertem na czele.

22 czerwca 1994 r. – wizyta oficjalna prezydenta Republiki Irlandii Mary Robinson.

23 czerwca 1994 r. – wizyta delegacji Związku Polaków na Litwie.

2 lipca 1994 r. – wizyta premiera Republiki Francuskiej Éduarda Balladura.

3–8 lipca 1994 r. – udział senatorów: Jerzego Cieślaka i Doroty Simonides w sesji Zgromadzenia Parlamentarnego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w Wiedniu.

4–7 października 1994 r. – wizyta oficjalnej delegacji Bundesratu z przewodniczącym Klausem Wedemeierem na czele.

12–16 października 1994 r. – udział senatora Stanisława Kucharskiego w VI Europejskiej Konferencji Regionów Przygranicznych pt. „Nowe wyzwania stojące przed współpracą transgraniczną na styku między Europą Zachodnią a Europą Środkową i Wschodnią” w Ljubljanie.

19 października 1994 r. – wizyta prezydenta Republiki Portugalii Mário Soaresa.

24–26 listopada 1994 r. – udział wicemarszałka Senatu Ryszarda Czarnego i senatora Jana Sęka w uroczystych obchodach jubileuszu 100-lecia Związku Polaków „Strzecha” w Wiedniu.

13 stycznia 1995 r. – wizyta sekretarza generalnego Unii Międzyparlamentarnej Pierre’a Cornillona.

25–28 stycznia 1995 r. – udział wicemarszałka Senatu Ryszarda Czarnego i senatora Henryka Makarewicza w międzynarodowej konferencji pt. „Rosja i Europa Środkowa w nowej rzeczywistości politycznej” w Moskwie.

8–11 lutego 1995 r. – udział wicemarszałek Senatu Zofii Kuratowskiej w konferencji pt.

„Równość i demokracja, utopia czy osiągnięcie”, zorganizowanej przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy w Strasburgu.

2 marca 1995 r. – wizyta oficjalna Prezydenta Słowenii Milana Kučana.

7–10 marca 1995 r. – wizyta oficjalnej delegacji Senatu RP pod przewodnictwem marszałka Adama Struzika na zaproszenie Bundesratu. W skład delegacji wchodził senatorowie: Gerhard Bartodziej, August Chełkowski, Jerzy Kopaczewski, Henryk Makarewicz i Marek Minda.

12–16 marca 1995 r. – wizyta delegacji senackiej Komisji Spraw Zagranicznych i Komisji Obrony Narodowej w Kwaterze Głównej NATO w Brukseli. W skład delegacji wchodził senatorowie: Jerzy Adamski, Ryszard Gibuła, Ryszard Jarzembowski, Henryk Kanicki, Stanisław Kucharski, Henryk Makarewicz, Bogusław Mąsior, Mieczysław Protasowicki, Tadeusz Rewaj i Rajmund Szwonder.

19–27 marca 1995 r. – spotkanie wicemarszałka Senatu Ryszarda Czarnego z przedstawicielami Polonii w Los Angeles oraz udział w konferencji nt. studiów o Polsce w Waszyngtonie.

19 kwietnia 1995 r. – wizyta oficjalna prezydenta Rumunii Iona Iliescu.

19–21 kwietnia 1995 r. – udział delegacji Senatu RP pod przewodnictwem marszałka Adama Struzika w uroczystościach z okazji 50. rocznicy wyzwolenia Bolonii. W skład delegacji wchodził senatorowie: Józef Frączek, Jan Mulak i Jerzy Sęk.

4 czerwca 1995 r. – wizyta oficjalnej delegacji Senatu RP pod przewodnictwem marszałka Adama Struzika na uroczystości w Katyniu. W skład delegacji wchodził senatorowie: Bogusław Mąsior i Jerzy Sęk.

5 czerwca 1995 r. – wizyta delegacji Komisji Spraw Zagranicznych Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych.

15 czerwca 1995 r. – udział senatorów: Sylwestra Gajewskiego i Henryka Makarewicza w sesji specjalnej Parlamentarnej Komisji Wspólnej RP i Unii Europejskiej poświęconej rolnictwu.

27 czerwca 1995 r. – wizyta sekretarza generalnego Rady Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej Władymira A. Nikitowa.

6 lipca 1995 r. – wizyta oficjalna Kanclerza Republiki Federalnej Niemiec Helmuta Kohla.

Eugeniusz Grzeszczak, Zdzisław Jarmużek i Mieczysław Wyględowski.

10–11 lipca 1995 r. – wizyta oficjalnej delegacji Senatu RP pod przewodnictwem marszałka Adama Struzika na zaproszenie przewodniczącego Parlamentu Republiki Albanii Pjetëra Arbno-riego. W skład delegacji wchodził senatorowie:

19 września 1995 r. – wizyta przewodniczącej parlamentu Królestwa Norwegii Kirsti K. Grøndahl.

4–8 października 1995 r. – wizyta oficjalna delegacji Senatu Republiki Południowej

Członkowie delegacji Senatu Republiki Południowej Afryki na sali posiedzeń Senatu oprowadzani przez dyrektora Biura Informacyjnego Jarosława Demineta

Powitanie przez marszałka Adama Struzika przewodniczącego Senatu Republiki Południowej Afryki Hendrika Jacobusa Coetsee

Wicemarszałek Zofia Kuratowska w towarzystwie przewodniczącego Senatu Republiki Południowej Afryki Hendrika Jacobusa Coetsee

Afryki z przewodniczącym Hendrikiem Jacobusem Coetsee na czele.

31 sierpnia – 15 września 1995 r. – udział senatorów: Alicji Grześkowiak i Doroty Kempki w IV Światowej Konferencji Kobiet w Chińskiej Republice Ludowej.

22–25 października 1995 r. – udział senatora Ryszarda Ochwata w III Paneuropejskiej Konferencji Ministrów Ochrony Środowiska pt. „Środowisko dla Europy” w Sofii.

3–5 listopada 1995 r. – udział senator Alicji Grześkowiak w Kongresie Rodzin zorganizowanym przez Federację Organizacji Polskich na Ukrainie w Stryju.

4 grudnia 1995 r. – wizyta przewodniczącego Rady Narodowej Republiki Słowackiej Ivana Gašparoviča.

12–13 stycznia 1996 r. – udział senatorów: Piotra Ł. J. Andrzejewskiego i Alicji Grześkowiak w ceremonii wręczenia medali nadanych senatorom przez prezydenta Republiki Litwy Algirdasa Brazauskasa.

15–17 marca 1996 r. – udział senatora Marka Mindy w konferencji pt. „Rola parlamentów w procesie integracji europejskiej i poszerzenia Unii Europejskiej” w Wiedniu.

26 marca 1996 r. – wizyta Jej Królewskiej Mości Elżbiety II.

Powitanie JKM Elżbiety II
przez marszałka Adama Struzika

Powitanie JKM Elżbiety II
przez marszałka Adama Struzika

18 kwietnia 1996 r. – wizyta sekretarza generalnego Paktu Północnoatlantyckiego Javiera Solany.

Maj 1996 r. – wizyta przewodniczącej Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy Leni Fischer.

5–9 maja 1996 r. – wizyta oficjalnej delegacji Senatu RP pod przewodnictwem marszałka Adama Struzika na zaproszenie przewodniczącego Senatu Królestwa Belgii Franka Swaelena. W skład delegacji wchodził senatorowie: Zdzisława Janowska,

Delegacja na sali posiedzeń Senatu w towarzystwie szefa Kancelarii Senatu Wojciecha Sawickiego

Spotkanie delegacji z marszałkiem Adamem Struzikiem

Andrzej Szczepański, Grzegorz Woźny i Ryszard Żołyński.

6–9 maja 1996 r. – wizyta delegacji senackiej Komisji Emigracji i Polaków za Granicą na zaproszenie Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie we Lwowie. W skład delegacji wchodził senatorowie: Stanisław Ceberek, Józef Kuczyński, Piotr Miszczuk i Mieczysław Wyględowski.

10 maja 1996 r. – wizyta delegacji Izby Posłów Zgromadzenia Federalnego Republiki Greckiej z jej

przewodniczącym Apostolosem Kaklamanisem na czele.

28–31 maja 1996 r. – wizyta delegacji senackiej Grupy Parlamentarnej Polsko-Francuskiej na zaproszenie Senatu Francji w Paryżu. W skład delegacji wchodził senatorowie: Piotr Ł. J. Andrzejewski, August Chełkowski, Jerzy Derkacz, Zbigniew Kulak, Marian Kwiatkowski, Jan Mulak, Wincenty Olszewski i Tadeusz Rewaj.

30 maja 1996 r. – wizyta oficjalna marszałka Senatu Adama Struzika w Republice Łotewskiej.

Członkowie polskiej delegacji podczas spotkania z prezydentem Republiki Łotewskiej Guntisem Ulmanisem

Marszałek Adam Struzik w towarzystwie przewodniczącej Sejmu Republiki Łotewskiej Ilgi Kreituse

5 czerwca 1996 r. – wizyta prezydenta Republiki Włoskiej Oscara Luigi Scalfaro.

26 czerwca 1996 r. – wizyta prezydenta Ukrainy Leonida Kuczmy.

26–27 czerwca 1996 r. – wizyta oficjalnej delegacji Senatu RP pod przewodnictwem marszałka Adama Struzika na zaproszenie przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego Republiki

Węgierskiej Zoltána Gála. W skład delegacji wchodzili senatorowie: Maria Berny, Józef Frączek i Piotr Stępień.

3 lipca 1996 r. – wizyta Kanclerza Austrii Franza Waffenschmidta.

3 września 1996 r. – wizyta delegacji japońskich parlamentarzystów z senatorem Osamu Yatabe na czele.

Spotkanie marszałka Adama Struzika z delegacją parlamentarzystów japońskich

Wicemarszałek Grzegorz Kurczuk w towarzystwie członków delegacji parlamentarzystów japońskich w sali posiedzeń Senatu

11 września 1996 r. – wizyta delegacji Izby Reprezentantów Republiki Chorwacji z jej przewodniczącym Vlatko Pavleticiem na czele.

12 września 1996 r. – wizyta oficjalna prezydenta Republiki Francuskiej Jacques’a Chiraca.

22–26 września 1996. – wizyta oficjalna delegacji parlamentu Australii z przewodniczącą Senatu Margaret Reid na czele.

4 października 1996 r. – wizyta oficjalnej delegacji Senatu Republiki Pakistanu na czele z przewodniczącym Wasimem Sajjadem.

15 października 1996 r. – wizyta oficjalna Jego Królewskiej Mości Haralda V.

22 października 1996 r. – wizyta oficjalna prezydenta Republiki Greckiej Konstantinosa Stephanopoulosa.

Powitanie prezydenta Francji Jacques’a Chiraca przez szefa Kancelarii Senatu Jana Kołtuna. W tle widoczny marszałek Sejmu Józef Zych

Marszałek Adam Struzik przyjmuje delegację prezydenta Francji Jacques’a Chiraca

Przewodnicząca Senatu
Australii Margaret Reid
w towarzystwie szefa
Kancelarii Senatu
Jana Kołtuna

Powitanie przewodniczącej
Senatu Australii Margaret
Reid przez wicemarszałka
Ryszarda Czarnego

Spotkanie marszałka Adama
Struzika i wicemarszałka
Grzegorza Kurczuka
z przewodniczącym Senatu
Pakistanu Wasimem
Sajjadem

Spotkanie marszałka Adama Struzika i wicemarszałka Grzegorza Kurczuka z przewodniczącym Senatu Pakistanu Wasimem Sajjadem

26 października – 1 listopada 1996 r. – wizyta oficjalnej delegacji Senatu RP pod przewodnictwem marszałka Adama Struzika na zaproszenie

przewodniczącego Senatu Republiki Południowej Afryki Hendrika Jacobusa Coetsee w Kapsztadzie. W skład delegacji wchodził senatorowie: Ryszard

Powitanie prezydenta Republiki Grecji Konstantinosa Stephanopouloasa przez marszałka Adama Struzika i szefa Kancelarii Senatu Jana Kołtuna

Spotkanie marszałka Adama Struzika i szefa Kancelarii Senatu Jana Kołtuna z prezydentem Republiki Grecji Konstantinosem Stephanopoulosem

Jarzemowski, Henryk Makarewicz, Henryk Stokłosa.

12 listopada 1996 r. – wizyta oficjalna delegacji Senatu Królestwa Hiszpanii z przewodniczącym Juanem Ignatio Valverede na czele.

16–19 listopada 1996 r. – udział senatora Kazimierza Działochoy w seminarium nt. projektu Konstytucji RP zorganizowanym przez Stację Naukową PAN w Paryżu dla członków Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego.

4 lutego 1997 r. – wizyta przewodniczącego Dumy Państwowej Federacji Rosyjskiej Giennadija Sielezniowa.

21–24 lutego 1997 r. – udział wicemarszałka Senatu Grzegorza Kurczuka i senatora Jana

Adamiaka w VI Zgromadzeniu Ogólnym Kongresu Polaków w Republice Czeskiej oraz w obchodach 110. rocznicy powstania Klubu Polskiego.

21–24 lutego 1997 r. – udział wicemarszałka Senatu Stefana Jurczaka i senatora Jana Sęka w uroczystych obchodach 50. rocznicy powstania Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii.

27 lutego 1997 r. – wizyta Prezydenta Republiki Bułgarii Petyra Stojanowa.

9 kwietnia 1997 r. – wizyta oficjalna delegacji Senatu Republiki Czeskiej z przewodniczącym Petrem Pithartem na czele.

2–4 maja 1997 r. – udział wicemarszałka Senatu Grzegorza Kurczuka w konferencji nt. roli

Marszałek Adam Struzik
przyjmuje delegację Senatu
Republiki Czeskiej

Senator Piotr Ł. J. Andrzejewski
wita przewodniczącego
Senatu Republiki Czeskiej
Petra Pitharta

parlamentów dwuizbowych zorganizowanej przez Senat Republiki Włoskiej.

5–6 maja 1997 r. – udział w delegacji polskiej grupy parlamentarnej na obrady okrągłego stołu parlamentarzystów polskich i włoskich nt. bezpieczeństwa w perspektywie rozszerzenia NATO. W skład delegacji wchodził senatorowie: August Chełkowski, Henryk Makarewicz i Rajmund Szwonder.

8 maja 1997 r. – wizyta prezydenta Republiki Tureckiej Süleymana Demirela.

12–14 maja 1997 r. – wizyta oficjalnej delegacji Senatu RP pod przewodnictwem marszałka Adama Struzika na zaproszenie przewodniczącego Rady Federacji Rosyjskiej Jegora Strojewa w Moskwie. W skład delegacji wchodził senatorowie: Sylwester Gajewski, Zdzisław Jarmużek, Henryk

Makarewicz, Piotr Miszczuk, Janusz Okrzesik oraz Marcin Tyrna.

21–23 maja 1997 r. – udział senatorów: Tadeusza Rewaja i Doroty Simonides w międzynarodowej konferencji pt. „Republiki bałtyckie i Polska: kierunki rozwoju Unii Europejskiej” zorganizowanej przez Forum Pro Baltica.

20 czerwca 1997 r. – wizyta prezydenta Republiki Litewskiej Algirdasa Brazauskasa.

5 lipca 1997 r. – wizyta przewodniczącego Rady Najwyższej Republiki Białorusi Siamiona Szareckiego.

24 lipca 1997 r. – wizyta delegacji Parlamentu Gruzji z wiceprzewodniczącym Eldarem Szengelaja na czele.

Spotkanie prezydenta Republiki Litwy Algirdasa Brazauskasa z dziennikarzami w holu Senatu

Wizyta prezydenta Republiki Litwy Algirdasa Brazauskasa. Na pierwszym planie marszałek Adam Struzik, prezydent Republiki Litwy Algirdas Brazauskas oraz dyrektor Biura Kontaktów Międzynarodowych Anna Szklennik. Z tyłu, drugi od lewej szef Kancelarii Senatu Jan Kołtun

KANCELARIA SENATU
– FUNKCJONOWANIE
W LATACH 1993–1997

*Senat
Rzeczypospolitej
Polskiej*

Kancelaria Senatu RP

Od początku III kadencji Kancelaria Senatu funkcjonowała na podstawie przepisów obowiązujących w poprzedniej kadencji, czyli na podstawie Regulaminu Organizacyjnego Kancelarii Senatu z dnia 15 września 1991 r. W trakcie kadencji Prezydium Senatu dostrzegło potrzebę przeprowadzenia zmian w strukturze Kancelarii i zdecydowało o przeprowadzeniu reorganizacji. W tym celu 16 listopada 1994 r. została wydana uchwała w sprawie nadania statutu Kancelarii Senatu. Na jego podstawie 24 stycznia 1995 r. zostało wydane zarządzenie Szefa Kancelarii Senatu ustanawiające szczegółowy regulamin organizacyjny Kancelarii.

Po przeprowadzonej reorganizacji od 1 lutego 1995 r. w Kancelarii funkcjonowało osiem statutowych jednostek organizacyjnych. Były to: Gabinet Marszałka Senatu oraz siedem innych biur. Wśród nich bez zmian pozostały: Biuro Informacyjne, Biuro Kontaktów Międzynarodowych, Biuro Prac Senackich oraz Biuro Studiów i Analiz. Nowo powstałe jednostki organizacyjne to: Gabinet Marszałka Senatu, Biuro Administracyjne, Biuro Legislacyjne oraz Biuro Obsługi Senatorów. Likwidacji uległo Biuro Interwencji.

Zmiany organizacyjne zasadniczo nie wpłynęły na zakres prac Kancelarii. Podobnie jak w poprzednich kadencjach do podstawowych jej zadań należała bieżąca obsługa prac Senatu i jego organów od strony legislacyjnej, opiniotawczej i analitycznej, informacyjnej i dokumentacyjnej. Wypełniały ją w szczególności: Biuro Legislacyjne, Biuro Studiów i Analiz, Biuro Informacyjne, Biuro Kontaktów Międzynarodowych i Biuro Prac Senackich. Pozostałe równie ważne zadania polegające na zapewnieniu organizacyjno-technicznych oraz finansowych warunków działania Senatu i jego organów, senatorów oraz biur senatorskich, wykonywały z kolei Biuro Administracyjne oraz Biuro Obsługi Senatorów.

W trakcie kadencji nastąpiła również zmiana na stanowisku Szefa Kancelarii Senatu. Od początku 1990 r. funkcję tę pełnił nieprzerwanie Wojciech Sawicki. W maju 1996 r. zastąpił go Jan Kołtun.

Warto także odnotować szeroką działalność Kancelarii w zakresie organizowania i współorganizowania konferencji oraz seminariów tematycznych, wystaw historycznych oraz innych przedsięwzięć, w tym wydawniczych, z zakresu edukacji i popularyzacji wiedzy o parlamencie.

Jan Kołtun

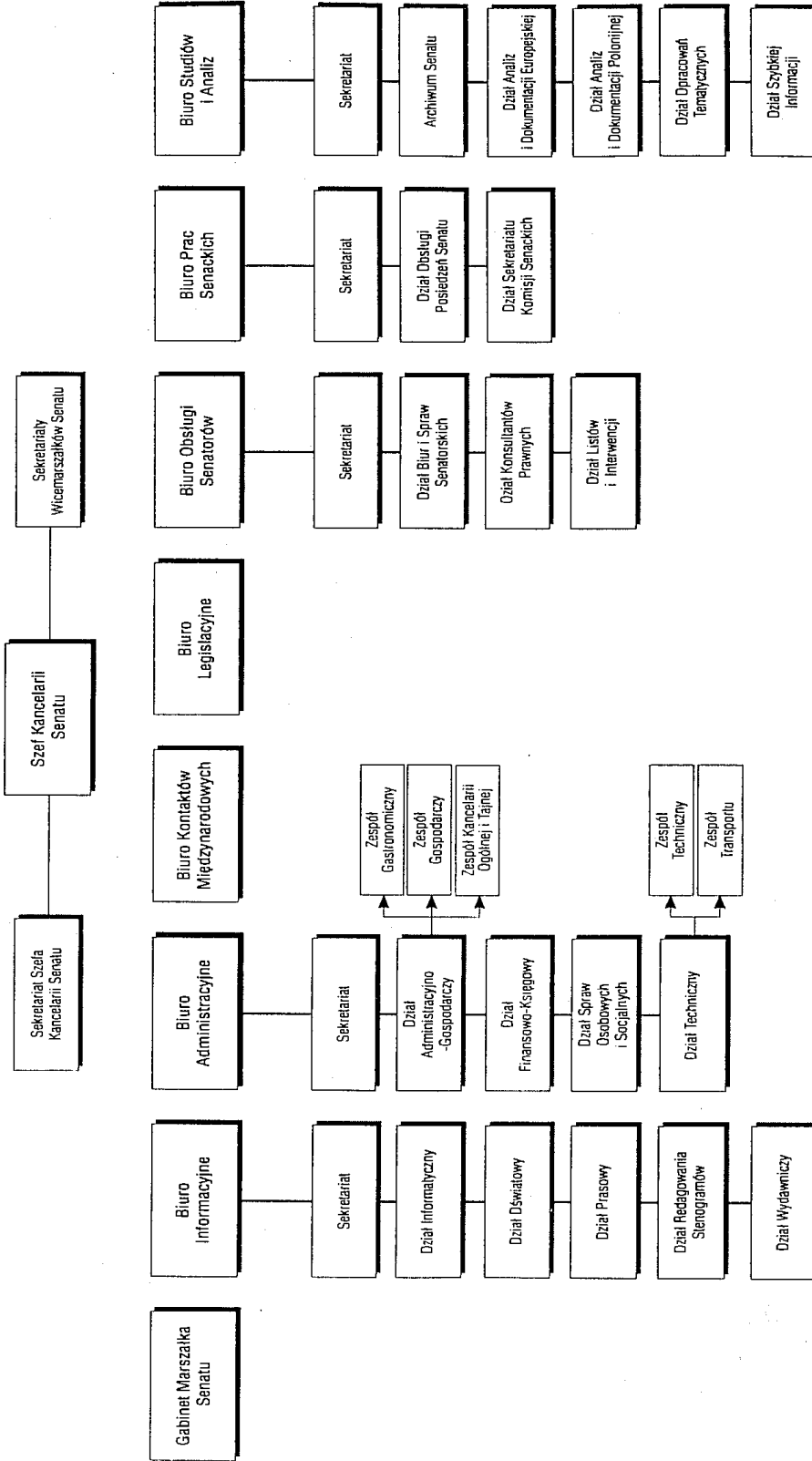
Jan Kołtun urodził się 7 czerwca 1949 r. w Wólce Rudnickiej w woj. lubelskim.

Jest absolwentem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz podyplomowego Studium Służby Zagranicznej w Warszawie. W latach 1972–1974 odbył aplikację sędziowską, zakończoną zdaniem egzaminu sędziowskiego. Posiada również uprawnienia radcy prawnego. Początki pracy zawodowej związał ze służbą zagraniczną. W latach 1981–1985 był wicekonsulem, a następnie konsulem w Konsulacie Generalnym PRL w Malmö w Szwecji, zaś w latach 1990–1994 pełnił funkcję konsula w Konsulacie Generalnym RP w Toronto w Kanadzie. Po powrocie do kraju pracował w administracji rządowej. Kierował Biurem Kadr, Szkoleń i Organizacji oraz był dyrektorem generalnym w Urzędzie Rady Ministrów. W 1996 r. został powołany na stanowisko szefa Kancelarii Senatu. W 1997 r. rozpoczął pracę w Najwyższej Izbie Kontroli, gdzie początkowo pełnił funkcję dyrektora Departamentu Gospodarki i Integracji Europejskiej, później zaś został doradcą prezesa NIK. Począwszy od 2002 r., przez kolejne trzy lata był zastępcą kierownika Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Po tym okresie powrócił do pracy w NIK i w latach 2006–2012 pracował na stanowisku dyrektora delegatury w Poznaniu.

SCHEMAT ORGANIZACJI KANCELARII SENATU

1-02-95

UCHWAŁA PREZYDIUM SENATU

z dnia 16 listopada 1994 r.

ze zmianami z dnia 30 października 1996 r.
(tekst ujednolicony)

w sprawie nadania statutu Kancelarii Senatu

Prezydium Senatu, na podstawie art. 9 pkt 11 oraz art. 73 Regulaminu Senatu (Monitor Polski z 1993 r. Nr 20, poz. 198, z 1994 r. Nr 30, poz. 244), na wniosek Szefa Kancelarii Senatu, uchwała co następuje:

§ 1.

Nadaje się Kancelarii Senatu statut, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Celem przeprowadzenia zmian w organizacji Kancelarii Senatu i zmiany struktury statutowych jednostek organizacyjnych stawia się Kancelarię Senatu w okresie do dnia 31 stycznia 1995 r. w stan reorganizacji.

§ 3.

Traci moc uchwała Prezydium Senatu z dnia 13 grudnia 1990 r. w sprawie nadania statutu Kancelarii Senatu, zmieniona uchwałami Prezydium Senatu z dnia 8 sierpnia 1991 r. oraz z dnia 8 kwietnia 1992 r.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1995 r., z wyjątkiem § 2, który wchodzi w życie z dniem podjęcia uchwały.

Marszałek Senatu
Adam STRUZIŁ

STATUT KANCELARII SENATU

§ 1.

Kancelaria Senatu jest urzędem podległym Prezydium Senatu, wykonującym zadania organizacyjno – techniczne związane z działalnością Senatu i jego organów oraz udzielającym pomocy senatorom w wykonywaniu mandatu senatorskiego.

§ 2.

1. Kancelarią Senatu kieruje Szef Kancelarii Senatu, który odpowiada za jej działalność przed Marszałkiem Senatu.
2. Szef Kancelarii Senatu kieruje Kancelarią Senatu przy pomocy zastępcy Szefa Kancelarii Senatu i dyrektorów statutowych jednostek organizacyjnych.
3. Zastępca Szefa Kancelarii Senatu kieruje Kancelarią Senatu w czasie nieobecności Szefa Kancelarii Senatu.

§ 3.

1. W skład Kancelarii Senatu wchodzi następujące statutowe jednostki organizacyjne:
  - 1) Gabinet Marszałka Senatu,
  - 2) Biuro Administracyjne,
  - 3) Biuro Informacyjne,
  - 4) Biuro Kontaktów Międzynarodowych,
  - 5) Biuro Legislacyjne,
  - 6) Biuro Obsługi Senatorów,
  - 7) Biuro Prac Senackich,
  - 8) Biuro Studiów i Analiz.

2. Organizację wewnętrzną i szczegółowy zakres zadań statutowych jednostek organizacyjnych, a także inne postanowienia dotyczące zasad wykonywania pracy w Kancelarii Senatu określa regulamin organizacyjny Kancelarii Senatu nadany przez Szefa Kancelarii Senatu.

§ 4.

Zastępca Szefa Kancelarii Senatu, dyrektorzy statutowych jednostek organizacyjnych oraz Główny Księgowy Kancelarii Senatu wchodzi w skład Kolegium Kancelarii Senatu, które jest organem doradczym Szefa Kancelarii Senatu.

§ 5.

Dyrektorzy statutowych jednostek organizacyjnych, o których mowa w § 3 ust. 1, działają na podstawie zakresów czynności ustalonych przez Szefa Kancelarii Senatu.

§ 6.

Łączenie, likwidacja lub utworzenie nowych statutowych jednostek organizacyjnych Kancelarii Senatu wymaga zmiany niniejszego statutu.

Pożegnanie szefa Kancelarii Senatu Wojciecha Sawickiego

Pracownicy Kancelarii Senatu:
Ewa Rusek, NN, Tomasz Skwarek,
Hanna Nikodemka

Pracownicy Kancelarii Senatu:
Anna Czelej, NN, Dorota Wojucka,
Ewa Rusek

Pracownicy Kancelarii Senatu:
Elżbieta Owczarek, dyrektor
Biura Prac Senackich Marek Kęsy,
Marta Tulczyńska, Wiesława
Dziewulska, wicedyrektor Biura
Prac Senackich Maria Lasota,
Stanisław Kozioł

Pracownicy Kancelarii Senatu:
Małgorzata Szydłowska
i Stanisław Głogowski

Pracownicy Kancelarii Senatu:
Katarzyna Łukaszewicz
I Małgorzata Tycińska

Pracownicy Kancelarii Senatu: dyrektor Biura
Informacyjnego Jarosław Deminet
i Wiesława Dziewulska

Pracownicy Kancelarii Senatu: Grzegorz Michniewicz, NN i wicedyrektor Biura Informacyjnego Anna Syska

Pracownicy Kancelarii Senatu: Tomasz Skwarek, Anna Semenowicz, Teresa Krynicka, Piotr Marczak oraz wicedyrektor Biura Studiów i Analiz Ewa Nawrocka

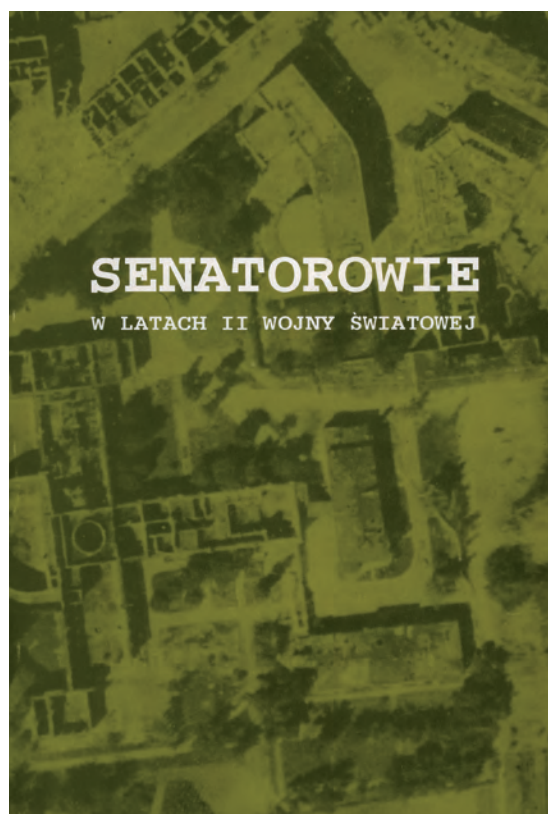
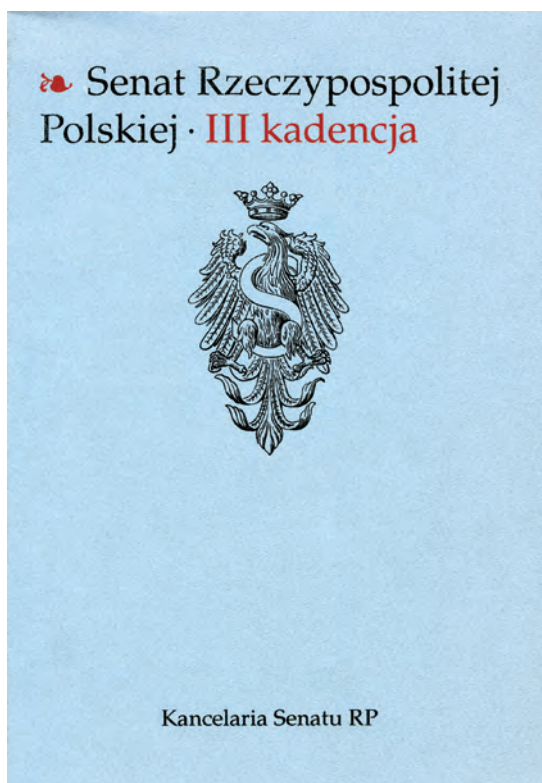
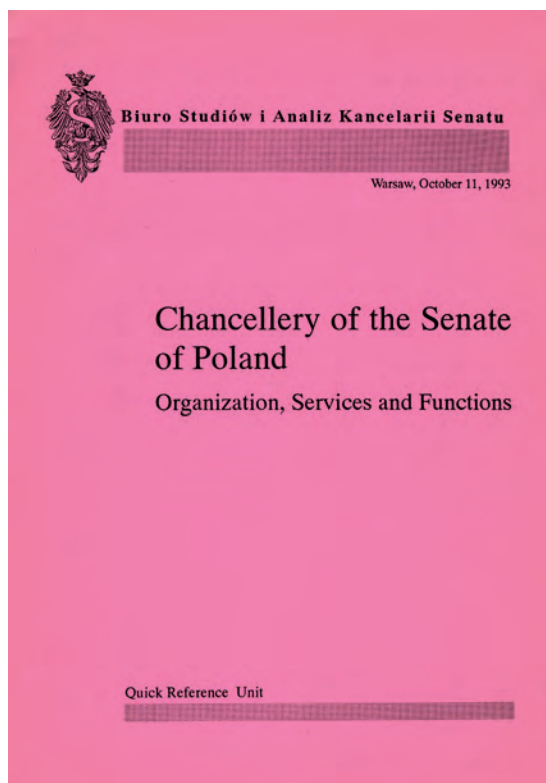
Pracownicy Kancelarii Senatu: Grażyna Rafałowicz, Dorota Mycielska i Jarosław Zawadzki

Szef Kancelarii Senatu
Jan Kołtun

Przykłady wydawnictw Kancelarii Senatu

*Senat
Rzeczypospolitej Polskiej*

Senat
Rzeczypospolitej Polskiej
Historia i teraźniejszość

ARCHIWUM SENATU

Senat
Rzeczypospolitej Polskiej
III kadencja

ISSN 0867-261X

OSTATNIE
POSIEDZENIE
SENATU
III KADENCJI

Sprawozdanie Stenograficzne

ze 107. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
w dniach 28, 29 sierpnia i 3 września 1997 r.

Warszawa
1997

Ostatnie – 107. – posiedzenie Senatu III kadencji odbyło się w dniach 28 i 29 sierpnia oraz 3 września 1997 r.

Podczas tej kadencji, która trwała od 19 września 1993 r. do 20 października 1997 r., Senat zebrał się 107 razy, zaś obrady trwały łącznie 177 dni. Pięć razy odbywały się uroczyste zgromadzenia posłów i senatorów. Ich zwoływanie było związane z wizytami: prezydenta USA Williama J. Clintona, kanclerza Niemiec Helmuta Kohla, Jej Królewskiej Mości Elżbiety II, prezydenta Ukrainy Leonida Kuczmy oraz prezydenta Francji Jacques'a Chiraca. Odbyły się także dwa wspólne posiedzenia Sejmu i Senatu; pierwsze z okazji 50. rocznicy zakończe-

nia II wojny światowej, zaś powodem drugiego było wygłoszenie orędzia przez prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego. Ponadto w latach 1994–1997 siedem razy zbierało się Zgromadzenie Narodowe w celu przygotowania i uchwalenia Konstytucji RP.

W czasie III kadencji Senat zgłosił łącznie 3121 poprawek do 208 ustaw, spośród 484 ustaw uchwalonych przez Sejm. Wobec 2 ustaw Senat nie zajął stanowiska. Spośród zgłoszonych poprawek Sejm przyjął 2057, to jest 66,5%, zaś 1038 odrzucił. Sejm nie rozpatrzył 26 poprawek. Senat wystąpił ponadto z 11 wnioskami o odrzucenie ustaw, z których 4 Sejm przyjął²⁰.

---

²⁰ Na podstawie danych zawartych w publikacji *XX-lecie odrodzonego Senatu w liczbach*, oprac. Biuro Analiz i Dokumentacji, seria: Studia i Materiały o Senacie, Kancelaria Senatu, Warszawa 2010.

Senat
Rzeczypospolitej Polskiej
III kadencja

Sprawozdanie Stenograficzne

ze 107. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
w dniach 28, 29 sierpnia i 3 września 1997 r.

Warszawa
1997

Porządek dzienny

107. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

w dniach 28, 29 sierpnia i 3 września 1997 roku

1. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą ubezpieczeń społecznych.
2. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich.
3. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności.
4. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o działach administracji rządowej.
5. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o samorządzie terytorialnym oraz ustawy – Prawo budżetowe.
6. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych.
7. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej.*
8. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o stosowaniu szczególnych rozwiązań podatkowych w związku z likwidacją skutków powodzi, która miała miejsce w lipcu 1997 r.
9. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o nadzwyczajnej pomocy państwa dla przedsiębiorców prowadzących małe przedsiębiorstwa, które zostały dotknięte skutkami powodzi z lipca 1997 r.**
10. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
11. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy „Prawo łowieckie”.
12. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o restrukturyzacji finansowej jednostek górnictwa węgla kamiennego oraz o wprowadzeniu opłaty węglowej.
13. **Stanowisko** Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy „Prawo o ustroju sądów powszechnych” oraz niektórych innych ustaw.
14. **Pierwsze czytanie** wniesionego przez grupę senatorów projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
15. **Drugie czytanie** projektu uchwały w sprawie zmiany Regulaminu Senatu.
16. **Drugie czytanie** projektu ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym dzieciom – ofiarom wojny 1939–1945.
17. **Wniosek** Komisji Regulaminowej i Spraw Senatorskich w sprawie stwierdzenia przez Senat wygaśnięcia mandatu senatora Ryszarda Czarnego.

* Zgodnie z art. 16 ust.1 ustawy konstytucyjnej Rada Ministrów określiła projekt ustawy jako pilny.

** Ustawa nie została uchwalona przez Sejm.

Ostatnie posiedzenie Prezydium Senatu III kadencji. Od lewej: wicemarszałek Grzegorz Kurczuk, wicemarszałek Zofia Kuratowska, marszałek Adam Struzik, wicemarszałek Stefan Jurczak

Ostatnie posiedzenie Prezydium Senatu III kadencji. Od lewej: dyrektor Biura Legislacyjnego Bogdan Skwarka, doradca w Kancelarii Senatu Krzysztof Sobków, dyrektor Biura Prac Senackich Adam Witalec, szef Kancelarii Senatu Jan Kołtun, dyrektor Biura Kontaktów Międzynarodowych Anna Szklennik, wicedyrektor Biura Prezydialnego Marianna Wąsowska-Napierała

Na mównicy senator
Piotr Ł. J. Andrzejewski.
Za stołem prezydyjnym:
senator Anna Olejnicka,
marszałek Adam Struzik
i senator Piotr Miszczuk

W pierwszym rządzie
senatorowie: Jerzy Kopaczewski
i Ryszard Jarzembowski.

W drugim rządzie:
wicemarszałek Grzegorz
Kurczuk, Ireneusz Michaś,
Grażyna Ciemniak, Dorota
Kempka. W trzecim rządzie:
Wincenty Olszewski, Lech
Czerwiński, Tomasz Romańczuk,
Zenon Nowak, Zbyszko Piwoński.

W czwartym rządzie: Stanisław
Sikorski, Grzegorz Woźny,
Paweł Jankiewicz.

W loży prasowej minister
sprawiedliwości Leszek
Kubicki, zastępca prokuratora
generalnego Stefan
Śniezko, podsekretarz stanu
w Ministerstwie Sprawiedliwości
Bohdan Zdziennicki

W pierwszym rządzie
senatorowie: Dorota Simonides,
wicemarszałek Senatu Zofia
Kuratowska, Jerzy Madej.

W drugim rządzie: Piotr
Ł. J. Andrzejewski, August
Chełkowski, wicemarszałek
Stefan Jurczak, Krzysztof
Kozłowski. W trzecim rządzie:
Sylwester Gajewski, Wojciech
Matecki, Andrzej Chronowski,
Mieczysław Biliński, Leszek
Lackorzyński, Aleksander
Gawronik, Adam Bachleda-
Księdzularz i Zbigniew Religa.
W czwartym rządzie: Ireneusz
Zarzycki, Marcin Tyrna, Maria
Łękawa, Jadwiga Stokarska,
Józef Frączek, Henryk Stokłosa,
Marek Minda

W pierwszym rządzie senatorowie: Dorota Simonides, wicemarszałek Senatu Zofia Kuratowska, Jerzy Madej. W drugim rządzie: wicemarszałek Stefan Jurczak, Krzysztof Kozłowski, Wojciech Kruk. W trzecim rządzie: Andrzej Chronowski, Mieczysław Biliński, Leszek Lackorzyński, Aleksander Gawronik, Adam Bachleda-Księdzularz i Zbigniew Religa. W czwartym rządzie senatorowie: Ireneusz Zarzycki, Marcin Tyrna, Maria Łękawa, Jadwiga Stokarska, Józef Frączek, Henryk Stokłosa, Marek Minda

Za stołem prezydialnym:
senator Anna Olejnicka,
zamykający obrady
marszałek Adam Struzik
oraz senator Piotr Miszczuk

Wicemarszałek Stefan
Jurczak, marszałek
Adam Struzik
oraz wicemarszałkowie:
Grzegorz Kurczuk
i Zofia Kuratowska

Wicedyrektor Biura
Legislacyjnego
Ewa Polkowska
w rozmowie z senatorami:
Marią Łopatkową
i Zbyszko Piwońskim

Senatorowie: Piotr Miszczuk,
Witold Graboś i Stanisław
Sikorski

Senatorowie: Wojciech Matecki,
Jan Stypuła, wicedyrektor Biura
Administracyjnego
i Spraw Senatorskich
Edward Przychodaj,
senator Piotr Stępień

Wicedyrektor Biura Informacyjnego Anna Syska
i wicemarszałek Zofia Kuratowska

Wicemarszałek Stefan Jurczak w rozmowie z senatorem
Sylwestrem Gajewskim

Senatorowie żegnani przez członków Prezydium Senatu

Pożegnalne zdjęcie senatorów III kadencji

ISBN 978-83-65711-39-7